

മഹാഭാരതം - 21

മഹാഭാരതം 21

വ്യാസമഹർഷി

അധ്യായം 201 - 225

താളിളക്കം
2020

പേര്: മഹാഭാരതം 21

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കടപ്പാട്: വിക്സിപ്പീഡിയ.

അധ്യായം 201

1 [മാർക്]

ഏവം ഉക്തസ് തു വിപ്രേണ ധർമ്മവ്യാധോ യുധിഷ്ഠിര
പ്രത്യവാച യഥാ വിപ്രം തച് ഛുണ്ണഷ്യ നരാധിപ

2 [വ്യധ]

വിജ്ഞാനാർത്ഥം മനുഷ്യാണാം മനോ പൂർവ്വം പ്രവർതതേ
തത് പ്രാപ്യ കാമം ഭജതേ ക്രോധം ച ദ്വിജസത്തമ

3 തതസ് തദർത്ഥം യതതേ കർമ്മ ചാരഭതേ മഹത്
ഇഷ്ടാനാം രൂപഗന്ധാനാം അഭ്യാസം ച നിഷേവതേ

4 തതോ രാഗഃ പ്രഭവതി ദേഷശ് ച തദനന്തരം
തതോ ലോഭഃ പ്രഭവതി മോഹശ് ച തദനന്തരം

5 തസ്യ ലോഭാഭിഭൂതസ്യ രാഗദേഷഹതസ്യ ച
ന ധർമേ ജായതേ ബുദ്ധിർ വ്യാജാദ് ധർമ്മം കരോതി ച

6 വ്യാജേന ചരതേ ധർമ്മം അർത്ഥം വ്യാജേന രോചതേ
വ്യാജേന സിദ്ധ്യമാനേഷു ധനേഷു ദ്വിജസത്തമ
തന്ത്രൈവ രമതേ ബുദ്ധിസ് തതഃ പാപം ചികീർഷതി

7 സുഹൃദ്ഭിർ വാര്യമാണശ് ച പണ്ഡിതൈശ് ച ദ്വിജോത്തമ
ഉത്തരം ശ്രുതിസംബദ്ധം ബ്രവീതി ശ്രുതിയോജിതം

8 അധർമ്മസ് ത്രിവിധസ് തസ്യ വർധതേ രാഗദോഷതഃ
പാപം ചിന്തയതേ ചാപി ബ്രവീതി ച കരോതി ച

9 തസ്യ ധർമ്മപ്രവൃത്തസ്യ ഗുണാ നശ്യന്തി സാധവഃ
ഏകശീലാശ് ച മിത്രത്വം ഭജന്തേ പാപകർമ്മിണഃ

10 സ തേനാസുഖം ആപ്നോതി പരത്ര ച വിഹന്ത്യതേ
പാപാത്മാ ഭവതി ഹ്യ ഏവം ധർമ്മലാഭം തു മേ ശൃണോ

11 യസ് ത്വ ഏതാൻ പ്രജ്ഞയാ ദോഷാൻ പൂർവ്വം ഏവാനപശ്യതി
കുശലഃ സുഖദുഃഖേഷു സാധുശ് ചാപ്യ് ഉപസേവതേ
തസ്യ സാധു സമാരംഭാദ് ബുദ്ധിർ ധർമേഷു ജായതേ

12 [ബ്രാ]

ബ്രവീസി സുന്ദരം ധർമ്മം യസ്യ വക്താ ന വിദ്യതേ
ദിവ്യപ്രഭാവഃ സുമഹാൻ ജ്ഞിർ ഏവ മതോ ിസി മേ

13 [വ്യധ]

ബ്രാഹ്മണാ വൈ മഹാഭാഗാഃ പിതരോ ിശ്രുജ്ജഃ സദാ
തേഷാം സർവാത്മനാ കാര്യം പ്രിയം ലോകേ മനീഷിണാ

14 യത് തേഷാം ച പ്രിയം തത് തേ വക്ഷ്യാമി ദ്വിജസത്ഥമ
 നമസ്തുതാ ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ബ്രാഹ്മീം വിദ്യാം നിബോധ മേ
 15 ഇദം വിശ്വം ജഗത് സർവം അജയ്യം ചാപി സർവശഃ
 മഹാഭൂതാത്മകം ബ്രഹ്മനാതഃ പരതരം ഭവേത്
 16 മഹാഭൂതാനി ഖം വായുർ അഗ്നിർ ആപസ് തഥാ ച ഭൂഃ
 ശബ്ദഃ സ്ഥിരശ്ച് ച രൂപം ച രസോ ഗന്ധശ്ച് ച തദ് ഗുണാഃ
 17 തേഷാം അപി ഗുണാഃ സർവേ ഗുണവൃത്തിഃ പരസ്വരം
 പൂർവപൂർവ ഗുണാഃ സർവേ ക്രമശോ ഗുണിഷ്യ ത്രിഷു
 18 ഷഷ്ട്യസ്തു ചേതനാ നാമ മന ഇത്യ് അഭിധീയതേ
 സപ്തമീ തു ഭവേദ് ബുദ്ധിർ അഹങ്കാരസ്തതഃ പരം
 19 ഇന്ദ്രിയാണി ച പഞ്ചൈവ രജോ സത്ത്വം തമസ് തഥാ
 ഇത്യ് ഏഷ സപ്ത ദശകോ രാശിർ അവ്യക്തസഞ്ജ്ഞകഃ
 20 സർവൈർ ഇഹേന്ദ്രിയാർഥൈസ്തു വ്യക്താവ്യക്തൈഃ സുസംവൃതഃ
 ചതുർവിംശക ഇത്യ് ഏഷ വ്യക്താവ്യക്തമയോ ഗുണഃ
 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാതം കീം ഭൂയോ ശ്രോത്രം ഇച്ഛസി

അധ്യായം 202

1 [മാർക്]

ഏവം ഉക്തഃ സ വിപ്രസ് തു ധർമ്മവ്യാധേന ഭാരത
കഥാം അക്ഥയദ് ഭൂയോ മനസഃ പ്രീതിവർധനീം

2 [ബ്രാ]

മഹാഭൂതാനി യാന്യ് ആഹുഃ പഞ്ച ധർമ്മവിദാം വര
ഏകൈകസ്യ ഗുണാൻ സമ്യക് പഞ്ചാനാം അപി മേ വദ

3 [വ്യധ]

ഗുണോത്തരാണി സർവാണി തേഷാം വക്ഷ്യാമി തേ ഗുണാൻ

4 ഭൂമിഃ പഞ്ച ഗുണാ ബ്രഹ്മണ് ഉദകം ച ചതുർഗുണം

ഗുണാസ് ത്രയസ് തേജസി ച ത്രയസ് ചാകാശവാതയോഃ

5 ശബ്ദഃ സ്പർശശ് ച രൂപം ച രസശ് ചാപി ദ്വിജോത്തമ

ഏതേ ഗുണാഃ പഞ്ച ഭൂമേഃ സർവേഭ്യോ ഗുണവത്തരാഃ

6 ശബ്ദഃ സ്പർശശ് ച രൂപം ച തേജസോ ിഥ ഗുണാസ് ത്രയഃ

അപാം ഏതേ ഗുണാ ബ്രഹ്മൻ കീർത്തിമാസ് തവ സുവ്രത

7 ശബ്ദഃ സ്പർശശ് ച രൂപം ച തേജസോ ിഥ ഗുണാസ് ത്രയഃ

ശബ്ദഃ സ്പർശശ് ച വായു തു ശബ്ദ ആകാശ ഏവ ച

8 ഏതേ പഞ്ചദശ ബ്രഹ്മൻ ഗുണാ ഭൂതേഷു പഞ്ചസു

വർതന്തേ സർവഭൂതേഷു യേഷു ലോകാഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ

അന്യോന്യം നാതിവർതന്തേ സമ്പച് ച ഭവതി ദ്വിജ

9 യദാ തു വിഷമീ ഭാവം ആചരന്തി ചരാചരാഃ

തദാ ദേഹീ ദേഹം അന്യം വ്യതിരോഹതി കാലതഃ

10 ആനപൂർവ്വാ വിനശ്യന്തി ജായന്തേ ചാനപൂർവരാഃ

തത്ര തത്ര ഹി ദൃശ്യന്തേ ധാതവഃ പാഞ്ചഭൗതികാഃ

ഈയർ ആവൃതം ഇദം സർവം ജഗത് സ്ഥാവരജംഗമം

11 ഇന്ദ്രിയൈഃ സൃജ്യതേ യദ് യത് തത് തദ് വൃക്തം ഇതി സ്മൃതം

അവൃക്തം ഇതി വിജ്ഞേയം ലിംഗഗ്രാഹ്യം അതീന്ദ്രിയം

12 യഥാ സ്വം ഗ്രാഹകാന്യ് ഏഷാം ശബ്ദാദീനാം ഇമാനി തു

ഇന്ദ്രിയാണി യദാ ദേഹീ ധാരയന് ഇഹ തപ്യതേ

13 ലോകേ വിതതം ആത്മാനം ലോകം ചാത്മനി പശ്യതി

പരാവരജ്ഞഃ സക്തഃ സൻ സർവഭൂതാനി പശ്യതി

14 പശ്യതഃ സർവഭൂതാനി സർവാവസ്ഥാസു സർവദാ

ബ്രഹ്മഭൂതസ്യ സംയോഗോ നാശൂഭേനോപപദ്യതേ

15 ജ്ഞാനമൂലാത്മകം ക്ലേശം അതിവൃത്തസ്യ മോഹജം
 ലോകോ ബുദ്ധിപ്രകാശേന ജ്ഞേയ മാർഗേണ ദ്രശ്യതേ
 16 അനാദി നിധനം ജന്തും ആത്മയോനിം സദാവ്യയം
 അനൗപമ്യം അമൂർതം ച ഭഗവാൻ ആഹ ബുദ്ധിമാൻ
 തപോ മൂലം ഇദം സർവം യൻ മാം വിപ്രാനുപച്ഛസി
 17 ഇന്ദ്രിയാണ്യ് ഏവ തത് സർവം യത് സ്വർഗനരകാവ് ഉഭൗ
 നിഗൃഹീത വിസൃഷ്ടാനി സ്വർഗായ നരകായ ച
 18 ഏഷ യോഗവിധിഃ കൃത്യോ യാവദ് ഇന്ദ്രിയധാരണം
 ഏതൻ മൂലം ഹി തപസഃ കൃത്യസ്യ നരകസ്യ ച
 19 ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രസംഗേന ദോഷം ഋച്ഛത്യ് അസംശയം
 സംനിയമ്യ തു താന്യ് ഏവ തതഃ സിദ്ധിം അവാപ്നതേ
 20 ഷണ്ണാം ആത്മനി നിത്യാനാം ഐശ്വര്യം യോ ിധിഗച്ഛതി
 ന സ പാപൈഃ കൃതോ ിനർമ്മൈർ യുജ്യതേ വിജിതേന്ദ്രിയഃ
 21 രഥഃ ശരീരം പുരുഷസ്യ ദൃഷ്ടം; ആത്മാ നിയതേന്ദ്രിയാണ്യ് ആഹുർ അശ്വാൻ
 തൈർ അപ്രമത്തഃ കശലീ സദശൈർ; ദാന്തൈഃ സുഖം യാതി രഥീവ ധീരഃ
 22 ഷണ്ണാം ആത്മനി നിത്യാനാം ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രമാഥിനാം
 യോ ധീരോ ധാരയേദ് രശ്മീൻ സ സ്യാത് പരമസാരഥിഃ
 23 ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രസൃഷ്ടാനാം ഹയാനാം ഇവ വർത്തസ്യ
 ധൃതിം കർവീത സാരഥ്യേ ധൃത്യാ താനി ജയേദ് ധ്രുവം
 24 ഇന്ദ്രിയാണാം ഹി ചരതാം യൻ മനോ ിനവിധിയതേ
 തദ് അസ്യ ഹരതേ ബുദ്ധിം നാവം വായുർ ഇവാംഭസി
 25 യേഷു വിപ്രതിപദ്യന്തേ ഷട്സു മോഹാത് ഫലാഗമേ
 തേഷ് അധ്യവസിതാധ്യായീ വിന്ദതേ ധ്യാനജം ഫലം

അധ്യായം 203

1 [മാർക്]

ഏവം തു സുകേഷു കഥിതേ ധർമ്മവ്യാജേന ഭാരത
ബ്രാഹ്മണം സ പുനഃ സുകേഷു പപ്രച്ഛ സുസമാഹിതഃ

2 [ബ്രാ]

സത്ത്വസ്യ രജസുസ് ചൈവ തമസുസ് ച യഥാതഥം
ഗുണാംസ് തത്ത്വേന മേ ബ്രൂഹി യഥാവദ് ഇഹ പൃച്ഛതഃ

3 [വ്യധ]

ഹന്ത തേ കഥയിഷ്യാമി യൻ മാം ത്വം പരിപൃച്ഛസി
ഏഷാം ഗുണാൻ പൃഥക്വേന നിബോധ ഗദതോ മമ

4 മോഹാത്മകം തമസ് തേഷാം രജ ഏഷാം പ്രവർതകം
പ്രകാശബഹുലത്വാച് ച സത്ത്വം ജ്യായ ഇഹോച്യതേ

5 അവിദ്യാ ബഹുലോ മുഃഃ സ്വപ്നശിലോ വിചേതനഃ

ദുർദ്ദശീകസ് തമോ ധന്യഃ സക്രോധസ് താമസോ ിലസഃ

6 പ്രവൃത്ത വാക്യോ മന്ത്രീ ച യോ ിനരാഗ്യ് അഭ്യസൂയകഃ
വിവിത്സമാനോ വിപ്രർഷേ സ്തണ്ണോ മാനീ സ രാജസഃ

7 പ്രകാശബഹുലോ ധീരോ നിർവിവിത്സോ ിനസൂയകഃ
അക്രോധനോ നരോ ധീമാൻ ദാന്തസ് ചൈവ സ സാന്ത്വികഃ

8 സാന്ത്വികസ് ത്വ് അഥ സംബുദ്ധോ ലോകവൃത്തേന ക്ലീശ്യതേ
യദാ ബുധ്യതി ബോദ്ധവ്യം ലോകവൃത്തം ജുഗ്മുസ്യതേ

9 വൈരാഗ്യസ്യ ഹി രൂപം തു പൂർവം ഏവ പ്രവർതതേ
മുദുർ ഭവത്യ് അഹങ്കാരഃ പ്രസിദത്യ് ആർജവം ച യത്

10 തതോ ിസ്യ സർവദന്വാനി പ്രശാമ്യന്തി പരസ്വരം
ന ചാസ്യ സംയമോ നാമ ക്വ ചിദ് ഭവതി കശ് ചന

11 ശുദ്രയോനൗ ഹി ജാതസ്യ സ്വഗുണാൻ ഉപതിഷ്ഠതഃ
വൈശ്യത്വം ഭവതി ബ്രഹ്മൻ ക്ഷത്രിയത്വം തഥൈവ ച

12 ആജുവേ വർതമാനസ്യ ബ്രാഹ്മണ്യം അഭിജായതേ
ഗുണാസ് തേ കീർത്തിതാഃ സർവേ കിം ഭൂയോ ശ്രോതും ഇച്ഛസി

13 [ബ്രാ]

പാർഥിവം ധാതും ആസാദ്യ ശാരീരോ ിനിഃ കഥം ഭവേത്
അവകാശ വിശേഷേണ കഥം വർതയതേ ിനിലഃ

14 [മാർക്]

പ്രശ്നം ഏതം സമുദ്ദിഷ്ടം ബ്രാഹ്മണേന യുധിഷ്ഠിര

വ്യാധഃ സ കഥയാം ആസ ബ്രാഹ്മണായ മഹാത്മനേ

15 [വ്യധ]

മൂർധാനം ആശ്രിതോ വഹ്നിഃ ശരീരം പരിപാലയൻ

പ്രാണോ മൂർധനി ചാഗൗ ച വർതമാനോ വിചേഷ്ടതേ

ഭ്രതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യച്ഛ ച സർവം പ്രാണേ പ്രതിഷ്ഠിതം

16 ശ്രേഷ്ഠം തദ് ഏവ ഭ്രതാനാം ബ്രഹ്മ ജ്യോതിർ ഉപാസ്മഹേ

സജ്ജതഃ സർവഭ്രതാത്മാ പുരുഷഃ സ സനാതനഃ

മനോ ബുദ്ധിർ അഹങ്കാരോ ഭ്രതാനാം വിഷയശ്ച് ച സഃ

17 ഏവം തദ് ഇഹ സ സർവത്ര പ്രാണേന പരിപാല്യതേ

പൃഷ്ഠതസ് തു സമാനേന സ്വാം സ്വാം ഗതിം ഉപാശ്രിതഃ

18 ബന്ധി മൂലേ ഗുദേ ചൈവ പാവകഃ സമുപാശ്രിതഃ

വഹൻ മൂത്രം പുരീഷം ചാപ്യ് അപാനഃ പരിവർതതേ

19 പ്രയതേ കർമ്മണി ബലേ യ ഏകസ് ത്രിഷു വർതതേ

ഉദാന ഇതി തം പ്രാഹുർ അധ്യാത്മവിദുഷോ ജനഃ

20 സന്ധൗ സന്ധൗ സംനിവിഷുഃ സർവേഷ്ച് അപി തഥാനിലഃ

ശരീരേഷു മനുഷ്യാണാം വ്യാന ഇത്യ് ഉപദിഷ്യതേ

21 ധാതുഷ്ച് അഗ്നിസ് തു വിതതഃ സ തു വായുസമീരിതഃ

രസാൻ യജുശ്ച് ച ദോഷാംശ്ച് ച വർതയൻ പരിധാവതി

22 പ്രാണാനാം സംനിപാതാത് തു സംനിപാതഃ പ്രജായതേ

ഉഷ്ണാ ചാഗ്നിർ ഇതി ജേന്തയോ യോ ിന്നം പചതി ദേഹിനാം

23 അപാനോദാനയോർ മധ്യേ പ്രാണവ്യാനൗ സമാഹിതൗ

സമന്വിതസ് ത്വ് അധിഷ്ഠാനം സമ്യക് പചതി പാവകഃ

24 തസ്യാപി പായുപര്യന്തസ് തഥാ സ്യാദ് ഉദസഞ്ജ്ഞിതഃ

സ്രോതാംസി തസ്മാജ് ജായന്തേ സർവപ്രാണേഷു ദേഹിനാം

25 അഗ്നിവേഗവഹഃ പ്രാണോ ഗുദാന്തേ പ്രതിഹന്ത്യതേ

സ ഊർധ്വം ആഗമ്യ പുനഃ സമൃത്ക്ഷിപതി പാവകം

26 പക്വാശയസ് ത്വ് അധോ നാഭ്യോ ഊർധ്വം ആമാശയഃ സ്ഥിതഃ

നാഭിമധ്യേ ശരീരസ്യ പ്രാണാഃ സർവേ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ

27 പ്രവൃത്താ ഹൃദയാത് സർവാസ് തിര്യഗ് ഊർധ്വം അധസ് തഥാ

വഹന്ത്യ് അന്നരസാൻ നാഡ്യോ ദശ പ്രാണപ്രചോദിതാഃ

28 യോഗിനാം ഏഷ മാർഗസ് തു യേന ഗച്ഛന്തി തത്പരം

ജിതക്ലമാസനാ ധീരാ മൂർധന്യ് ആത്മാനം ആദധുഃ

ഏവം സർവേഷു വിതതൗ പ്രാണാപാനൗ ഹി ദേഹീഷു

29 ഏകാദശ വികാരാത്മാ കലാ സംഭാരസംഭൃതഃ
 മൂർത്തിമന്തം ഹി തം വിധി നിത്യം കർമ്മ ജിതാത്മകം
 30 തസ്മിൻ യഃ സംസ്ഥിതോ ഹ്യ് അഗ്നിർ നിത്യം സ്ഥാല്യം ഇവാഹിതഃ
 ആത്മാനം തം വിജാനീഹി നിത്യം യോഗജിതാത്മകം
 31 ദേവോ യഃ സംസ്ഥിതസ് തസ്മിൻ അബ്ധിന്ദുർ ഇവ പുഷ്പരേ
 ക്ഷേത്രജ്ഞം തം വിജാനീഹി നിത്യം ത്യാഗജിതാത്മകം
 32 ജീവാത്മകാനി ജാനീഹി രജോ സത്ത്വം തമസ് തഥാ
 ജീവം ആത്മഗുണം വിധി തഥാത്മാനം പരാത്മകം
 33 സചേതനം ജീവഗുണം വദന്തി; സ ചേഷ്ടതേ ചേഷ്ടയതേ ച സർവം
 തതഃ പരം ക്ഷേത്രവിദോ വദന്തി; പ്രാകൽപയദ് യോ ഭവനാനി സപ്ത
 34 ഏവം സർവേഷു ഭൂതേഷു ഭൂതാത്മാ ന പ്രകാശതേ
 ദൃശ്യതേ ത് അഗ്രയാ ബുദ്ധ്യാ സൂക്ഷ്മയാ ജ്ഞാനവേദിഭിഃ
 35 ചിത്തസ്യ ഹി പ്രസാദേന ഹന്തി കർമ്മ ശുഭാശുഭം
 പ്രസന്നാത്മാത്മനി സ്ഥിത്യാ സുഖം ആനന്ത്യം അശ്ലതേ
 36 ലക്ഷണം തു പ്രസാദസ്യ യഥാ തൃപ്തഃ സുഖം സ്വപേത്
 നിവാതേ വാ യഥാ ദീപോ ദീപ്യേത് കശലദീപിതഃ
 37 പൂർവരാത്രേ പരേ ചൈവ യജ്ഞാനഃ സതതം മനഃ
 ലബ്ധാഹാരോ വിശുദ്ധാത്മാ പശ്യന് ആത്മാനം ആത്മനി
 38 പ്രദീപ്തേനേവ ദീപേന മനോ ദീപേന പശ്യതി
 ദൃഷ്ട്യാത്മാനം നിരാത്മാനം തദാ സ തു വിമുച്യതേ
 39 സർവോപായൈസ് തു ലോഭസ്യ ക്രോധസ്യ ച വിനിഗ്രഹഃ
 ഏതത് പവിത്രം യജ്ഞാനാം തപോ വൈ സങ്ക്രമോ മതഃ
 40 നിത്യം ക്രോധാത് തപോ രക്ഷേച് ശ്രീയം രക്ഷേത മത്സരാത്
 വിദ്യാം മാനാപമാനാഭ്യാം ആത്മാനം തു പ്രമാദതഃ
 41 ആന്തരംസ്യം പരോ ധർമ്മഃ ക്ഷമാ ച പരമം ബലം
 ആത്മജ്ഞാനം പരം ജ്ഞാനം പരം സത്യവ്രതം വ്രതം
 42 സത്യസ്യ വചനം ശ്രേയോ സത്യം ജ്ഞാനം ഹിതം ഭവേത്
 യദ് ഭൂതഹിതം അത്യന്തം തദ് വൈ സത്യം പരം മതം
 43 യസ്യ സർവേ സമാരംഭാ നിരാശീർ ബന്ധനഃ സദാ
 ത്യാഗേ യസ്യ ഇതം സർവം സ ത്യാഗീ സ ച ബുദ്ധിമാൻ
 44 യതോ ന ഗുരർ അപ്യ് ഏനം ച്യാവയേദ് ഉപപാദയൻ
 തം വിദ്വാദ് ബ്രഹ്മണോ യോഗം വിധോഗം യോഗസഞ്ജ്ഞിതം
 45 ന ഹിംസയാത് സർവഭൂതാനി മൈത്രായണ ഗതശ് ചരേത്

നേദം ജീവിതം ആസാദ്യ വൈരം കർവീത കേന ചിത്
 46 ആകിഞ്ചന്യം സുസന്തോഷോ നിരാശിത്വം അചാപലം
 ഏതദ് ഏവ പരം ജ്ഞാനം സദ് ആത്മജ്ഞാനം ഉത്തമം
 47 പരിഗ്രഹം പരിത്യജ്യ വേ ബുദ്ധ്യായതവ്രതഃ
 അശോകം സ്ഥാനം ആതിഷ്ഠേൻ നിശ്ചലം പ്രേത്യ ചേഹ ച
 48 തപോനിത്യേന ദാനേന മൂനിനാ സന്തയാത്മനാ
 അജിതം ജേതുകാമേന ഭാവ്യം സംഗേഷ്ജ് അസംഗിനാ
 49 ഗുണാഗുണം അനാസംഗം ഏകകാര്യം അനന്തരം
 ഏതദ് ബ്രാഹ്മണ തേ വൃത്തം ആഹുർ ഏകപദം സുഖം
 50 പരിത്യജതി യോ ദുഃഖം സുഖം ചാപ്യ് ഉഭയം നരഃ
 ബ്രഹ്മ പ്രാപ്നോതി സോ ിത്യന്തം അസംഗേന ച ഗച്ഛതി
 51 യഥാ ശ്രുതം ഇദം സർവം സമാസേന ദ്വിജോത്തമ
 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാത്മ കിം ഭൂയോ ശ്രോതും ഇച്ഛസി

അധ്യായം 204

1 [മാർക്]

ഏവം സങ്കമിതേ കൃത്യേ മോക്ഷധർമ്മേ യുധിഷ്ഠിര
ദൃശം പ്രീതിമനാ വിപ്രോ ധർമ്മവ്യാധം ഉവാച ഹ
2 ന്യായയുക്തം ഇദം സർവം ഭവതാ പരികീർത്തിതം
ന തേ *f*സ്ത്വ് അവിദിതം കിം ചിദ് ധർമ്മേഷ് ഇഹ ഹി ദൃശ്യതേ

3 [വ്യധ]

പ്രത്യക്ഷം മമ യോ ധർമ്മസ് തം പശ്യ ദ്വിജസന്തമ
യേന സിദ്ധിർ ഇയം പ്രാപ്താ മയാ ബ്രാഹ്മണപുംഗവ
4 ഉത്തിഷ്ട ഭഗവൻ ക്ഷിപ്രം പ്രവിശ്യാഭ്യന്തരം ഗൃഹം
ദൃഷ്ടം അർഹസി ധർമ്മജ്ഞ മാതരം പിതരം ച മേ

5 [മാർക്]

ഇത്യ ഉക്തഃ സ പ്രവിശ്യാഥ ദദർശ പരമാർചിതം
സൗധം ഹൃദ്യം ചതുർശാലം അതീവ ച മനോഹരം
6 ദേവതാ ഗൃഹസങ്കാശം ദൈവദൈതസ് ച സുപൂജിതം
ശയനാസനസംബാധം ഗന്ധൈശ് ച പരമൈർ യുതം
7 തത്ര ശുക്ലാംബര ധരൗ പിതരാവ് അസ്യ പൂജിതൗ
കൃതാഹാരൗ സുതുഷ്ടൗ താവ് ഉപവിഷ്ടൗ വരാസനേ
ധർമ്മവ്യാധസ് തുതൗ ദൃഷ്ട്വാ പാദേഷു ശിരസാപതത്

8 [വൃദ്ധൗ]

ഉത്തിഷ്ടോത്തിഷ്ട ധർമ്മജ്ഞ ധർമ്മസ് ത്യാം അഭിരക്ഷതു
പ്രീതൗ സ്വസ് തവ ശൗചേന ദീർഘം ആയുർ അവാപ്സഹി
സത് പുത്രേണ ത്വയാ പുത്ര നിത്യകാലം സുപൂജിതൗ

9 ന തേ *f*ന്യദ് ദൈവതം കിം ചിദ് ദൈവതേഷ് അപി വർതതേ
പ്രയതത്വാദ് ദ്വിജാതീനാം ദമേനാസി സമന്വിതഃ

10 പിതൂഃ പിതാമഹാ യേ ച തഥൈവ പ്രപിതാമഹാഃ
പ്രീതാസ് തേ സതതം പുത്ര ദമേനാവാം ച പൂജയാ

11 മനസാ കർമ്മണാ വാചാ ശുശ്രൂഷാ നൈവ ഹീയതേ
ന ചാന്യാ വിതഥാ ബുദ്ധിർ ദൃശ്യതേ സാന്ദ്രതം തവ

12 ജാമദഗ്നേന രാമേണ യഥാ വൃദ്ധൗ സുപൂജിതൗ
തഥാ ത്വയാ കൃതം സർവം തദ് വിശിഷ്ടം ച പുത്രക

13 [മാർക്]

തതസ് തം ബ്രാഹ്മണം താഭ്യാം ധർമ്മവ്യാധോ ന്യവേദയത്

തൗ സ്വാഗതേന തം വിപ്രം അർചയാം ആസതുസ് തദാ
 14 പ്രതിഗൃഹ്യ ച താം പൂജാം ദ്വിജഃ പപ്രച്ഛ താവ് ഉഭൗ
 സപുത്രാഭ്യോം സദൃത്യാഭ്യോം കച് ചിദ് വാം കശലം ഗൃഹേ
 അനാമയം ച വാം കച് ചിത് സദൈവേഹ ശരീരയോഃ
 15 [വൃദ്ധൗ]

കശലം നോ ഗൃഹേ വിപ്ര ഭൃത്യവർഗേ ച സർവശഃ
 കച് ചിത് ത്വം അപ്യ് അവിഘ്നേന സമ്പ്രാപ്നോ ഭഗവന് ഇഹ
 16 [മാർക]

ബാഘം ഇത്യ ഏവ തൗ വിപ്രഃ പ്രത്യുവാച മുദാനിതഃ
 ധർമ്മവ്യാധസ് തു തം വിപ്രം അർഥവദ് വാക്യം അബ്രുവീത്

17 പിതാ മാതാ ച ഭഗവന് ഏതൗ മേ ദൈവതം പരം
 യദ് ദൈവതേഭ്യഃ കർതവ്യം തദ് ഏതാഭ്യോം കരോമ്യ് അഹം

18 ത്രയസ്തിംശദ് യഥാ ദേവാഃ സർവേ ശക്രപുരോഗമാഃ
 സമ്പൂജ്യാഃ സർവലോകസ്യ തഥാ വൃത്താവ് ഇമൗ മമ

19 ഉപഹാരാൻ ആഹരന്തോ ദേവതാനാം യഥാ ദ്വിജാഃ
 കർവതേ തദ്ദ്വദ് ഏതാഭ്യോം കരോമ്യ് അഹം അതന്ദ്രിതഃ

20 ഏതൗ മേ പരമം ബ്രഹ്മൻ പിതാ മാതാ ച ദൈവതം
 ഏതൗ പുഷ്പൈഃ ഫലൈ രന്തൈസ് തോഷയാമി സദാ ദ്വിജ

21 ഏതാവ് ഏവാഗന്യോ മദ്യം യാൻ വദന്തി മനീഷിണഃ
 യജ്ഞാ വേദാഗ് ച ചന്ദ്രാരഃ സർവം ഏതൗ മമ ദ്വിജ

22 ഏതദർഥം മമ പ്രാണാ ഭാര്യാ പുത്രാഃ സുഹൃജ്ജനാഃ
 സപുത്രദാരഃ ശുശ്രൂഷാം നിത്യം ഏവ കരോമ്യ് അഹം

23 സ്വയം ച സ്പാപയാമ്യ് ഏതൗ തഥാ പാദൗ പ്രധാവയേ
 ആഹാരം സമ്പ്രയച്ഛാമി സ്വയം ച ദ്വിജസത്തമ

24 അനുകൂലാഃ കഥാ വച്മി വിപ്രിയം പരിവർജയൻ
 അധർമ്മേണാപി സംയുക്തം പ്രിയം ആഭ്യോം കരോമ്യ് അഹം

25 ധർമം ഏവ ഗുരും ജ്ഞാത്യാ കരോമി ദ്വിജസത്തമ
 അതന്ദ്രിതഃ സദാ വിപ്ര ശുശ്രൂഷാം വൈ കരോമ്യ് അഹം

26 പഞ്ചൈവ ഗുരവോ ബ്രഹ്മൻ പുരുഷസ്യ ബഭൂഷതഃ
 പിതാ മാതാഗ്നിർ ആത്മാ ച ഗുരഗ് ച ദ്വിജസത്തമ

27 ഏതേഷു യസ് തു വർതേത സമ്യഗ് ഏവ ദ്വിജോത്തമ
 ഭവേയുർ അഗന്യസ് തസ്യ പരിചീർണാസ് തുനിത്യശഃ

ഗാർഹസ്ഥ്യ വർത്തമാനസ്യ ധർമ്മ ഏഷ സനാതനഃ

അധ്യായം 205

1 [മാർക്]

ഗുരൂ നിവേദ്യ വിപ്രായ തൗ മാതാപിതരാവ് ഉഭൗ
പുനർ ഏവ സ ധർമാത്മാ വ്യാധോ ബ്രാഹ്മണം അബ്രവീത്

2 പ്രവൃത്ത ചക്ഷുർ ജാതോ ിസ്മി സമ്പശ്യ തപസോ ബലം
യദർഥം ഉക്തോ ിസി തയാ ഗച്ഛസ്വ മിഥിലാം ഇതി

3 പതിശ്രുശ്രേഷ്ഠ പരയാ ദാന്തയാ സത്യശീലയാ
മിഥിലായാം വസൻ വ്യാധഃ സ തേ ധർമാൻ പ്രവക്ഷ്യതി

4 [ബ്രാ]

പതിവ്രതായാഃ സത്യായാഃ ശീലാഭ്യായാ യതവ്രത
സംസ്മൃത്യ വാക്യം ധർമജ്ഞ ഗുണവാൻ അസി മേ മതഃ

5 [വ്യധ]

യത് തദാ ത്വം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ തയോക്തോ മാം പ്രതി പ്രഭോ
ദൃഷ്ടം ഏതത് തയാ സമ്യഗ് ഏകപത്യാ ന സംശയഃ

6 ത്വദ് അനഗ്രഹ ബുദ്ധ്യാ തു വിപ്രൈരദ് ദർശിതം മയാ
വാക്യം ച ശൃണു മേ താത യത് തേ വക്ഷ്യേ ഹിതം ദ്വിജ

7 ത്വയാ വിനികൃതാ മാതാ പിതാ ച ദ്വിജസത്തമ
അനിസൃഷ്ടോ ിസി നിഷ്കാന്തോ ഗൃഹാത് താഭ്യാം അനിന്ദിത

വേദോച്ചാരണ കാര്യാർഥം അയുക്തം തത് ത്വയാ കൃതം
8 തവ ശോഭേന വൃദ്ധൗ താവ് അന്ധൗ ജാതൗ തപസിനൗ

തൗ പ്രസാദയിതും ഗച്ഛ മാ ത്വാ ധർമോ ിത്യഗാൻ മഹാൻ
9 തപസി ത്വം മഹാത്മാ ച ധർമേ ച നിരതഃ സദാ

സർവം ഏതദ് അപാർഥം തേ ക്ഷിപ്രം തൗ സമ്പ്രസാദയ
10 ശ്രദധസ്യ മമ ബ്രഹ്മൻ നാനൃഥാ കർതും അർഹസി

ഗമ്യതാം അദ്യ വിപ്രർഷേ ശ്രേയസ് തേ കഥയാമ്യ് അഹം
11 [ബ്രാ]

യദ് ഏതദ് ഉക്തം ഭവതാ സർവം സത്യം അസംശയം
പ്രീതോ ിസ്മി തവ ധർമജ്ഞ സാധ്യ് ആചാര ഗുണാനിത

12 [വ്യധ]

ദൈവതപ്രതിമോ ഹി ത്വം യസ് ത്വം ധർമം അനുവ്രതഃ
പുരാണം ശാശ്വതം ദിവ്യം ദൃഷ്ട്വാപം അകൃതാത്മഭിഃ

13 അതന്ദ്രിതഃ കരു ക്ഷിപ്രം മാതാപിത്രോർ ഹി പുജനം
അതഃ പരം അഹം ധർമം നാനൃം പശ്യാമി കം ചന

14 [ബ്രാ]

ഇഹാഹം ആഗതോ ദിഷ്ട്യാ ദിഷ്ട്യാ മേ സംഗതം ത്വയാ
ഈദൃശാ ദുർലഭാ ലോകേ നരാ ധർമ്മപ്രദർശകാഃ

15 ഏകോ നരസഹസ്രേഷു ധർമ്മവിദ് വിദ്യതേ ന വാ
പ്രീതോ fസ്തി തവ സത്യേന ഭദ്രം തേ പുരുഷോത്തമ

16 പതമാനോ ഹി നരകേ ഭവതാസ്തി സമൃദ്ധ്യതഃ
ഭവിതവ്യം അഥൈവം ച യദ് ദൃഷ്ടോ fസി മയാനഘ

17 രാജാ യയാതിർ ദൗഹിത്രൈഃ പതിതസ് താരിതോ യഥാ
സദ്ഭിഃ പുരുഷശാർദൂല തഥാഹം ഭവതാ ത് ഇഹ

18 മാതാ പിതൃഭ്യാം ശുശ്രൂഷാം കരിഷ്യേ വചനാത് തവ
നാകൃതാത്മാ വേദയതി ധർമ്മാധർമ്മവിനിശ്ചയം

19 ദുർജ്ജ്ഞയഃ ശാശ്വതോ ധർമ്മഃ ശുഭ്രയോനൗ ഹി വർത്താ
ന ത്യാം ശുഭ്രം അഹം മന്യേ ഭവിതവ്യം ഹി കാരണം
യേന കർമ്മ വിപാകേന പ്രാതേയം ശുഭ്രതാ ത്വയാ

20 ഏതദ് ഇച്ഛാമി വിജ്ഞാതും തത്ത്വേന ഹി മഹാമതേ
കാമയാ ബ്രൂഹി മേ തഥ്യം സർവം ത്വം പ്രയതാത്മവാൻ

21 [വ്യധ]

അനതിക്രമണീയാ ഹി ബ്രാഹ്മണാ വൈ ദിജ്ഞാത്തമ
ശൃണു സർവം ഇദം വൃത്തം പൂർവദേഹേ മമാനഘ

22 അഹം ഹി ബ്രാഹ്മണഃ പൂർവം ആസം ദിജ്ജ വരാത്മജ
വേദാധ്യായീ സുകുശലോ വേദാംഗാനാം ചപാരശഃ
ആത്മദോഷകൃതൈർ ബ്രഹ്മണ് അവസ്ഥാ പ്രാപ്തവാൻ ഇമാം

23 കൽ ചിദ് രാജാ മമ സഖാ ധനർവേദപരായണഃ
സംസർഗാദ് ധനുഷി ശ്രേഷ്ഠസ് തതോ fഹം അഭവം ദിജ്ജ

24 ഏതസ്തിന്ന് ഏവ കാലേ ഇ മൃഗയാം നിർഗതോ നൃപഃ
സഹിതോ യോധമുഖൈശ് ച മന്ത്രിഭിശ് ച സുസംവൃതഃ
തതോ fഭ്യഹൻ മൃഗാംസ് തത്ര സുബഹുൻ ആശ്രമം പ്രതി

25 അഥ ക്ഷിപ്തഃ ശരോ ഘോരോ മയാപി ദിജ്ജസത്തമ
താധിതശ് ച മുനിസ് തേന ശരേണാനതപർവണാ

26 ഭ്രമൗ നിപതിതോ ബ്രഹ്മണ് ഉവാച പ്രതിനാദയൻ
നാപരാധ്യാമ്യ് അഹം കിം ചിത് കേന പാപം ഇദം കൃതം

27 മന്വാനസ് തം മൃഗം ചാഹം സമ്പ്രാപ്തഃ സഹസാ മുനിം
അപശ്യം തം ഋഷിം വിദ്ധം ശരേണാനതപർവണാ

തം ഉഗ്രതപസം വിപ്രം നിഷ്കന്തം മഹീതലേ
 28 അകാര്യ കരണാച് ചാപി ഭൃശം മേ വ്യഥിതം മനഃ
 അജാനതാ കൃതം ഇദം മയേത്യ് അഥ തം അബ്രുവം
 ക്ഷതം അർഹസി മേ ബ്രഹ്മണ് ഇതി ചോഭേതാ മയാ മൂനിഃ
 29 തതഃ പ്രത്യബ്രവീദ് വാക്യം ഋശീർ മാം ക്രോധമൂർച്ഛിതഃ
 വ്യാധസ് ത്വം ഭവിതാ ക്രൂര ശൂദ്രയോനാവ് ഇതി ദ്വിജ

അധ്യായം 206

1 [വ്യധ]

ഏവം ശസ്ത്രേ ഫഹം ജ്ഞിണാ തദാ ദ്വിജവരോത്തമ

അഭിപ്രസാദയം ജ്ഞിം ഗിരാ വാക്യം വിശാരദം

2 അജാനതാ മയാകാര്യം ഇദം അദ്യ കൃതം മൂനേ

ക്ഷത്വം അർഹസി തത് സർവം പ്രസിദ ഭഗവന് ഇതി

3 [ർസിർ]

നാന്യഥാ ഭവിതാ ശാപ ഏവം ഏതദ് അസംശയം

ആന്ദ്രശംസയാദ് അഹം കിം ചിത് കർതാനുഗ്രഹം അദ്യ തേ

4 ശുദ്രയോനൗ വർതമാനോ ധർമ്മജ്ഞോ ഭവിതാ ഹ്യ് അസി

മാതാപിത്രോശ് ച ശുശ്രൂഷാം കരിഷ്യസി ന സംശയഃ

5 തയാ ശുശ്രൂഷയാ സിദ്ധിം മഹതീം സമവാസ്തസി

ജാതിസ്രമശ് ച ഭവിതാ സ്വർഗം ചൈവ ഗമിഷ്യസി

ശാപക്ഷയാന്തേ നിർവൃത്തേ ഭവിതാസി പുനർ ദ്വിജഃ

6 [വ്യധ]

ഏവം ശസ്ത്രേ പുരാ തേന ജ്ഞിണാസ്ത് ഉഗ്രതേജസാ

പ്രസാദശ് ച കൃതസ് തേന മമൈവം ദ്വിപദാം വര

7 ശരം ചോദ്ധ്യതവാൻ അസ്തി തസ്യ വൈ ദ്വിജസത്തമ

ആശ്രമം ച മയാ നീതോ ന ച പ്രാണൈർ വ്യയുജ്യത

8 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാതം യഥാ മമ പുരാഭവത്

അഭിതശ് ചാപി ഗന്തവ്യം മയാ സ്വർഗം ദ്വിജോത്തമ

9 [ബ്രാ]

ഏവം ഏതാനി പുരുഷാ ദുഃഖാനി ച സുഖാനി ച

പ്രാപ്തവന്തി മഹാബുദ്ധേ നോത്കണ്ഠാം കർതും അർഹസി

ദുഷ്കരം ഹി കൃതം താത ജാനതാ ജാതിം ആത്മനഃ

10 കർമ്മ ദോഷശ് ച വൈ വിദ്വന് ആത്മജാതികൃതേന വൈ

കം ചിത് കാലം മൃഷ്യതാം വൈ തതോ ഫസി ഭവിതാ ദ്വിജഃ

സാന്ദ്രതം ച മതോ മേ ഫസി ബ്രാഹ്മണോ നാത്ര സംശയഃ

11 ബ്രാഹ്മണഃ പതനീയേഷു വർതമാനോ വികർമ്മസു

ദാംഭികോ ദുഷ്കൃതപ്രായഃ ശുദ്രേണ സദശോ ഭവേത്

12 യസ് തു ശുദ്രോ ദമേ സത്യേ ധർമ്മേ ച സതതോത്ഥിതഃ

തം ബ്രാഹ്മണം അഹം മന്യേ വൃത്തേന ഹി ഭവേദ് ദ്വിജഃ

13 കർമ്മ ദോഷേണ വിഷമാ ഗതിം ആപ്നോതി ദാരുണാം

ക്ഷീണദോഷം അഹം മന്യേ ചാഭിതസ് ത്യാം നരോത്തമ
14 കർതും അർഹസി നോതകണ്ഠാം ത്വദ്വിധാ ഹ്യ അവിഷാദിനഃ
ലോകവൃത്താന്തവൃത്തജ്ഞാ നിത്യം ധർമ്മപരായണാഃ

15 [വ്യധ]

പ്രജ്ഞയാ മാനസം ദുഃഖം ഹന്ത്യാച് ഛരാരിരം ഔഷ്ണയൈഃ
ഏതദ് വിജ്ഞാനസാമർത്ഥ്യം ന ബാലൈഃ സമതാം വ്രജേത്

16 അനിഷ്ട സമ്പ്രയോഗാച് ച വിപ്രയോഗാത് പ്രിയസ്യ ച
മാനുഷാ മാനസൈർ ദുഃഖൈർ യുജ്യന്തേ അൽപബുദ്ധയഃ

17 ഗുണൈർ ഭൂതാനി യുജ്യന്തേ വിയുജ്യന്തേ തഥൈവ ച
സർവാണി നൈതദ് ഏകസ്യ ശോകസ്ഥാനം ഹി വിദ്വതേ

18 അനിഷ്ടേനാനിതം പശ്യംസ് തഥാ ക്ഷിപ്രം വിരജ്യതേ
തതസ് ച പ്രതികർവന്തി യദി പശ്യന്ത്യ് ഉപക്രമം

ശോചതോ ന ഭവേത് കിം ചിത് കേവലം പരിതപ്യതേ
19 പരിത്യജന്തി യേ ദുഃഖം സുഖം വാപ്യ് ഉഭയം നരാഃ

ത ഏവ സുഖം ഏധന്തേ ജ്ഞാനതൃപ്താ മനീഷിണഃ

20 അസന്തോഷ പരാ മൃഗാഃ സന്തോഷം യാന്തി പണ്ഡിതാഃ
അസന്തോഷസ്യ നാസ്ത്ത് അന്തസ് തുഷ്ടിസ് തു പരമം സുഖം
ന ശോചന്തി ഗതാധാനഃ പശ്യന്തഃ പരമാം ഗതിം

21 ന വിഷാദേ മനോ കാര്യം വിഷാദോ വിഷം ഉത്തമം
മാരയത്യ് അകൃതപ്രജ്ഞം ബാലം ക്രുദ്ധ ഇവോരശഃ

22 യം വിഷാദാഭിവേതി വിഷമേ സമുപസ്മിതേ
തേജസാ തസ്യ ഹീനസ്യ പുരുഷാർഥോ ന വിദ്വതേ

23 അവശ്യം ക്രിയമാണസ്യ കർമ്മണോ ദൃശ്യതേ ഫലം
ന ഹി നിർവേദം ആഗമ്യ കിം ചിത് പ്രാപ്നോതി ശോഭനം

24 അഥാപ്യ് ഉപായം പശ്യേത ദുഃഖസ്യ പരിമോക്ഷണേ
അശോചന്ന് ആരഭേതൈവ യുക്തസ് ചാവ്യസനീ ഭവേത്

25 ഭൂതേഷ് അഭാവം സഞ്ചിന്ത്യ യേ തു ബുദ്ധേഃ പരം ഗതാഃ
ന ശോചന്തി കൃതപ്രജ്ഞാഃ പശ്യന്തഃ പരമാം ഗതിം

26 ന ശോചാമി ച വൈ വിദ്വൻ കാലാകാക്ഷി സ്മിതോ ഽസ്ത്ത് അഹം
ഏതൈർ നിർദശനൈർ ബ്രഹ്മൻ നാവസീദാമി സത്തമ

27 [ബ്രാ]

കൃതപ്രജ്ഞോ ഽസി മേധാവി ബുദ്ധിശ് ച വിപുലാ തവ
നാഹം ഭവന്തം ശോചാമി ജ്ഞാനതൃപ്തോ ഽസി ധർമ്മവിത്

28 ആപുച്ഛേ ത്യാം സ്വസ്തി തേ fസ്തു ധർമ്മസ് ത്യാ പരിരക്ഷതു
അപ്രമാദസ് തു കർതവ്യോ ധർമ്മേ ധർമ്മഭൃതാം വര

29 [മാർക്]

ബാലം ഇത്യ ഏവ തം വ്യാധഃ കൃതാഞ്ജലീർ ഉവാച ഹ
പ്രദക്ഷിണം അഥോ കൃത്യാ പ്രസമിതോ ദ്വിജസത്തമഃ

30 സ തു ഗത്യാ ദ്വിജഃ സർവാം ശുശ്രൂഷാം കൃതവാംസ് തദാ
മാതാ പിതൃഭ്യാം വൃദ്ധാഭ്യാം യഥാന്യായം സുസംശിതഃ

31 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാതം നിഖിലേന യുധിഷ്ഠിര
പൃഷ്ഠവാൻ അസി യം താത ധർമ്മം ധർമ്മഭൃതാം വര

32 പതിവ്രതായാ മാഹാത്മ്യം ബ്രാഹ്മണസ്യ ച സത്തമ
മാതാ പിത്രോശ് ച ശുശ്രൂഷാ വ്യാധേ ധർമ്മശ് ച കീർതിതഃ

33 [യ]

അത്യദ്ഭൃതം ഇദം ബ്രഹ്മൻ ധർമാഖ്യാനം അനുത്തമം
സർവധർമ്മഭൃതാം ശ്രേഷ്ഠ കഥിതം ദ്വിജസത്തമ

34 സുഖശ്രവ്യതയാ വിദ്വൻ മുഹൂർതം ഇവ മേ ഗതം
ന ഹി തൃപ്തോ fസ്തി ഭഗവാഞ് ശൃണ്യാനോ ധർമ്മം ഉത്തമം

അധ്യായം 207

1 [വൈ]

ശ്രുത്യേമാം ധർമ്മസംയുക്താം ധർമ്മരാജഃ കഥാം ശുഭ്രാം
പുനഃ പപ്രച്ഛ തം ജഷീം മാർകണ്ഡേയം തപസ്വിനം

2 [യ]

കഥം അഗ്നിർ വനം യാതഃ കഥം ചാപ്യ് അംഗിരാഃ പുരാ
നഷ്ടേ ിഗ്നൗ ഹവ്യം അവഹദ് അഗ്നിർ ഭൂത്യാ മഹാൻ ജഷീഃ

3 അഗ്നിർ യദാ ത് ഏക ഏവ ബഹുത്വം ചാസ്യ കർമ്മസ്യ
ദൃശ്യതേ ഭഗവൻ സർവം ഏതദ് ഇച്ഛാമി വേദിത്വം

4 കമാരശ് ച യഥോത്പന്നോ യഥാ ചാഗ്നേഃ സുതോ ിഭവത്
യഥാ തദ്രാച് ച സംഭൂതോ ഗംഗായാം കൃത്തികാസു ച

5 ഏതദ് ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ത്വന്തഃ ശ്രോതും ഭാർഗവനന്ദന
കൗതൂഹലസമാവിഷ്ടോ യഥാത്ഥം മഹാമുനേ

6 [മാർക്]

അത്രാപ്യ് ഉദാഹരന്തിമം ഇതിഹാസം പുരാതനം
യഥാ കൃദ്ധോ ഹുതവഹസ് തപസ് തപ്തം വനം ഗതഃ

7 യഥാ ച ഭഗവാൻ അഗ്നിഃ സ്വയം ഏവാംഗിരാഭവത്
സന്താപയൻ സ്വപ്രഭയാ നാശയംസ് തിമിരാണി ച

8 ആശ്രമസേവാ മഹാഭാഗോ ഹവ്യവാഹം വിശേഷയൻ
തഥാ സ ഭൂത്യാ തു തദാ ജഗത് സർവം പ്രകാശയൻ

9 തപോ ചരംശ് ച ഹുതളക് സന്തപ്തസ് തസ്യ തേജസാ
ദൃശം ഗ്ലാനശ് ച തേജസീ ന സ കിം ചിത് പ്രജജ്ഞിവാൻ

10 അഥ സഞ്ചിന്തയാം ആസ ഭഗവാൻ ഹവ്യവാഹനഃ
അന്യോ ിഗ്നിർ ഇഹ ലോകാനാം ബ്രഹ്മണാ സമ്പ്രവർതിതഃ

അഗ്നിത്വം വിപ്രനഷ്ടം ഹി തപ്യമാനസ്യ മേ തപഃ
11 കഥം അഗ്നിഃ പുനർ അഹം ഭവേയം ഇതി ചിന്ത്യ സഃ

അപശ്യദ് അഗ്നിവൽ ലോകാംസ് താപയന്തം മഹാമുനിം
12 സോപാസർപച് ഛരണൈർ ഭീതസ് തം ഉവാച തദാംഗിരാഃ

ശീഘ്രം ഏവ ഭവസ്യാഗ്നിസ് ത്വം പുനർ ലോകഭാവനഃ
വിജ്ഞാതശ് ചാസി ലോകേഷു ത്രിഷു സംസ്ഥാന ചാരിഷ്യ

13 ത്വം അഗ്നേ പ്രഥമഃ സൃഷ്ടോ ബ്രഹ്മണാ തിമിരാപഹഃ
സ്വസ്ഥാനം പ്രതിപദ്യസ്വ ശീഘ്രം ഏവ തമോന്ദ്ര

14 [അഗ്നി]

നഷ്ടകീർത്തിർ അഹം ലോകേ ഭവാണ് ജാതോ ഹൃതാഗനഃ
 ഭവന്തം ഏവ ജ്ഞാസ്യന്തി പാവകം ന തു മാം ജനഃ
 15 നിക്ഷിപാമ്യ് അഹം അഗ്നിത്വം ത്വം അഗ്നിഃ പ്രഥമോ ഭവ
 ഭവിഷ്യാമി ദ്വിതീയോ ിഹം പ്രാജാപത്യക ഏവ ച
 16 [അൻഗിരസ്]

കുരു പുണ്യം പ്രകാസ് അർഗ്യം ഭവാനിസ് തിമിരാപഹഃ
 മാം ച ദേവകുരുഷ്യാഗേ പ്രഥമം പുത്രം അജസാ
 17 [മാർക്]

തച് ശ്രുത്വാംഗിരസോ വാക്യം ജാതവേദാസ് തഥാകരോത്
 രാജൻ ബൃഹസ്തിതീർ നാമ തസ്യാപ്യ് അംഗിരസഃ സുതഃ
 18 ജ്ഞാത്വാ പ്രഥമജം തം തു വഹേൻ ആംഗിരസം സുതം
 ഉപേത്യ ദേവാഃ പപ്രച്ഛഃ കാരണം തത്ര ഭാരത
 19 സ തു പൃഷ്ട്വസ് തദാ ദേവൈസ് തതഃ കാരണം അബ്രുവീത്
 പ്രത്യഗൃഹ്ണംസ് തു ദേവാൾ ച തദ് വചോ ിംഗിരസസ് തദാ
 20 തത്ര നാനാവിധാൻ അഗ്നിൻ പ്രവക്ഷ്യാമി മഹാപ്രഭാൻ
 കർമഭിർ ബഹുഭിഃ ഖ്യാതാൻ നാനാത്വം ബ്രാഹ്മണേഷ് ഇഹ

അധ്യായം 208

1 [മാർക്]

ബ്രഹ്മണോ യസ് തൃതീയസ് തു പുത്രഃ കരുകലോദ്വഹ
തസ്യാപവ സുതാ ഭാര്യാ പ്രജാസ് തസ്യാപി മേ ശൃണു

2 ബൃഹജ്ജയാതിർ ബൃഹതകീർതിർ ബൃഹദ്ബ്രഹ്മാ ബൃഹന്മനഃ
ബൃഹന്മന്ത്രോ ബൃഹദ്ഭാസസ് തഥാ രാജൻ ബൃഹസ്സതിഃ

3 പ്രജാനു താനു സർവാസു രൂപേണാപ്രതിമാഭവത്
ദേവീ ഭാനമതീ നാമ പ്രഥമാംഗിരസഃ സുതാ

4 ഭൂതാനാം ഏവ സർവേഷാം യസ്യാം രാഗസ് തദാഭവത്
രാഗാദ് രാഗേതി യാം ആഹുർ ദ്വിതീയാംഗിരസഃ സുതാ

5 യാം കപർദി സുതാം ആഹുർ ദൃശ്യാദൃശ്യേതി ദേഹിനഃ
തന്തത്വാത് സാ സിനീവാലി തൃതീയാംഗിരസഃ സുതാ

6 പശ്യത്യ് അർചിഷ്കതീ ഭാഭിർ ഹവിർ ഭിശ് ച ഹവിഷ്കതീ
ഷഷ്ടം അംഗിരസഃ കന്യാം പുണ്യാം ആഹുർ ഹവിഷ്കതീം

7 മഹാമഖേഷ് ആംഗിരഷീ ദീപ്തിമത്സു മഹാമതീ
മഹാമതീതി വിഖ്യാതാ സപ്തമീ കഥ്യതേ സുതാ

8 യാം തു ദൃഷ്ട്യാ ഭഗവതീം ജനഃ കുഹുകുഹായതേ
ഏകാനംശേതി യാം ആഹുഃ കുഹുഃ അംഗിരസഃ സുതാം

അധ്യായം 209

1 [മാർക്]

ബൃഹസ്പതേൽ ചാന്ദ്രമസി ഭാര്യാഭൃദ് യാ യശസിനി
 അഗ്നിൻ സാജനയത് പുണ്യാഞ് ശഡേകാം ചാപി പുത്രികാം
 2 ആഹുതിഷ്ഠ് ഏവ യസ്യോഗേർ ഹവിർ ആജ്യം വിധീയതേ
 സോ ിഗ്നിർ ബൃഹസ്പതേഃ പുത്രഃ ശമ്യൂർ നാമ മഹാപ്രഭഃ
 3 ചാതുർമാസ്യേഷു യസ്യേഷ്ട്യാം അശ്വമേധേ ിഗ്രജഃ പശൂഃ
 ദീപ്തോ ജ്വാലൈർ അനേകാഭിർ അഗ്നിർ ഏകോ ിഥ വീര്യവാൻ
 4 ശമ്യോർ അപ്രതിമാ ഭാര്യാ സത്യോ സത്യോ ച ധർമ്മജാ
 അഗ്നിസ് തസ്യ സുതോ ദീപ്തസ് തിസ്രഃ കന്യാശ് ച സുവ്രതാഃ
 5 പ്രഥമേനാജ്യ ഭാഗേന പൂജ്യതേ യോ ിഗ്നിർ അധരേ
 അഗ്നിസ് തസ്യ ഭരദ്വാജഃ പ്രഥമഃ പുത്ര ഉച്യതേ
 6 പൗർണമാസ്യേഷു സർവേഷു ഹവിർ ആജ്യം സ്രുവോദ്യതം
 ഭരതോ നാമതഃ സോ ിഗ്നിർ ദ്വിതീയഃ ശമ്യൂതഃ സുതഃ
 7 തിസ്രഃ കന്യാ ഭവന്ത്യ് അന്യാ യാസാം സ ഭരതഃ പതിഃ
 ഭരതസ് തു സുതസ് തസ്യ ഭവത്യ് ഏകാ ച പുത്രികാ
 8 ഭരതോ ഭരതസ്യോഗേഃ പാവകസ് തു പ്രജാപതേഃ
 മഹാൻ അത്യർഥം അഹിതസ് തഥാ ഭരതസത്തമ
 9 ഭരദ്വാജസ്യ ഭാര്യോ തു വീരാ വീരശ് ച പിണ്ഡദഃ
 പ്രാഹുർ ആജ്യേന തസ്യേഷ്ട്യാം സോമസ്യേവ ദ്വിജാഃ ശന്നൈഃ
 10 ഹവിഷാ യോ ദ്വിതീയേന സോമേന സഹ യുജ്യതേ
 രഥപ്രഭു രഥധാനഃ കംഭരതാഃ സ ഉച്യതേ
 11 സരയാം ജനയത് സിദ്ധിം ഭാനം ഭാഭിഃ സമാവൃണോത്
 ആഗേയം ആനയൻ നിത്യം ആഹ്വാനേഷ്ഠ് ഏഷ കഥ്യതേ
 12 യസ് തു ന ച്യവതേ നിത്യം യശസാ വർചസാ ശ്രിയോ
 അഗ്നിർ നിശ്ചവനോ നാമ പൃഥിവീം സ്തൗതി കേവലം
 13 വിപാഹ്മാ കല്പഷൈർ മുക്തോ വിശുദ്ധശ് ചാർചിഷാ ജലൻ
 വിപാപോ ിഗ്നിഃ സുതസ് തസ്യ സത്യഃ സമയകർമ്മസു
 14 ആക്രോശതാം ഹി ഭൂതാനാം യഃ കരോതി ഹി നിഷ്കൃതിം
 അഗ്നിഃ സനിഷ്കൃതിർ നാമ ശോഭയത്യ് അഭിസേവിതഃ
 15 അനുകൂജന്തി യേനേഹ വേദനാർതാഃ സ്വയം ജനാഃ
 തസ്യ പുത്രഃ സ്വനോ നാമ പവകഃ സ തജസ്കരഃ
 16 യസ് തു വിശ്വസ്യ ജഗതോ ബുദ്ധിം ആക്രമ്യ തിഷ്ഠതി

തം പ്രാഹുർ അധ്യാത്മവിദോ വിശ്വജിൻ നാമ പാവകം
 17 അന്തരാഗ്നിഃ ശ്രീതോ യോ ഹി ഭൂക്തം പചതി ദേഹിനാം
 സ യജ്ഞേ വിശ്വഭൂൻ നാമ സർവലോകേഷു ഭാരത
 18 ബ്രഹ്മചാരി യതാത്മാ ച സതതം വിപുലവൃതഃ
 ബ്രാഹ്മണാഃ പൂജയന്ത്യ് ഏനം പാകയജ്ഞേഷു പാവകം
 19 പ്രഥിതോ ഗോപതിർ നാമ നദീ യസ്യോഭവത് പ്രിയാ
 തസ്മിൻ സർവാണി കർമാണി ക്രിയന്തേ കർമ്മ കർതുഭിഃ
 20 വധവാമുഖഃ പിബത്യ് അംഭോ യോ fസൗ പരമദാരുണഃ
 ഊർധ്വഭാഗ് ഊർധ്വഭാൻ നാമ കവിഃ പ്രാണാശ്രിതസ് തു സഃ
 21 ഉദഗ് ദ്വാരം ഹവിർ യസ്യ ഗൃഹേ നിത്യം പ്രദിയതേ
 തതഃ സ്വിഷ്ടം ഭവേദ് ആജ്യം സ്വിഷ്ടകൃത് പരമഃ സൃതഃ
 22 യഃ പ്രശാന്തേഷു ഭൂതേഷു മന്യൂർ ഭവതി പാവകഃ
 ക്രോധസ്യ തു രസോ ജ്ജ്ഞേത മന്യുതീ ചാഥ പുത്രികാ
 സ്വാഹേതി ദാരുണാ ക്രൂരാ സർവഭൂതേഷു തിഷ്ഠതി
 23 ത്രിദിവേ യസ്യ സദൃശോ നാസ്തി രൂപേണ കശ് ചന
 അതുല്യത്വാത് കൃതോ ദേവൈർ നാമ്നാ കാമസ് തു പാവകഃ
 24 സംഹർഷാദ് ധാരയൻ ക്രോധം ധന്വീ സ്രഗ്വീ രഥേ സമിതഃ
 സമരേ നാശയേച് ഛത്രൻ അമോഘോ നാമ പാവകഃ
 25 ഉക്ഥോ നാമ മഹാഭാഗ ത്രിദിർ ഉക്ഥൈർ അഭിഷ്ഠതഃ
 മഹാവാചം ത്വ് അജനയത് സകാമാശ്ചം ഹി യം വിദുഃ

അധ്യായം 210

1 [മാർക്]

കാശ്യപോ ഹ്യ് അഥ വാസിഷ്ടഃ പ്രാണശ് ച പ്രാണപുത്രകഃ
അഗ്നിർ ആംഗിരസശ് ചൈവ ച്യവനസ് ത്രിഷു വർചകഃ
2 അചരത തപസ് തീവ്രം പുത്രാർഥേ ബഹു വാർഷികം
പുത്രം ലഭേമ ധർമ്മിഷ്ടം യശസാ ബ്രഹ്മണാ സമം
3 മഹാവ്യാഹൃതിഭിർ ധ്യാതഃ പഞ്ചഭിസ് തൈസ് തദാ ത് അഥ
ജജേത തേജോമയോ ിർചിഷ്ണാൻ പഞ്ച വർണഃ പ്രഭാവനഃ
4 സമീഭോ ിഗ്നിഃ ശിരസ് തസ്യ ബാഹു സൂര്യനിഭൗ തഥാ
ത്വങ് നേത്രേ ച സുവർണാഭേ കൃഷ്ണേ ജംഘേ ച ഭാരത
5 പഞ്ച വർണഃ സ തപസാ കൃതസ് തൈഃ പഞ്ചഭിർ ജനൈഃ
പാഞ്ചജന്യഃ ശ്രുതോ വേദേ പഞ്ച വംശകരസ് തു സഃ
6 ദശവർഷസഹസ്രാണി തപസ് തപ്താ മഹാതപാഃ
ജനയത് പാവകം ഘോരം പിതൃണാം സ പ്രജാഃ സൃജൻ
7 ബൃഹദ്രഥന്തരം മുർല്ലോ വക്ത്രാച് ച തരസാ ഹരൗ
ശിവം നാഭ്യോ ബലാദ് ഇന്ദ്രം വായഗ്നി പ്രാണതോ ിസൃജത്
8 ബാഹുഭ്യോ അന്തദാന്തൗ ച വിശ്വേ ഭൂതാനി ചൈവ ഹ
ഏതാൻ സൃഷ്ട്വാ തതഃ പഞ്ച പിതൃണാം അസൃജത് സുതാൻ
9 ബൃഹദുർജസ്യ പ്രണിധിഃ കാശ്യപസ്യ ബൃഹന്തരഃ
ഭാനർ അംഗിരസോ വീരഃ പുത്രോ വർചസ്യ സൗഭരഃ
10 പ്രാണസ്യ ചാന്തദാന്തശ് ച വ്യാഖ്യാതാഃ പഞ്ച വംശജാഃ
ദേവാൻ യജ്ഞമുഷശ് ചാന്യാൻ സൃജൻ പഞ്ചദശോത്തരാൻ
11 അഭീമം അതിഭീമം ച ഭീമം ഭീമബലാബലം
ഏതാൻ യജ്ഞമുഷഃ പഞ്ച ദേവാൻ അഭ്യസൃജത് തപഃ
12 സുമിത്രം മിത്രവന്തം ച മിത്രജ്ഞം മിത്രവർധനം
മിത്ര ധർമാണം ഇത്യ് ഏതാൻ ദേവാൻ അഭ്യസൃജത് തപഃ
13 സുരപ്രവീരം വീരം ച സുകേശം ച സുവർചസം
സുരാണാം അപി ഹന്താരം പഞ്ചൈതാൻ അസൃജത് തപഃ
14 ത്രിവിധം സംസ്ഥിതാ ഹ്യ് ഏതേ പഞ്ച പഞ്ച പൃഥക് പൃഥക്
മുഷ്ണത്യ് അത്ര സ്ഥിതാ ഹ്യ് ഏതേ സ്വർഗതോ യജ്ഞയാജിനഃ
15 തേഷാം ഇഷ്ടം ഹരന്ത്യ് ഏതേ നിഘ്നന്തി ച മഹദ് ഭൂവി
സ്സർധയാ ഹവ്യവാഹാനാം നിഘ്നന്ത്യ് ഏതേ ഹരന്തി ച
16 ഹവിർ വേദ്യാം തദ് ആദാനം കശലൈഃ സമ്പ്രവർതിതം

തദ് ഏതേ നോപസർപന്തി യത്ര ചാഗ്നിഃ സ്ഥിതോ ഭവേത്
 17 ചിതോ f്നിർ ഉദ്വഹൻ യജ്ഞം പക്ഷാഭ്യാം താൻ പ്രബാധതേ
 മന്ത്രൈഃ പ്രശമിതാ ഹ്യ് ഏതേ നേഷും മുഷ്ണന്തി യജ്ഞിയം
 18 ബൃഹദുക്ഥ തപസ്യൈവ പുത്രോ ഭൂമിം ഉപാശ്രിതഃ
 അഗ്നിഹോത്രേ ഹൃയമാനേ പൃഥിവ്യാം സദ്ഭിർ ഇജ്യതേ
 19 രഥന്തരശ് ച തപസഃ പുത്രാഗ്നിഃ പരിപാഠ്യതേ
 മിത്ര വിന്ദായ വൈ തസ്യ ഹവിർ അധ്യഭ്യവോ വിദുഃ
 മുദ്ദദേ പരമപ്രീതഃ സഹ പുത്രൈർ മഹായശാഃ

അധ്യായം 211

1 [മാർക്]

ഗുരുഭിർ നിയമൈർ യുക്തോ ഭരതോ നാമ പാവകഃ
അഗ്നിഃ പുഷ്ടിമതിർ നാമ തുഷ്ടഃ പുഷ്ടിം പ്രയച്ഛതി
ഭരത്യ ഏഷ പ്രജാഃ സർവാസ് തതോ ഭരത ഉച്യതേ
2 അഗ്നിർ യസ് തു ശിവോ നാമ ശക്തിപൂജാ പരശ് ച സഃ
ദുഃഖാർതാനാം സ സർവേഷാം ശിവ കൃത് സതതം ശിവഃ
3 തപസസ് തു ഫലം ദൃഷ്ട്വാ സന്ദ്രവൃദ്ധം തപോ മഹത്
ഉദ്ധർതു കാമോ മതിമാൻ പുത്രോ ജജ്ഞേ പുരന്ദരഃ
4 ഉഷ്ണാ ചൈവോഷ്മണോ ജജ്ഞേ സോ ിഗ്നിർ ഭൂതേഷു ലക്ഷ്യതേ
അഗ്നിശ് ചാപി മനർ നാമ പ്രാജാപത്യം അകാരയത്
5 ശംഭു അഗ്നിം അഥ പ്രാഹുർ ബ്രാഹ്മണാ വേദപാരഗാഃ
ആവസഥ്യം ദിജാഃ പ്രാഹുർ ദീപ്തം അഗ്നിം മഹാപ്രഭം
6 ഉർജഃ കരാൻ ഹവ്യവാഹാൻ സുവർണസദൃശപ്രഭാൻ
അഗ്നിസ് തപോ ഹ്യ് അജനയത് പഞ്ച യജ്ഞസുതാൻ ഇഹ
7 പ്രശാന്തേ ിഗ്നിർ മഹാഭാഗ പരിശ്രന്തോ ഗവാം പതിഃ
അസുരാഞ് ജനയൻ ഘോരാൻ മർത്യാംശ് ചൈവ പൃഥഗിധാൻ
8 തപസശ് ച മനം പുത്രം ഭാനം ചാപ്യ് അംഗിരാസുജത്
ബൃഹദ്ഭാനം തു തം പ്രാഹുർ ബ്രാഹ്മണാ വേദപാരഗാഃ
9 ഭാനോർ ഭാര്യാ സുപ്രജാ തു ബൃഹദ്ഭാസാ തു സോമജാ
അസൃജേതാം തു ഷട് പുത്രാഞ് ശൃണ താസാം പ്രജാ വിധം
10 ദുർബലാനാം തു ഭൂതാനാം തനം യഃ സന്ദ്രയച്ഛതി
തം അഗ്നിം ബലദം പ്രാഹഃ പ്രഥമം ഭാനതഃ സുതം
11 യഃ പ്രശാന്തേഷു ഭൂതേഷു മന്യൂർ ഭവതി ദാരുണഃ
അഗ്നിഃ സ മന്യൂമാൻ നാമ ദിതീയോ ഭാനതഃ സുതഃ
12 ദർശേ ച പൗർണമാസേ ച യസ്യേഹ ഹവിർ ഉച്യതേ
വിഷ്ണുർ നാമേഹ യോ ിഗ്നിസ് തു യുതിമാൻ നാമ സോ ിഗ്നിഃ
13 ഇന്ദ്രേണ സഹിതം യസ്യ ഹവിർ ആഗ്രയണം സുതം
അഗ്നിർ ആഗ്രയണോ നാമ ഭാനോർ ഏവാന്വയസ് തു സഃ
14 ചാതുർഭാസ്യേഷു നിത്യാനാം ഹവിഷാം യോ നിരഗ്രഹഃ
ചതുർഭിഃ സഹിതഃ പുത്രൈർ ഭാനോർ ഏവാന്വയസ് തു സഃ
15 നിശാം ത്വ് അജനയത് കന്യാം അഗ്നീഷോമാവ് ഉഭൗ തഥാ
മനോർ ഏവാഭവദ് ഭാര്യാ സുഷുവേ പഞ്ച പാവകാൻ

16 പൂജ്യതേ ഹവിഷാഗ്രേണ ചാതുർമാസ്യേഷു പാവകഃ
 പർജന്യസഹിതഃ ശ്രീമാൻ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരസ് തു സഃ
 17 അസ്യ ലോകസ്യ സർവസ്യ യഃ പതിഃ പരിപാദ്യതേ
 സോ ിഗ്നിർ വിശ്വപതിർ നാമ ദ്വിതീയോ വൈ മനോഃ സൃതഃ
 തതഃ സിഷ്ടം ഭവേദ് ആജ്യം സിഷ്ടകൃത് പരമഃ സൃതഃ
 18 കന്യാ സാ രോഹിണീ നാമ ഹിരണ്യകശിപോഃ സൃതാ
 കർമ്മണാസൗ ബഭൗ ഭാര്യാ സ വഹ്നിഃ സ പ്രജാപതിഃ
 19 പ്രാണം ആശ്രിത്യ യോ ദേഹം പ്രവർത്തയതി ദേഹിനാം
 തസ്യ സംനിഹിതോ നാമ ശബ്ദരൂപസ്യ സാധനഃ
 20 ശുക്ലകൃഷ്ണ ഗതിർ ദേവോ യോ ബിഭർതി ഹതാശനം
 അകൽമഷഃ കൽമഷാണാം കർതാ ക്രോധാശ്രിതസ് തു സഃ
 21 കപിലം പരമർഷിം ച യം പ്രാഹുർ യതയഃ സദാ
 അഗ്നിഃ സ കപിലോ നാമ സാംഖ്യയോഗപ്രവർതകഃ
 22 അഗ്നിർ യച്ഛതി ഭൂതാനി യേന ഭൂതാനി നിത്യദാ
 കർമ്മസ് ഇഹ വിചിത്രേഷു സോ ിഗ്നീർ വഹ്നിർ ഉച്യതേ
 23 ഇമാൻ അന്യാൻ സമസൃജത് പാവകാൻ പ്രഥിതാൻ ഭുവി
 അഗ്നിഹോത്രസ്യ ദൃഷ്ടസ്യ പ്രായച്ഛിത്താർഥം അൽബണാൻ
 24 സംസൃശേയുർ യദാന്യോന്യം കഥം ചിദ് വായുനാഗയഃ
 ഇഷ്ടീർ അഷ്ടാകപാലേന കാര്യാ വൈ ശുചയേ ിഗ്നയേ
 25 ദക്ഷിണാഗ്നിർ യദാ ദ്വാഭ്യാം സംസൃജേത തദാ കില
 ഇഷ്ടീർ അഷ്ടാകപാലേന കാര്യാ വൈ വീതയേ ിഗ്നയേ
 26 യദ്യ് അഗ്നയോ ഹി സൃശേയുർ നിവേശസ്ഥാ ദവാഗ്നിനാ
 ഇഷ്ടീർ അഷ്ടാകപാലേന കാര്യാ തു ശുചയേ ിഗ്നയേ
 27 അഗ്നിം രജസ്വലാ ചേത് സ്ത്രീ സംസൃശേദ് അഗ്നിഹോത്രികം
 ഇഷ്ടീർ അഷ്ടാകപാലേന കാര്യാ ദസ്യുമതേ ിഗ്നയേ
 28 മൃതഃ ശ്രൂയേത യോ ജീവൻ പരേയഃ പശവോ യഥാ
 ഇഷ്ടീർ അഷ്ടാകപാലേന കർതവ്യാഭിമതേ ിഗ്നയേ
 29 ആർതോ ന ജ്ജഹയാദ് അഗ്നിം ത്രിരാത്രം യസ് തു ബ്രാഹ്മണഃ
 ഇഷ്ടീർ അഷ്ടാകപാലേന കാര്യാ സ്യാദ് ഉത്തരാഗയേ
 30 ദർശം ച പൗർണമാസം ച യസ്യ തിഷ്ഠേത് പ്രതിഷ്ഠിതം
 ഇഷ്ടീർ അഷ്ടാകപാലേന കാര്യാ പഥികൃതേ ിഗ്നയേ
 31 സൃതികാഗ്നിർ യദാ ചാഗ്നിം സംസൃശേദ് അഗ്നിഹോത്രികം

ഇഷ്ടിർ അഷ്ടാകപാലേന കാര്യം ചാഗ്നിമതേ *f*ഗയേ

അധ്യായം 212

1 [മാർക്]

ആപസ്യ മുദിതാ ഭാര്യാ സഹസ്യ പരമാ പ്രിയ
 ഭൂപതിർ ഭൂവ ഭർതാ ച ജനയത് പാവകം പരം
 2 ഭൂതാനാം ചാപി സർവേഷാം യം പ്രാഹുഃ പാവകം പതിം
 ആത്മാ ഭൂവന ഭർതേതി സാന്വയേഷു ദ്വിജാതിഷു
 3 മഹതാം ചൈവ ഭൂതാനാം സർവേഷാം ഇഹ യഃ പതിഃ
 ഭഗവാൻ സ മഹാതേജാ നിത്യം ചരതി പാവകഃ
 4 അഗ്നിർ ഗൃഹപതിർ നാമ നിത്യം യജേണഷു പൃഷ്യതേ
 ഹൃതം വഹതി യോ ഹവ്യം അസ്യ ലോകസ്യ പാവകഃ
 5 അപാം ഗർഭോ മഹാഭാഗഃ സഹപുത്രോ മഹാദ്ഭുതഃ
 ഭൂപതിർ ഭൂവ ഭർതാ ച മഹതഃ പതിർ ഉച്യതേ
 6 ദഹൻ മൃതാനി ഭൂതാനി തസ്മാഗ്നിർ ഭരതോ fഭവത്
 അഗ്നിഷ്ടോമേ ച നിയതഃ ക്രതുശ്രേഷ്ഠോ ഭരസ്യ ഇ
 7 ആയാനം നിയതം ദൃഷ്ട്വാ പ്രവിവേശാർണവം ഭയാത്
 ദേവസ് തം നാധിഗച്ഛന്തി മാർഗമാണാ യഥാ ദിശം
 8 ദൃഷ്ട്വാ ത്വ് അഗ്നിർ അഥർവാണം തതോ വചനം അബ്രവീത്
 ദേവാനാം വഹ ഹവ്യം തം അഹം വീര സുദുർബലഃ
 അഥർവൻ ഗച്ഛ മധ് അക്ഷം പ്രിയം ഏതത് കുരുഷ്യ മേ
 9 പ്രേഷ്യചാഗ്നിർ അഥർവാണം അന്ത്യം ദേശം തതോ fഗമത്
 മത്സ്യാസ് തസ്യ സമാചഖ്യുഃ ക്രുദ്ധസ് താൻ അഗ്നിർ അബ്രവീത്
 10 ഭക്ഷ്യാ വൈ വിവിധൈർ ഭാവൈർ ഭവിഷ്യഥ ശരീരിണാം
 അഥർവാണം തഥാ ചാപി ഹവ്യവാഹോ fബ്രവീദ് വചഃ
 11 അനുനീയമാനോ fപി ഭൃശം ദേവവാക്യാദ് ധി തേന സഃ
 നൈച്ഛദ് വോഽപ്യം ഹവിഃ സർവം ശരീരം ച സമത്യജത്
 12 സ തച് ഛരീരം സന്ത്യജ്യ പ്രവിവേശ ധരാം തദാ
 ഭൂമിം സൃഷ്ട്വാസൃജദ് ധാന്തൻ പൃഥക്പൃഥഗ് അതീവ ഹി
 13 ആസ്മാത് സുഗന്ധി തേജശ് ച അസ്ഥിഭ്യോ ദേവദാരു ച
 ശ്ലേഷ്ണഃ സ്തംഭികം തസ്യ പിത്താൻ മരകതം തഥാ
 14 യക്രത് കൃഷ്ണായസം തസ്യ ത്രിഭിർ ഏവ ബഭുഃ പ്രജാഃ
 നഖാസ് തസ്മാദ്ര പടലം ശിരാ ജാലാനി വിഭ്രമം
 ശരീരാദ് വിവിധാശ് ചാന്യേ ധാതവോ fസ്മാഭവൻ നൃപ
 15 ഏവം ത്യക്ത്വാ ശരീരം ഇ പരമേ തപസി സ്ഥിതഃ

ഭൃഗംഗിരാദിഭിർ ഭൂയസ് തപസോത്ഥാപിതസ് തദാ
 16 ഭൃഗം ജജ്വാല തേജസീ തപസാപ്യായിതഃ ശിഖീ
 ദൃഷ്ട്വാ ലൃഷീൻ ഭയാച് ചാപി പ്രവിവേശ മഹാർണവം
 17 തസ്മിൻ നഷ്ടേ ജഗദ് ഭീതം അഥർവാണം അമാശ്രിതം
 അർചയാം ആസുർ ഏവൈനം അഥർവാണം സുരർഷയഃ
 18 അഥർവാ ത്വ് അസൃജൽ ലോകാൻ ആത്മനാലോക്യ പാവകം
 മിഷതാം സർവഭൂതാനാം ഉന്മഥാഥ മഹാർണവം
 19 ഏവം അഗ്നിർ ഭഗവതാ നഷ്ടഃ പൂർവം അഥർവണാ
 ആഹുതഃ സർവഭൂതാനാം ഹവ്യം വഹതി സർവദാ
 20 ഏവം ത്വ് അജനയദ് ധിഷ്ഠ്യാൻ വേദോക്താൻ വിബുധാൻ ബഹുൻ
 വിചരൻ വിവിധാൻ ദേശാൻ ഭൂമമാണസ് തു തത്ര വൈ
 21 സിന്ധുവർജം പഞ്ച നദ്യോ ദേവികാഥ സരസ്വതീ
 ഗംഗാ ച ശതകംഭാ ച ശരയൂർ ഗണ്ധസാഹയാ
 22 ചർമണ്യതീ മഹി ചൈവ മേധ്യാ മേധാതിഥിസ് തഥാ
 താമ്രാവതീ വേത്രവതീ നദ്യസ് തിന്ദ്രോ ിഥ കൗശികീ
 23 തമസാ നർമദാ ചൈവ നദീ ഗോദാവരീ തഥാ
 വേണ്ണാ പ്രവേണീ ഭീമാ ച മേദ്രഥാ ചൈവ ഭാരത
 24 ഭാരതീ സുപ്രയോഗാ ച കാവേരീ മുർമൂരാ തഥാ
 കൃഷ്ണാ ച കൃഷ്ണവേണ്ണാ ച കപിലാ ശോണ ഏവ ച
 ഏതാ നദ്യസ് തു ധിഷ്ഠ്യാനാം മാതരോ യഃ പ്രകീർത്തിതാഃ
 25 അദ്ഭുതസ്യ പ്രിയാ ഭാര്യാ തസ്യഃ പുത്രോ വിധൂരഥഃ
 യാവന്തഃ പാവകാഃ പ്രോക്താഃ സോമാസ് താവന്ത ഏവ ച
 26 അത്രേഗ് ചാപ്യ് അന്വയേ ജാതാ ബ്രഹ്മണോ മാനസാഃ പ്രജാഃ
 അത്രിഃ പുത്രാൻ സ്രഷ്ടുകാമസ് താൻ ഏവാത്മന്യ് അധാരയത്
 തസ്യ തദ് ബ്രഹ്മണഃ കായാൻ നിർഹരന്തി ഹുതാശനാഃ
 27 ഏവം ഏതേ മഹാത്മാനഃ കീർത്തിതാസ് തേ ിഗന്യോ മയാ
 അപ്രമേയാ യഥോത്പന്നാഃ ശ്രീമന്തസ് തിമിരാപഹാഃ
 28 അദ്ഭുതസ്യ തു മാഹാത്മ്യം യഥാ വേദേഷു കീർത്തിതം
 താദൃശം വിധി സർവേഷാം ഏകോ ഹ്യ് ഏഷ ഹുതാശനഃ
 29 ഏക ഏവൈഷ ഭഗവാൻ വിജേന്തയഃ പ്രഥമോ ിംഗിരാഃ
 ബഹുധാനിസൃതഃ കായാജ് ജ്യോതിഷ്ടോമഃ ക്രതുർ യഥാ
 30 ഇത്യ് ഏഷ വംശഃ സുമഹാൻ അഗ്നീനാം കീർത്തിതോ മയാ

പാവിതോ വിവിധൈർ മന്ത്രൈർ ഹവ്യം വഹതി ദേഹിനാം

അധ്യായം 213

1 [മാർക്]

അഗ്നിനാം വിവിയോ വംശഃ പീർതിതസ് തേ മയാനഘ
 ശൃണ ജന്മ തു കൗരവ്യ കാർത്തികേയസ്യ ധീമതഃ
 2 അദ്ഭുതസ്യാദ്ഭുതം പുത്രം പ്രവക്ഷ്യാമ്യ് അമിതൗജസം
 ജാതം സപ്തർഷിഭാര്യാഭിർ ബ്രഹ്മണ്യം കീർതിവർധനം
 3 ദേവാസുരാഃ പുരാ യത്താ വിനിഘ്നന്തഃ പരസ്പരം
 തത്രാജയൻ സദാ ദേവാൻ ദാനവാ ഘോരരൂപിണഃ
 4 വധ്യമാനം ബലം ദൃഷ്ട്വാ ബഹുശസ് തൈഃ പുരന്ദരഃ
 സ്വസൈന്യനായകാർഥായ ചിന്താം ആപ ഭൃശം തദാ
 5 ദേവസേനാം ദാനവൈർ യോ ഭഗ്നം ദൃഷ്ട്വാ മഹാബലഃ
 പാലയേദ് വീര്യം ആശ്രിത്യ സ ജേന്തയഃ പുരുഷോ മയാ
 6 സ ശൈലം മാനസം ഗത്വാ ധ്യായന്ന് അർഥം ഇമം ഭൃശം
 ശുശ്രാവാരതസ്വരം ഘോരം അഥ മുക്തം സ്ത്രിയാ തദാ
 7 അഭിധാവതു മാ കശ് ചിത് പുരുഷസ് ത്രാതുചൈവ ഹ
 പതിം ച മേ പ്രദിശതു സ്വയം വാ പതിർ അസ്തു മേ
 8 പുരന്ദരസ് തു താം ആഹ മാ ഭൈർ നാസ്തി ഭയം തവ
 ഏവം ഉക്ത്വാ തതോ ിപശ്യത് കേശിനം സ്ഥിതം അഗ്രതഃ
 9 കീരീടിനം ഗദാപാണിം ധാതുമന്തം ഇവാചലം
 ഹസ്തേ ഗൃഹീത്വാ താം കന്യാം അമൈനം വാസവോ ിബ്രവീത്
 10 അനാര്യകർമ്മൻ കന്യാത് ത്വം ഇമാം കന്യാം ജിഹീർഷസി
 വർജിണം മാം വിജാനീഹി വിരമാസ്യഃ പ്രബാധനാത്

11 [കേഷിൻ]

വിസൃജസ്വ ത്വം ഏവൈനാം ശക്രേഷാ പ്രാർഥിതാ മയാ
 ക്ഷമം തേ ജീവതോ ഗന്തും സ്വപുരം പാകശാസന

12 [മാർക്]

ഏവം ഉക്ത്വാ ഗദാം കേശീ ചിക്ഷേപേദ്രു വധായ വൈ
 താം ആപതന്തിം ചിച്ഛേദ മധ്യേ വജ്രേണ വാസവഃ
 13 അഥാസ്യ ശൈലശിഖരം കേശീ ക്രുദ്ധോ വ്യവാസ്യജത്
 തദ് ആപതന്തം സന്വേഷ്യ ശൈലശൃംഗം ശതക്രമഃ
 ബിഭേദ രാജൻ വജ്രേണ ഭൂവി തൻ നിപപാത ഹ
 14 പതതാ തു തദാ കേശീ തേന ശൃംഗേണ താഡിതഃ
 ഹിത്വാ കന്യാം മഹാഭാഗാം പ്രാദ്രവദ് ഭൃശപീഡിതഃ

15 അപയാതേ ിസുരേ തസ്തിംസ് താം കന്യാം വാസവോ ിബ്രവീത്
കാസി കന്യാസി കിം ചേഹ കരുഷേ ത്വം ശുഭാനനേ

16 [കന്യാ]

അഹം പ്രജാപതേഃ കന്യാ ദേവസേനേതി വിശ്രുതാ
ഭഗിനീ ദൈത്യസേനാ മേ സാ പൂർവം കേശിനാ ഹൃതാ

17 സഹൈവാവാം ഭഗിന്യൗ തു സഖീഭിഃ സഹ മാനസം
ആഗച്ഛാവേഹ രത്യർഥം അനുജ്ഞാപ്യ പ്രജാപതിം

18 നിത്യം ചാവാം പ്രാർഥയതേ ഹർതും കേശി മഹാസുരഃ
ഇച്ഛത്യ് ഏനം ദൈത്യസേനാ ന ത്വ് അഹം പാകശാസന

19 സാ ഹൃതാ തേന ഭഗവൻ മുക്താഹം ത്വദ് ബലേന തു
ത്വയാ ദേവേന്ദ്ര നിർദിഷ്ടം പതിം ഇച്ഛാമി ദുർജയം

20 [ഇന്ദ്ര]

മമ മാതൃസ്വസേയാ ത്വം മാതാ ദാക്ഷായണീ മമ
ആഖ്യാതം ത്വ് അഹം ഇച്ഛാമി സ്വയം ആത്മബലം ത്വയാ

21 [കന്യാ]

അബലാഹം മഹാബാഹോ പതിസ് തു ബലവാൻ മമ
വരദാനാത് പിതൂർ ഭാവീ സുരാസുരനമസ്തഃ

22 [ഇന്ദ്ര]

കീദൃശം വൈ ബലം ദേവി പത്യുസ് തവ ഭവിഷ്യതി
ഏതദ് ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ശ്രോതും തവ വാക്യം അനിന്ദിതേ

23 [കന്യാ]

ദേവദാനവ യക്ഷാണാം കിംനരോരഗരക്ഷസാം
ജേതാ സ ദൃഷ്ടോ ദൃഷ്ടാനാം മഹാവീര്യോ മഹാബലഃ

24 യസ് തു സർവാണി ഭൂതാനി ത്വയാ സഹ വിജേഷ്യതി
സ ഹി മേ ഭവിതാ ഭർതാ ബ്രഹ്മണ്യഃ കീർതിവർധനഃ

25 [മാർക്]

ഇന്ദ്രസ് തന്യാ വചോ ശ്രുത്വാ ദുഃഖിതോ ിചിന്തയദ് ഭൃശം
അന്യാ ദേവ്യാഃ പതിർ നാസ്തി യാദൃശം സമ്പ്രഭാഷതേ

26 അഥാപശ്യത് സ ഉദയേ ഭാസ്കരം ഭാസ്കരദ്യുതിഃ
സോമം ചൈവ മഹാഭാഗം വിശമാനം ദിവാകരം

27 അമാവാന്യാം സമ്പ്രവൃത്തം മുഹൂർത്തം രൗദ്രം ഏവ ച
ദേവാസുരം ച സംഗ്രാമം സോ ിപശ്യദ് ഉദയേ ഗിരൗ

28 ലോഹിതൈശ് ച ഘനൈർ യുക്താം പൂർവാം സന്ധ്യാം ശതക്രമഃ

അപശ്യൽ ലോഹിതോദം ച ഭഗവാൻ വരണായതം
 29 ഭൃഗുഭിശ് ചാംഗിരോഭിശ് ച ഹൃതം മന്ത്രൈഃ പൃഥഗ്വിധൈഃ
 ഹവ്യം ഗൃഹീത്യാ വഹ്നിം ച പ്രവിശന്തം ദിവാകരം
 30 പർവ ചൈവ ചതുർവിംശം തദാ സൂര്യം ഉപസഥിതം
 തഥാ ധർമ്മഗതം രൗദ്രം സോമം സൂര്യഗതം ച തം
 31 സമാലോക്യൈകതാം ഏവ ശശിനോ ഭാസ്കരസ്യ ച
 സമവായം തു തം രൗദ്രം ദൃഷ്ട്വാ ശക്രോ വ്യചിന്തയത്
 32 ഏഷ രൗദ്രശ് ച സംഘാതോ മഹാൻ യുക്തശ് ച തേജസാ
 സോമസ്യ വഹ്നി സൂര്യാഭ്യാം അദ്ഭുതോ ിയം സമാഗമഃ
 ജനയേദ് യം സൃതം സോമഃ സോ ിസ്യാ ദേവ്യാഃ പതിർ ഭവേത്
 33 അഗ്നിശ് ചൈതൈർ ഗുണൈർ യുക്തഃ സർവൈർ അഗ്നിശ് ച ദേവതാ
 ഏഷ ചേജ് ജനയേദ് ഗർഭം സോ ിസ്യാ ദേവ്യാഃ പതിർ ഭവേത്
 34 ഏവം സഞ്ചിന്ത്യ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മലോകം തദാ ഗതഃ
 ഗൃഹീത്യാ ദേവസേനാം താം അവന്ദത് സ പിതാമഹം
 ഉവാച ചാസ്യാ ദേവ്യാസ് ത്വം സാധു ശൂരം പതിം ദിശ
 35 [ബ്രഹ്മാ]
 യഥൈതച് ചിന്തിതം കാര്യം ത്വയാ ദാനവ സുദന
 തഥാ സ ഭവിതാ ഗർഭോ ബലവാൻ ഉരുവിക്രമഃ
 36 സ ഭവിഷ്യതി സേനാനീശ് ത്വയാ സഹ ശതക്രതോ
 അസ്യാ ദേവ്യാഃ പതിശ് ചൈവ സ ഭവിഷ്യതി വീര്യവാൻ
 37 [മാർക്]
 ഏതച് ശൂത്യാ നമസ് തസ്മൈ കൃത്യാസൗ സഹ കന്യയാ
 തത്രാഭ്യഗച്ഛദ് ദേവേന്ദ്രോ യത്ര ദേവർഷയോ ിഭവൻ
 വസിഷ്ഠപ്രമുഖാ മുഖ്യാ വിപ്രേന്ദ്രാഃ സുമഹാവ്രതാഃ
 38 ഭാഗാർഥം തപസോപാത്തം തേഷാം സോമം തഥാധരേ
 പിപാസവോ യയൂർ ദേവാഃ ശതക്രതു പുരോഗമാഃ
 39 ഇഷ്ടിം കൃത്യാ യഥാന്യായം സുസമീഭേ ഹൃതാശനേ
 ജ്ജഹുവുസ് തേ മഹാത്മാനോ ഹവ്യം സർവദിവൗകസാം
 40 സമാഹൃതോ ഹൃതവഹഃ സോ ിദ്ഭുതഃ സൂര്യമണ്ഡലാത്
 വിനിഃസൃത്യായയൗ വഹ്നിർ വാഗ്യതോ വിധിവത് പ്രഭഃ
 ആഗമ്യാഹവനീയം വൈ തൈർ ദ്വിജൈർ മന്ത്രതോ ഹൃതം
 41 സ തത്ര വിവിധം ഹവ്യം പ്രതിഗൃഹ്യ ഹൃതാശനഃ
 ഋഷിഭ്യോ ഭരതശ്രേഷ്ഠ പ്രായച്ഛത ദിവൗകസാം

42 നിഷ്കാമംഗ് ചാപ്യ് അപശ്യത് സ പത്നിസ് തേഷാം മഹാത്മനാം
 സ്വേഷ് ആശ്രമേഷുപവിഷ്ടാഃ സ്നായന്തിശ് ച യഥാസുഖം
 43 അകൃവേദിനിഭാസ് താസ് തു ചരൂലേഖാ ഇവാമലാഃ
 ഹൃതാശനാർചി പ്രതിമാഃ സർവാസ് താരാ ഇവാദ്ഭൃതാഃ
 44 സ തദ്ഗതേന മനസാ ബഭ്രുവ ക്ഷുഭിതേന്ദ്രിയഃ
 പത്നീർ ദൃഷ്ട്വാ ദിജ്ജേന്ദ്രാണാം വഹ്നിഃ കാമവശം യയു
 45 സ ഭൂയോ ചിന്തയാം ആസ ന ന്യായും ക്ഷുഭിതോ ഽസ്മി യത്
 സാധീഃ പത്നീർ ദിജ്ജേന്ദ്രാണാം അകാമാഃ കാമയാമ്യ് അഹം
 46 നൈതാഃ ശക്യാ മയാ ദൃഷ്ടും സ്പ്രഷ്ടും വാപ്യ് അനിമിത്തതഃ
 ഗാർഹപത്യം സമാവിശ്യ തസ്മാത് പശ്യാമ്യ് അഭീക്ഷ്യാശഃ
 47 സംസൃശന് ഇവ സർവാസ് താഃ ശിഖാഭിഃ കാഞ്ചനപ്രഭാഃ
 പശ്യമാനശ് ച മുമുദേ ഗാർഹപത്യം സമാശ്രിതഃ
 48 നിരൂഷ്യ തത്ര സുചിരം ഏവം വഹ്നീർ വശംഗതഃ
 മനസ് താസു വിനിക്ഷിപ്യ കാമയാനോ വരാംഗനാഃ
 49 കാമസന്തപ്ത ഹൃദയോ ദേഹത്യാഗേ സുനിശ്ചിതഃ
 അലാഭേ ബ്രാഹ്മണ സ്ത്രീണാം അഗ്നീർ വനം ഉപാഗതഃ
 50 സ്വാഹാ തം ദക്ഷദുഹിതാ പ്രഥമം കാമയത് തദാ
 സാ തസ്യ ഛിദ്രം അന്വൈച്ഛച് ചിരാത് പ്രഭൃതി ഭാമിനീ
 അപ്രമത്തസ്യ ദൈവസ്യ ന ചാപശ്യദ് അനിന്ദിതാ
 51 സാ തം ജ്ഞാത്യാ യഥാവത് തു വഹ്നിം വനം ഉപാഗതം
 തത്പതഃ കാമസന്തപ്തം ചിന്തയാം ആസ ഭാമിനീ
 52 അഹം സപ്തർഷിപതീനാം കൃത്യാ രൂപാണി പാവകം
 കാമയിഷ്യാമി കാമാർതം താസാം രൂപേണ മോഹിതം
 ഏവം കൃതേ പ്രീതിർ അസ്യ കാമാവാപ്തിശ് ച മേ ഭവേത്

അധ്യായം 214

1 [മാർക്]

ശിവാ ഭാര്യ ത്യാംഗിരസഃ ശീലരൂപഗുണാനിതാ
തസ്യഃ സാ പ്രഥമം രൂപം കൃത്യാ ദേവീ ജനാധിപ
ജഗാമ പാവകാഭ്യാശം തം ചോവാച വരാംഗനാ

2 മാം അഗ്രേ കാമസന്തപ്താം ത്യാം കാമയിതും അർഹസീ
കരിഷ്യസി ന ചേദ് ഏവം മൃതാം മാം ഉപധാരയ

3 അഹം അംഗിരസോ ഭാര്യാ ശിവാ നാമ ഹൃതാശന
സഖിഭിഃ സഹിതാ പ്രാപ്താ മന്ത്രയിത്യാ വിനിശ്ചയം

4 [അഗ്നി]

കഥം മാം ത്യാം വിജാനീഷേ കാമാർതം ഇതരാഃ കഥം
യാസ് ത്വയാ കീർത്തിതാഃ സർവാഃ സപ്തർഷീണാം പ്രിയഃ സ്ത്രീയഃ

5 [ഷിവാ]

അസ്താകം ത്യാം പ്രിയോ നിത്യം ബിഭീമസ് തു വയം തവ
ത്വച് ചിത്തം ഇംഗിതൈർ ജ്ഞാത്യാ പ്രേഷിതാസ്ത്രീ തവാന്തികം

6 മൈഥുനായേഹ സമ്പ്രാപ്താ കാമം പ്രാപ്തം ദ്രുതം ചര
മാതരോ മാം പ്രതീക്ഷന്തേ ഗമിഷ്യാമി ഹൃതാശന

7 [മാർക്]

തതോ ിശിർ ഉപയേമേ താം ശിവാം പ്രീതിമുദാ യുതഃ
പ്രീത്യാ ദേവീ ച സംയുക്താ ശുക്രം ജഗ്രാഹ പാണിനാ

8 അചിന്തയൻ മമേദം യേ രൂപം ദ്രക്ഷ്യന്തി കാനന്തേ
തേ ബ്രാഹ്മണീനാം അന്യതം ദോഷം വക്ഷ്യന്തി പാവകേ

9 തസ്മാദ് ഏതദ് ദ്രക്ഷ്യമാണാ ഗരുഡീ സംഭവാമ്യ് അഹം
വനാൻ നിർഗമനം ചൈവ സുഖം മമ ഭവിഷ്യതി

10 സുപർണീ സാ തദാ ഭൂത്യാ നിർജഗാമ മഹാവനാത്
അപശ്യത് പർവതം ശ്വേതം ശരസ്തംബൈഃ സുസംവൃതം

11 ദൃഷ്ടീ വിഭൈഃ സപ്ത ശീർഷൈർ ഗുപ്തം ഭോഗിഭിർ അദ്ഭുതൈഃ
രക്ഷാഭിശ് ച പിശാചൈശ് ച രൗദ്രൈർ ഭൂതഗണൈസ് തഥാ

രാക്ഷസീഭിശ് ച സമ്പൂർണം അനേകൈശ് ച മൃഗദ്വിഭൈഃ
12 സാ തത്ര സഹസാ ഗത്യാ ശൈലപുഷ്പം സുദുർഗമം

പ്രാക്ഷിപത് കാഞ്ചനേ കണ്യേ ശുക്രം സാ ത്വരിതാ സതീ
13 ശിഷ്യാനാം അപി സാ ദേവീ സപ്തർഷീണാം മഹാത്മനാം

പത്നീ സരൂപതാം കൃത്യാ കാമയാം ആസ പാവകം

14 ദിവ്യരൂപം അരുന്ധത്യഃ കർളം ന ശക്തിം തയാ
 തസ്യസ് തപഃ പ്രഭാവേണ ഭർതൃശ്രൂഷണേന ച
 15 ഷട്കൃത്യസ് തത് തു നിക്ഷിപ്തം അഗ്നേ രേതോ കരൂത്തമ
 തസ്മിൻ കണ്ടേ പ്രതിപദി കാമിന്യാ സ്വാഹയാ തദാ
 16 തത് സ്തന്നം തേജസാ തത്ര സംദൃതം ജനയത് സൃതം
 ഭൃഷിഭിഃ പൃഷ്ഠിതം സ്തന്നം അനയത് സ്തന്ദതാം തതഃ
 17 ഷട്ശിരാ ദ്വിഗുണശ്രോത്രോ ദ്വാദശാക്ഷി ഭുജക്രമഃ
 ഏകഗ്രീപസ് ത് ഏകകായഃ കമാരഃ സമപദ്യത
 18 ദ്വിതീയായാം അഭിവൃക്തസ് തൃതീയായാം ശിശൂർ ബഭുവ
 അംഗപ്രത്യംഗ സംഭ്രതശ് ചതുർഥ്യാം അഭവദ് ഗുഹഃ
 19 ലോഹിതാഭ്രേണ മഹതാ സംവൃതഃ സഹ വിദ്യതാ
 ലോഹിതാഭ്രേ സുമഹതി ഭാതി സൂര്യ ഇവോദിതഃ
 20 ഗൃഹീതം തു ധനുസ് തേന വിപുലം ലോമഹർഷണം
 നൃന്ദം യത് ത്രിപുരഘ്നേന സുരാരിവിനികൃതനം
 21 തദ്ഗൃഹീത്യാ ധനുഃശ്രേഷ്ഠം നനാദ ബലവാംസ് തദാ
 സംമോഹയന് ഇവേമാം സ ത്രിംശ് ലോകാൻ സചരാചരാൻ
 22 തസ്യ തം നിനദം ശ്രുത്വാ മഹാമോഘൗഘനിസ്വനം
 ഉത്പേതതുർ മഹാനാഗൗ ചിത്രശ് ചൈരാവതശ് ച ഹ
 23 താവ് ആപതന്തൗ സന്വേഷ്യ സ ബാലാർകസമദ്യഥിഃ
 ദ്വാഭ്യാം ഗൃഹീത്യാ പാണിഭ്യാം ശക്തിം ചാനന്വേന പാണിനാ
 അപരേണാഗ്നിദായാദസ് താമ്രചൂഡം ഭുജേന സഃ
 24 മഹാകായം ഉപശ്ലിഷ്ഠം കർക്കടം ബലിനാം വരം
 ഗൃഹീത്യാ വ്യനദദ് ഭീമം ചിക്രീഡ ച മഹാബലഃ
 25 ദ്വാഭ്യാം ഭുജാഭ്യാം ബലവാൻ ഗൃഹീത്യാ ശംഖം ഉത്തമം
 പ്രാധ്യാപയത ഭൂതാനാം ത്രാസനം ബലിനാം അപി
 26 ദ്വാഭ്യാം ഭുജാഭ്യാം ആകാശം ബഹുശോ നിജഘാന സഃ
 ക്രീഡൻ ഭാതി മഹാസേനസ് ത്രിംശ് ലോകാൻ വദനൈഃ പിബൻ
 പർവതാഗ്രേ ിപ്രമേയാത്മാ രശ്മിമാൻ ഉദയേ യഥാ
 27 സ തസ്യ പർവതസ്യാഗ്രേ നിഷണ്ണോ ിദ്ഭൂതവിക്രമഃ
 വ്യലോകയദ് അമേയാത്മാ മുഖൈർ നാനാവിധൈർ ദിശഃ
 സ പശ്യൻ വിവിധാൻ ഭാവാംശ് ചകാര നിനദം പുനഃ
 28 തസ്യ തം നിനദം ശ്രുത്വാ നൃപതൻ ബഹുധാ ജനാഃ
 ഭീതാശ് ചോദിഗ മനസസ് തം ഏവ ശരണം യയുഃ

29 യേ തു തം സംശ്രിതാ ദേവം നാനാവർണാസ് തദാ ജനാഃ
 താൻ അപ്യ് ആഹുഃ പാരിഷദാൻ ബ്രാഹ്മണാഃ സുമഹാബലാൻ
 30 സ തുതഥായ മഹാബാഹുർ ഉപസാന്ത്യ ച താഞ് ജനാൻ
 ധനർ വികൃഷ്യ വ്യസൃജദ് ബാണാഞ് ശ്വേതേ മഹാഗിരൗ
 31 ബിഭേദ സ ശരൈഃ ശൈലം ക്രൗഞ്ചം ഹിമവതഃ സുതം
 തേന ഹംസാശ് ച ഗൃഘ്രാശ് ച മേഠം ഗച്ഛന്തി പർവതം
 32 സ വിശീർണോ fപതച് ചൈമലോ ഭൃശം ആർതസ്വരാൻ ത്വൻ
 തസ്മിൻ നിപതിതേ ത് അന്യേ നേദുഃ ശൈലാ ഭൃശം ഭയാത്
 33 സ തം നാദം ഭൃശാർതാനാം ശ്രുത്വാപി ബലിനാം വരഃ
 ന പ്രാവ്യഥദ് അമേയാത്മാ ശക്തിം ഉദ്യമ്യ ചാനദത്
 34 സാ തദാ വിപുലാ ശക്തിഃ ക്ഷിപ്താ തേന മഹാത്മനാ
 ബിഭേദ ശിഖരം ഘോരം ശ്വേതസ്യ തരസാ ഗിരൗ
 35 സ തേനാഭിഹതോ ദീനോ ഗിരിഃ ശ്വേതോ fചലൈഃ സഹ
 ഉത്പപാത മഹീം ത്യക്ത്വാ ഭീതസ് തസ്മാൻ മഹാത്മനഃ
 36 തതഃ പ്രവൃഥിതാ ഭൂമിർ വ്യശീര്യത സമന്തതഃ
 ആർതാ സ്തന്ദം സമാസാദ്യ പുനർ ബലവതി ബഭൗ
 37 പർവതാശ് ച നമസ്കൃത്യ തം ഏവ പൃഥിവീം ഗതാഃ
 അഥായം അഭജൽ ലോകഃ സ്തന്ദ ശുക്ലസ്യ പഞ്ചമീം

അധ്യായം 215

1 [മാർക്]

ഋഷയസ് തു മഹാഘോരൻ ദൃഷ്ട്യാത്പാതാൻ പൃഥഗ്വിധാൻ
 അകർവന് ശാന്തിം ഉദിഗ്ദ്ധാ ലോകാനാം മോക ഭാവനാഃ
 2 നിവസന്തി വനേ യേ തു തസ്മിംഗ് ചൈത്രരഥേ ജനാഃ
 തേ fബ്രുവന് ഏഷ നോ fനർഥഃ പാവകേനാഹുതോ മഹാൻ
 സംഗമ്യ ഷഡ്ഭിഃ പത്നിഭിഃ സപ്തർഷിണാം ഇതി സ്മ ഹ
 3 അപരേ ഗരുഡീം ആഹുസ് ത്വയാനർഥോ fയം ആഹൃതഃ
 ധൈർ ദൃഷ്ട്യാ സാ തദാ ദേവീ തസ്യാ രൂപേണ ഗച്ഛതി
 ന തു തത് സ്വാഹയാ കർമകൃതം ജാനാതി വൈ ജനഃ
 4 സുപർണീ തു വചോ ശ്രുത്യാ മമായം തനയസ് ത് ഇതി
 ഉപഗമ്യ ശന്നൈഃ സ്തന്ദം ആഹാഹം ജനനീ തവ
 5 അഥ സപ്തർഷയഃ ശ്രുത്യാ ജാതം പുത്രം മഹൗജസം
 തത്യജുഃ ഷട് തദാ പത്നീർ വിനാ ദേവീം അരുന്ധതീം
 6 ഷഡ്ഭിർ ഏവ തദാ ജാതം ആഹുസ് തദ് വനവാസിനഃ
 സപ്തർഷീൻ ആഹ ച സ്വാഹാ മമ പുത്രോ fയം ഇത്യ ഉത
 അഹം ജാനേ നൈതദ് ഏവം ഇതി രാജൻ പുനഃ പുനഃ
 7 വിശ്വാമിത്രസ് തു കൃത്യേഷ്ടിം സപ്തർഷിണാം മഹാമുനിഃ
 പാവകം കാമസന്തപ്തം അദൃഷ്ടുഃ പൃഷ്ടുതോ fന്ദ്രഗാത്
 തത് തേന നിഖിലം സർവം അവബുദ്ധം യഥാതഥം
 8 വിശ്വാമിത്രസ് തു പ്രഥമം കമാരം ശരണം ഗതഃ
 സ്തവം ദിവ്യം സമ്പ്രചക്രേ മഹാസേനസ്യ ചാപി സഃ
 9 മംഗലാനി ച സർവാണി കൗമാരാണി ത്രയോദശ
 ജാതകർമാദികാസ് തസ്യ ക്രിയാഗ് ചക്രേ മഹാമുനിഃ
 10 ഷഡ് വക്ത്രസ്യ തു മാഹാത്മ്യം ക്ഷുഭസ്യ ച സാധനം
 ശക്ത്യാ ദേവ്യാഃ സാധനം ച തഥാ പാരിഷദാം അപി
 11 വിശ്വാമിത്രസ് ചകാരൈതത് കർമ ലോകഹിതായ വൈ
 തസ്മാദ് ഋഷിഃ കമാരസ്യ വിശ്വാമിത്രാഭവത് പ്രിയഃ
 12 അന്വജാനാച് ച സ്വാഹായാ രൂപാന്യത്വം മഹാമുനിഃ
 അബ്രുവിച് ച മുനീ സർവാൻ നാപരാധ്യന്തി വൈ സ്ത്രീയഃ
 ശ്രുത്യാ തു തത്ത്വതസ് തസ്മാത് തേ പത്നീഃ സർവതോ fത്യജൻ
 13 സ്തന്ദം ശ്രുത്യാ തതോ ദേവാ വാസവം സഹിതാബ്രുവൻ
 അവിഷഹ്യ ബലം സ്തന്ദം ജഹി ശക്രാശ്ര മാചിരം

14 യദി വാ ന നിഹൻസ്യ് ഏനം അദ്വേദ്രോ ിയം ഭവിഷ്യതി
 ത്രൈലോക്യം സന്നിഗൃഹ്യാസ്യാംസ് ത്യാം ച ശക്ര മഹാബലഃ
 15 സ താൻ ഉവാച വ്യഥിതോ ബാലോ ിയം സുമഹാബലഃ
 സ്രഷ്ടാരം അപി ലോകാനാം യുധി വിക്രമ്യ നാശയേത്
 16 സർവാസ് ത്വയാഭിഗച്ഛന്തു സ്തന്ദം ലോകസ്യ മാതരഃ
 കാമവീര്യാ ഘ്നന്തു ചൈനം തഥേത്യ് ഉക്ത്വാ ച താ യയുഃ
 17 തം അപ്രതിബലം ദൃഷ്ട്വാ വിഷണ്ണവനദാസ് ത്വ താഃ
 അശക്യോ ിയം വിചിന്ത്യേവം തം ഏവ ശരണം യയുഃ
 18 ഉച്ചശ് ചാപി ത്വം അസ്താകം പുത്രാസ്താഭിർ യുതം ജഗത്
 അഭിനന്ദസ്വ നഃ സർവാഃ പ്രസ്താഃ സ്നേഹവിക്ലവാഃ
 19 താഃ സന്യജ്യ മഹാസേനഃ കാമാംഗ് ചാസാം പ്രദായ സഃ
 അപശ്യദ് അഗ്നിം ആയാന്തം പിതരം ബലിനാം ബലീ
 20 സ തു സന്യജിതസ് തേന സഹ മാതൃഗണേന ഹ
 പരിവാര്യ മഹാസേനം രക്ഷമാണഃ സമിതഃ സമിരം
 21 സർവാസാം യാ തു മാതൃണാം നാരി ക്രോധസമുദ്ഭവാ
 ധാത്രീ സാ പുത്രവത് സ്തന്ദം ശൂലഹസ്താഭ്യരക്ഷത
 22 ലോഹിതസ്യോദധേഃ കന്യാ ക്രൂരാ ലോഹിതഭോജനാ
 പരിഷ്വജ്യ മഹാസേനം പുത്രവത് പര്യരക്ഷത
 23 അഗ്നിർ ഭൂത്വാ നൈഗമേയശ് ഛാഗ വക്ത്രോ ബഹു പ്രജഃ
 രമയാം ആസ ശൈലസ്ഥം ബാലം ക്രീഡനകൈർ ഇവ

അധ്യായം 216

1 [മാർക്]

ഗ്രഹാഃ സോപഗ്രഹാശ് ചൈവ ജൃഷയോ മാതരസ് തഥാ

ഹൃതാശനമൃഖാശ് ചാപി ദീപ്താഃ പാരിഷദാം ഗണാഃ

2 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ ഘോരാസ് ത്രിദിവവാസിനഃ

പരിവാര്യ മഹാസേനം സ്ഥിതാ മാതൃഗണൈഃ സഹ

3 സന്ദിഗ്ധം വിജയം ദൃഷ്ട്വാ വിജയേന്ത്യഃ സുരേശ്വരഃ

ആരുഹ്യൈരാവത സ്തസ്യം പ്രയയൗ ദൈവദൈതഃ സഹ

വിജീലാംസുർ മഹാസേനം ഇന്ദ്രസ് തുർണതരം യയൗ

4 ഉഗ്രം തച് ച മഹാവേഗം ദേവാനീകം മഹാപ്രഭം

വിചിത്രധ്വജസംനാഹം നാനാ വാഹന കാർമുകം

പ്രവരാംബര സംവീതം ശ്രീയാ ജ്ജഷ്ടം അലങ്കൃതം

5 വിജീലാംസുര തദ് ആയാന്തം കമാരഃ ശക്രം അഭ്യയാത്

വിനദൻ പഥി ശക്രസ് തു ദൃതം യാതി മഹാബലഃ

സംഹർഷയൻ ദേവസേനാം ജീലാംസുഃ പാവകാത്മജം

6 സമ്പൃജ്യമാനസ് ത്രിദശൈസ് തഥൈവ പരമർഷിഭിഃ

സമീപം ഉപസമ്പ്രാപ്തഃ കാർത്തികേയസ്യ വാസവഃ

7 സിംഹനാദം തതശ് ചക്രേ ദേവേശഃ സഹിതഃ സുരൈഃ

ഗുഹോ ിപി ശബ്ദം തം ശ്രുത്വാ വ്യനദത് സാഗരോ യഥാ

8 തസ്യ ശബ്ദേന മഹതാ സമൃദ്ധ്യതോദധി പ്രഭം

ബഭ്രാമ തത്ര തത്രൈവ ദേവസൈന്യം അചേതനം

9 ജീലാംസുൻ ഉപസമ്പ്രാപ്തൻ ദേവാൻ ദൃഷ്ട്വാ സ പാവകിഃ

വിസസർജ മുഖാത് ക്രുദ്ധഃ പ്രവൃദ്ധാഃ പാവകാർഷിഷഃ

താ ദേവസൈന്യാന്ത് അദഹൻ വേഷ്മാനാനി ഭൂതലേ

10 തേ പ്രദീപ്തശിരോ ദേഹാഃ പ്രദീപ്തായുധ വാഹനാഃ

പ്രച്യുതാഃ സഹസാ ഭാന്തി ചിത്രാസ് താരാഗണാ ഇവ

11 ദഹ്യമാനാഃ പ്രപന്നാസ് തേ ശരണം പാവകാത്മജം

ദേവാ വജ്രധരം ത്യക്ത്വാ തതഃ ശാന്തിം ഉപാഗതാഃ

12 ത്യക്തോ ദേവൈസ് തതഃ സ്തന്ദേ വജ്രം ശക്രാഭ്യവാസ്യജത്

തദ് വിസൃഷ്ടം ജ്ജലാനാശു പാർശ്വം സ്തന്ദസ്യ ദക്ഷിണം

ബിഭേദ ച മഹാരാജ പാർശ്വം തസ്യ മഹാത്മനഃ

13 വജ്രപ്രഹാരാത് സ്തന്ദസ്യ സഞ്ജാതഃ പുരുഷോ ിപരഃ

യുവാ കാഞ്ചനസംനാഹഃ ശക്തിധൃഗ് ദിവ്യകണ്ഡലഃ

യദ് വജ്രവിശനാജ്ജാതോ വിശാഖസ് തേന സോ ിവേത്
 14 തം ജാതം അപരം ദൃഷ്ട്യാ കാലാനലസമദ്യുതിം
 ഭയാദ് ഇന്ദ്രസ് തതഃ സ്കന്ദം പ്രാഞ്ജലിഃ ശരണം ഗതഃ
 15 തസ്യാഭയം ദദൗ സ്കന്ദഃ സഹ സൈന്യസ്യ സത്തമ
 തതഃ പ്രഹൃഷ്ടാസ് ത്രിദശാ വാദിത്രാണ്യ് അഭ്യവാദയൻ

അധ്യായം 217

1 [മാർക്]

സ്കന്ദസ്യ പാർഷദാൻ ഘോരാഞ് ശൃണുഷ്യാദ്ഭൂത ദർശനാൻ
വജ്രപ്രഹാരാത് സ്കന്ദസ്യ ജജ്ഞൂസ് തത്ര കമാരകാഃ
യേ ഹരന്തി ശിശുഞ് ജാതാൻ ഗർഭസ്ഥാംശ് ചൈവ ദാരുണാഃ

2 വജ്രപ്രഹാരാത് കന്യാശ് ച ജജ്ഞിരേ ിസ്യ മഹാബലാഃ
കമാരാശ് ച വിശാഖം തം പിതൃത്യേ സമകൽപയൻ

3 സ ഭൂത്യാ ഭഗവാൻ സംഖ്യേ രക്ഷംശ് ഛരാഗ മുഖസ് തദാ
വൃതഃ കന്യാ ഗണൈഃ സർവൈർ ആത്മനീനൈശ് ച പുത്രകൈഃ

4 മാതൃണാം പ്രേക്ഷതീനാം ച ഭദ്രശാഖശ് ച കൗശലഃ
തതഃ കമാര പിതരം സ്കന്ദം ആഹൂർ ജനാ ഭൂവി

5 തദ്രം അഗ്നിം ഉമാം സ്വാഹാം പ്രദേശേഷു മഹാബലാം
യജന്തി പുത്ര കാമാശ് ച പുത്രിണശ് ച സദാ ജനാഃ

6 യാസ് താസ് ത് അജനയത് കന്യാസ് തപോ നാമ ഹതാശനഃ
കിം കരോമീതി താഃ സ്കന്ദം സന്യാപ്താഃ സമഭാഷത

7 [മാതരഹ]

ഭവേമ സർവലോകസ്യ വയം മാതര ഉത്തമാഃ
പ്രസാദാത് തവ പൂജ്യശ് ച പ്രിയം ഏതത് കുരുഷ്വ നഃ

8 [മാർക്]

സോ ിബ്രവീദ് ബാധം ഇത്യ് ഏവം ഭവിഷ്യധ്യം പൃഥഗധിയാഃ
അശിവാശ് ച ശിവാശ് ചൈവ പുനഃ പുനർ ഉദാരധിഃ

9 തതഃ സങ്കൽപ്യ പുത്രത്യേ സ്കന്ദം മാതൃഗണോ ിഗമത്
കാകീ ച ഹലിമാ ചൈവ തദ്രാഥ ബൃഹലീ തഥാ

ആര്യാ പലാലാ വൈ മിത്രാ സത്പ്ലൈതാഃ ശൂശ്രൂ മാതരഃ
ഏതാസാം വിര്യസമ്പന്നഃ ശിശുർ നാമാതിദാരുണഃ

സ്കന്ദ പ്രസാദജഃ പുത്രോ ലോഹിതാക്ഷോ ഭയങ്കരഃ
11 ഏഷ വീരാഷ്ടകഃ പ്രോക്തഃ സ്കന്ദ മാതൃഗണോദ്ഭവഃ

ഛരാഗ വക്ത്രേണ സഹിതോ നവകഃ പരികീര്യതേ
12 ഷഷ്ടം ഛരാഗമയം വക്ത്രം സ്കന്ദസ്യേവേതി വിധി തത്

ഷഷ് ഷിരോ ിഭ്യന്തരം രാജൻ നിത്യം മാതൃഗണാർചിതം
13 ഷണ്ണാം തു പ്രവരം തസ്യ ശീർഷാണാം ഇഹ ശബ്ധതേ

ശക്തിം യേനാസൃജദ് ദിവ്യാം ഭദ്രശാഖ ഇതി സ്മ ഹ
14 ഇത്യ് ഏതദ് വിവിധാകാരം വൃത്തം ശുക്ലസ്യ പഞ്ചമീം

തത്ര യുദ്ധം മഹാലോരം വൃത്തം ഷഷ്ഠ്യം ജനാധിപ

അധ്യായം 218

1 [മാർക്]

ഉപവിഷ്ടം തതഃ സ്തന്ദം ഹിരണ്യകവച സ്രജം
 ഹിരണ്യപൃഥ മുക്തം ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാപ്രഭം
 2 ലോഹിതാംബര സംവീതം തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രം മനോരമം
 സർവലക്ഷണസമ്പന്നം ത്രൈലോക്യസ്യാപി സുപ്രിയം
 3 തതസ് തം വരദം ശൂരം യുവാനം മൃഷ്ടകണ്ഡലം
 അഭജത് പദ്മരൂപാ ശ്രീഃ സ്വയം ഏവ ശരീരിണി
 4 ശ്രീയാ ജ്ജഷ്ടഃ പൃഥു യശാഃ സ കമാര വരസ് തദാ
 നിഷണ്ണോ ദൃശ്യതേ ഭൂതൈഃ പൗർണമാസ്യാം യഥാ ശശീ
 5 അപൃജയൻ മഹാത്മാനോ ബ്രാഹ്മണാസ് തം മഹാബലം
 ഇദം ആഹുസ് തദാ ചൈവ സ്തന്ദം തത്ര മഹർഷയഃ
 6 ഹിരണ്യവർണഭദ്രം തേ ലോകാനാം ശങ്കരോ ഭവ
 ത്വയാ ഷഷ്ഠ് രാത്രജാതേന സർവേ ലോകാ വശീകൃതാഃ
 7 അഭയം ച പുനർ ദത്തം ത്വയൈവൈഷാം സുരോത്തമ
 തസ്മാദ് ഇന്ദ്രോ ഭവാൻ അസ്തു ത്രൈലോക്യസ്യാഭയങ്കരഃ

8 [സ്തന്ദ]

കിം ഇന്ദ്രഃ സർവലോകാനാം കരോതീഹ തപോധനാഃ
 കഥം ദേവ ഗനാംശ് ചൈവ പാതി നിത്യം സുരേശ്വരഃ

9 [ർസയഹ]

ഇന്ദ്രോ ദിശതി ഭൂതാനാം ബലം തേജോ പ്രജാഃ സുഖം
 തുഷ്ടഃ പ്രയച്ഛതി തഥാ സർവാൻ ദായാൻ സുരേശ്വരഃ
 10 ദുർവൃത്താനാം സംഹരതി വൃത്തസ്ഥാനാം പ്രയച്ഛതി
 അനുശാസ്തി ച ഭൂതാനി കാര്യാഷു ബലസുദനഃ
 11 അസുര്യേ ച ഭവേത് സൂര്യസ് തഥാചന്ദ്രേ ച ചന്ദ്രമാഃ
 ഭവത്യ് അഗ്നിശ് ച വായുശ് ച പൃഥിവ്യ് ആപശ് ച കാരണൈഃ

12 ഏതദ് ഇന്ദ്രേണ കർതവ്യം ഇന്ദ്രേ ഹി വിപുലം ബലം
 ത്വം ച വീര ബലശ്രേഷ്ഠസ് തസ്മാദ് ഇന്ദ്രോ ഭവസ്വ നഃ

13 [ഷക്ര]

ഭവസ്വേന്ദ്രോ മഹാബാഹോ സർവേഷാം നഃ സുഖാവഹഃ
 അഭീഷീച്യസ്വ ചൈവാദ്യ പ്രാപ്തരൂപോ ഫസി സത്തമ

14 [സ്തന്ദ]

ശാധി ത്വം ഏവ ത്രൈലോക്യം അവ്യഗ്രോ വിജയേ രതഃ

അഹം തേ കിങ്കരഃ ശക്ര ന മമേന്ദ്രത്വം ഇഷ്ണിതം

15 [ഷക്ര]

ബലം തവാദ്ഭൃതം വീര ത്വം ദേവാനാം അരീന് ജഹി
അവജ്ഞാസ്യന്തി മാം ലോകാ വിദ്യേണ തവ വിസ്മൃതഃ

16 ഇന്ദ്രത്യേ ിപി സ്ഥിതം വീര ബലഹീനം പരാജിതം

ആവയോശ് ച മിഥോ ഭേദേ പ്രയതിഷ്യന്ത്യ് അതന്ദ്രിതഃ

17 ഭേദിതേ ച ത്വയി വിഭോ ലോകോ ദ്വൈധം ഉപേഷ്യതി

ദിധാ ഭൂതേഷു ലോകേഷു നിശ്ചിതേഷ്യ് ആവയോസ് തഥാ

വിഗ്രഹഃ സമ്പ്രവർത്തേ ഭൂതഭേദാൻ മഹാബല

18 തത്ര ത്വം മാം രണേ താത യഥാശ്രദ്ധം വിജേഷ്യസി

തസ്മാദ് ഇന്ദ്രോ ഭവാൻ അദ്യ ഭവിതാ മാ വിചാരയ

19 [സന്ദ]

ത്വം ഏവ രാജാ ഭദ്രം തേ ത്രൈലോക്യസ്യ മമൈവ ച

കരോമി കിം ച തേ ശക്ര ശാസനം തദ് ബ്രവീഹി മേ

20 [ഷക്ര]

യദി സത്യം ഇദം വാക്യം നിശ്ചയാദ് ഭാഷിതം ത്വയാ

യദി വാ ശാസനം സ്തന്ദ കർതും ഇച്ഛസി മേ ശൃണ

21 അഭിഷിച്യസ്വ ദേവാനാം സേനാപത്യേ മഹാബല

അഹം ഇന്ദ്രോ ഭവിഷ്യാമി തവ വാക്യാൻ മഹാബല

22 [സന്ദ]

ദാനവാനാം വിനാശായ ദേവാനാം അർഥസിദ്ധയേ

ഗോബ്രാഹ്മണസ്യ ത്രാണാർഥം സേനാപത്യേ ിഭിഷിഞ്ച മാം

23 [മാർക്]

സോ ിഭിഷിക്തോ മഘവതാ സർവൈർ ദേവഗണൈഃ സഹ

അതീവ ശൂശ്രുഭേ തത്ര പുജ്യമാനോ മഹർഷിഭിഃ

24 തസ്യ തത് കാഞ്ചനം ഛത്രം ധ്രിയമാണം വ്യരോചത

യഥൈവ സുസമിദ്ധസ്യ പാവകസ്യാത്മ മണ്ഡലം

25 വിശ്വകർമ്മ കൃതാ ചാസ്യ ദിവ്യാ മാലാ ഹിരണ്യമി

ആബദ്ധാ ത്രിപുരഘ്ന സ്വയം ഏവ യശസിനാ

26 ആഗമ്യ മനുജവ്യാഘ്രസഹദേവ്യാ പരന്തപ

അർചയാം ആസ സുപ്രീതോ ഭഗവാൻ ഗോവൃഷധ്വജഃ

27 ഭദ്രം അഗ്നിം ദിജഃ പ്രാഹു ഭദ്ര സുന്ദസ് തതസ് തു സഃ

ഭദ്രേണ ശൂക്രം ഉത്സൃഷ്ടം തച് ഛേദതഃ പർവതോ ിഭവത്

പാവകന്യേന്ദ്രിയം ശ്വേതേ കൃത്തികാഭിഃ കൃതം നഗേ
 28 പുഷ്പമാനം തു രഭ്രേണ ദൃഷ്ട്യാ സർവേ ദിവൗകസഃ
 രദ്ര സൂനം തതഃ പ്രാഹുർ ഗുഹം ഗുണവതാം വരം
 29 അനുപ്രവിശ്യ രഭ്രേണ വഹ്നിം ജാതോ ഹ്യ അയം ശിശുഃ
 തത്ര ജാതസ് തതഃ സ്തന്ദോ രദ്ര സൂനസ് തതോ ഹഭവത്
 30 രദ്രസ്യ വഹ്നേഃ സ്വാഹായാഃ ഷണ്ണാം സ്ത്രീണാം ച തേജസാ
 ജാതഃ സ്തന്ദഃ സുരശ്രേഷ്ഠോ രദ്ര സൂനസ് തതോ ഹഭവത്
 31 അരജേ വാസസീ രഭേത വസാനഃ പാവകാന്തജഃ
 ഭാതി ദീപ്തവപഃ ശ്രീമാൻ രക്താഭ്രാഭ്യം ഇവാംശ്രുമാൻ
 32 കക്ഷടം ചാഗ്നിനാ ദത്തസ് തസ്യ കേതുർ അലങ്കൃതഃ
 രഥേ സമുച്ഛിതോ ഭാതി കാലാഗ്നിർ ഇവ ലോഹിതഃ
 33 വിവേശ കവചം ചാസ്യ ശരീരം സഹജം തതഃ
 യുധ്യമാനസ്യ ദേഹസ്യ പ്രാദുർഭവതി തത് സദാ
 34 ശക്തിർ വർമ്മ ബലം തേജോ കാന്തത്വം സത്യം അക്ഷതിഃ
 ബ്രഹ്മണ്യത്വം അസംമോഹോ ഭക്താനാം പരിരക്ഷണം
 35 നികൃന്തനം ച ശത്രുണാം ലോകാനാം ചാഭിരക്ഷണം
 സ്തന്ദേന സഹ ജാതാനി സർവാണി ഏവ ജനാധിപ
 36 ഏവം ദേവഗണൈഃ സർവൈഃ സോ ഹിഭിഷിക്തഃ സ്വലങ്കൃതഃ
 ബഭൗ പ്രതിതഃ സുമനഃ പരിപൂർണേന്ദ്ര ദർശനഃ
 37 ഇഷ്ടൈഃ സ്വാധ്യായഘോഷൈശ് ച ദേവ തുര്യരവൈർ അപി
 ദേവഗന്ധർവഗീതൈശ് ച സർവൈർ അപ്സരസാം ഗണൈഃ
 38 ഏതൈശ് ചാനന്യൈശ് ച വിവിധൈർ ഹൃഷ്ടതുഷ്ടൈർ അലങ്കൃതൈഃ
 ക്രീഡന് ഇവ തദാ ദേവൈർ അഭിഷിക്തഃ സ പാവകിഃ
 39 അഭിഷിക്തം മഹാസേനം അപശ്യന്ത ദിവൗകസഃ
 വിനിഹത്യ തമോ സൂര്യം യഥേഹാഭ്യുദിതം തഥാ
 40 അമൈനം അഭ്യയഃ സർവാ ദേവ സേനാഃ സഹസ്രശഃ
 അസ്മാകം ത്വം പതിർ ഇതി ബ്രുവാണാഃ സർവതോദിശം
 41 താഃ സമാസാദ്യ ഭഗവാൻ സർവഭൂതഗണൈർ വൃതഃ
 അർചിതശ് ച സ്തുതശ് ചൈവ സാന്ത്വയാം ആസ താ അപി
 42 ശതകൃതുശ് ചാഭിഷിച്യ സ്തന്ദം സേനാപതിം തദാ
 സസ്താര താം ദേവ സേനാം യാ സാ തേന വിമോക്ഷിതാ
 43 അയം തസ്യഃ പതിർ നൃനം വിഹിതോ ബ്രഹ്മണാ സ്വയം
 ഇതി ചിന്ത്യാനയാം ആസ ദേവസേനാം സ്വലങ്കൃതാം

44 സ്മരണം ചോവാച ബലഭിദ് ഇയം കന്യാ സുരോത്തമ
 അജാതേ ത്വയി നിർദിഷ്ടാ തവ പത്നീ സ്വയംഭൂവാ
 45 തസ്മാത് ത്വം അന്യാ വിധിവത് പാണിം മന്ത്രപുരസ്കൃതം
 ഗൃഹാണ ദക്ഷിണം ദേവ്യാഃ പാണിനാ പദ്മവർചസം
 46 ഏവം ഉക്തഃ സ ജഗ്രാഹ തസ്യഃ പാണിം യഥാവിധി
 ബൃഹസ്പതിർ മന്ത്രവിധം ജജാപ ച ജ്ജഹാവ ച
 47 ഏവം സ്മരസ്യ മഹിഷീം ദേവസേനാം വിദൂർ ബുധഃ
 ഷഷ്ടീം യാം ബ്രാഹ്മണാഃ പ്രാഹുർ ലക്ഷ്മീം ആശാം സുഖപ്രദാം
 സിനീവാലീം കഹ്ലം ചൈവ സദ്യുത്തിം അപരാജിതാം
 48 യദാ സ്മരഃ പതിർ ലബ്ധഃ ശാശ്വതോ ദേവസേനയാ
 തദാ തം ആശ്രയൽ ലക്ഷ്മീഃ സ്വയം ദേവീ ശരീരിണീ
 49 ശ്രീജ്ജഷ്ടഃ പഞ്ചമീം സ്മരസ്മിൻ തസ്മാച് ശ്രീ പഞ്ചമീ സ്മതാ
 ഷഷ്ട്യാം കൃതാർഥോ ിഭ്രദ് യസ്മാത് തസ്മാത് ഷഷ്ടീ മഹാതിഥിഃ

അധ്യായം 219

1 [മാർക്]

ശ്രീയാ ജുഷ്ടം മഹാസേഹം ദേവ സേനാപതിം കൃതം
 സപ്തർഷിപത്യഃ ഷഡ് ദേവ്യസ് തത് സകാശം അഥാഗമൻ
 2 ഋഷിഭിഃ സമ്പ്രതിത്യക്താ ധർമ്മയുക്താ മഹാബ്രതാഃ
 ദ്രുതം ആഗമ്യ ചോചുസ് താ ദേവ സേനാപതിം പ്രഭ്രം
 3 വയം പുത്ര പരിത്യക്താ ഭർതൃഭിർ ദേവ സംമിതൈഃ
 അകാരണാദ് അഷാ താത പുണ്യസ്ഥാനാത് പരിച്യതാഃ
 4 അസ്മാഭിഃ കില ജാതസ് ത്വം ഇതി കേനാപ്യ് ഉദാഹൃതം
 അസത്യം ഏതത് സംശ്രുത്യ തസ്മാൻ നസ് ത്രാതും അർഹസി
 5 അക്ഷയത് ച ഭവേത് സ്വർഗസ് ത്വത്പ്രസാദാദ് ധി നഃ പ്രഭോ
 ത്യാം പുത്രം ചാപ്യ് അഭീപ്സാമഃ കൃത്യൈതദ് അനൃണോ ഭവ

6 [സ്കന്ദ]

മാതരോ ഹി ഭവത്യോ മേ സുതോ വോ ിഹം അനിന്ദിതാഃ
 യച് ചാഭീപ്സഥ തത് സർവം സംഭവിഷ്യതി വസ് തഥാ
 7 [ആർകണ്ഡേയ]

ഏവം ഉക്തേ തതഃ ശക്രം കിം കാര്യം ഇതി സോ ിബ്രവീത്
 ഉക്തഃ സ്തന്ദേന ബ്രഹ്മീതി സോ ിബ്രവീദ് വാസവസ് തതഃ
 8 അഭിജിത് സ്പർധമാനാ ഇ രോഹിണ്യാ കന്യസീ സ്വസാ
 ഇച്ഛന്തി ജ്യേഷ്ഠതാം ദേവീ തപസ് തപ്തം വനം ഗതാ
 9 തത്ര മൃഗേഷാ ിസ്മി ഭദ്രം തേ നക്ഷത്രം ഗഗനാച് ച്യതം
 കാലം ത് ഇമം പരം സ്തന്ദേ ബ്രഹ്മണാ സഹ ചിന്തയ
 10 ധനിഷ്ഠാദിസ് തദാ കാലോ ബ്രഹ്മണാ പരിനിർമിതഃ
 രോഹിണ്യാദ്യോ ിഭവത് പൂർവം ഏവം സംഖ്യാ സമാഭവത്
 11 ഏവം ഉക്തേ ഇ ശക്രേണ ത്രിവിദം കൃത്തികാ ഗതാഃ
 നക്ഷത്രം ശക്ടാകാരം ഭാതി തദ് വഹ്നി ദൈവതം
 12 വിനതാ ചാബ്രവീത് സ്തന്ദേ മമ ത്വം പിണ്ഡഭഃ സുതഃ
 ഇച്ഛാമി നിത്യം ഏവാഹം ത്വയാ പുത്ര സഹാസിയം
 13 [സ്കന്ദ]

ഏവം അസ്ത നമസ് തേ ിസ്ത പുത്രസ്തേഹാത് പ്രശാധി മാം
 സ്തേഷയാ പൂജ്യമാനാ വൈ ദേവി വത്സ്യസി നിത്യദാ

14 [മാർക്]

അഥ മാതൃഗണഃ സർവഃ സ്തന്ദേ വചനം അബ്രവീത്

വയം സർവസ്യ ലോകസ്യ മാതരഃ കവിഭിഃ സ്തുതഃ
ഇച്ഛാമോ മാതരസ് തുഭ്യം ഭവിതും പൂജയസ്വ നഃ
15 [സ്തുത]

മാതരസ് തു ഭവത്യോ മേ ഭവതിനാം അഹം സുതഃ
ഉച്യതാം യൻ മയാ കാര്യം ഭവതിനാം അഥേപ്പിതം
16 [മാതരസ്]

യാസ് തു താ മാതരഃ പൂർവം ലോകസ്യാസ്യ പ്രകൽപിതഃ
അസ്താകം തദ് ഭവേത് സ്ഥാനം താസാം ചൈവ ന തദ് ഭവേത്
17 ഭവേമ പൂജ്യാ ലോകസ്യ ന തഃ പൂജ്യാഃ സുരർഷഭ
പ്രജാസ്താകം ഹൃതാസ് താഭിസ് ത്വത്കൃതേ തഃ പ്രയച്ഛ നഃ
18 [സ്തുത]

ദത്തഃ പ്രജാ ന തഃ ശക്യാ ഭവതീഭിർ നിഷേവിതും
അന്യാം വഃ കാം പ്രയച്ഛാമി പ്രജാം യാം മനസേച്ഛഥ
19 [മാതരസ്]

ഇച്ഛാമ താസാം മാതൃണാം പ്രജാ ഭോജതും പ്രയച്ഛ നഃ
ത്വയാ സഹ പൃഥഗ് ഭൂതാ യേ ച താസാം അഥേശ്വരഃ
20 [സ്തുത]

പ്രജാ വോ ദദ്മി കഷ്ടം തു ഭവതീഭിർ ഉദാഹൃതം
പരിരക്ഷത ഭദ്രം വഃ പ്രജഃ സാധു നമസ്തുതഃ
21 പരിരക്ഷാമ ഭദ്രം തേ പ്രജഃ സ്തുത യഥേച്ഛസി
ത്വയാ നോ രോചതേ സ്തുത സഹ വാസശ് ചിരം പ്രഭോ
22 [സ്തുത]

യാവത് ഷോഡശവർഷാണി ഭവന്തി തരുണഃ പ്രജഃ
പ്രബാധത മനുഷ്യാണാം താവദ് രൂപൈഃ പൃഥഗ്വിധൈഃ
23 അഹം ച വഃ പ്രദാസ്യാമി രൗദ്രം ആത്മാനം അവ്യയം
പരമം തേന സഹിതാ സുഖം വത്സ്യഥ പൂജിതഃ
24 [മാർക്യ]

തതഃ ശരീരാത് സ്തുതസ്യ പുരുഷഃ കാഞ്ചനപ്രഭഃ
ഭോജതും പ്രജഃ സ മർത്യാനാം നിഷ്പപാത മഹാബലഃ
25 അപതത് സ തദാ ഭൂമൗ വിസഞ്ജ്ഞോ ിഥ ക്ഷയാന്വിതഃ
സ്തന്വേന സോ ിഭ്യനുജ്ഞാതോ രൗദ്രരൂപോ ിഭവദ് ഗ്രഹഃ
സ്തന്വാപസ്യാരം ഇത്യ് ആഹുർ ഗ്രഹം തം ദ്വിജസത്തമാഃ
26 വിനതാ തു മഹാരൗദ്രാ കഥ്യതേ ശകനിഗ്രഹഃ

പൃതനാം രാക്ഷസീം പ്രാഹുസ് തം വിദ്യാത് പൃതനാ ഗ്രഹം
 27 കഷ്ടാ ദാരണരൂപേണ ഘോരരൂപാ നിശാചരീ
 പിശാചി ദാരണാകാരാ കഥ്യതേ ശീതപൃതനാ
 ഗർഭാൻ സാ മാനുഷീണാം തു ഹരതേ ഘോരദർശനാ
 28 അദിതിം രേവതീം പ്രാഹുർ ഗ്രഹസ് തസ്യാസ് തു ദൈവതഃ
 സോ ിപി ബാലാഞ് ശിശൂൻ ഘോരോ ബാധതേ വൈ മഹാഗ്രഹഃ
 29 ദൈത്യാനാം യാ ദിതിർ മാതാ താം ആഹുർ മുഖമണ്ഡികാം
 അത്യർഥം ശിശുമാംസേന സമ്പ്രഹൃഷ്ടാ ദൂരാസഭാ
 30 കമാരാശ് ച കമാര്യശ് ച യേ പ്രോക്താഃ സ്തന്ദ സംഭവാഃ
 തേ ിപി ഗർഭഭൃജഃ സർവേ കൗരവ്യ സുമഹാഗ്രഹാഃ
 31 താസാം ഏവ കമാരീണാം പതയസ് തേ പ്രകീർത്തിതാഃ
 അജ്ഞായമാനാ ഹൃജ്ഞന്തി ബാലകാൻ രൗദ്രകർമിണഃ
 32 ഗവാം മാതാ തു യാ പ്രാജ്ഞൈഃ കഥ്യതേ സുരഭിർ നൃപ
 ശകനിസ് താം അമാരൂഹ്യ സഹ ഭൂക്തേ ശിശൂൻ ഭൂവി
 33 സരമാ നാമ യാ മാതാ ശൂനാം ദേവീ ജനാധിപ
 സാപി ഗർഭാൻ സമാദത്തേ മാനുഷീണാം സദൈവ ഹി
 34 പാദപാനാം ചയാ മാതാ കരഞ്ജ നിലയാ ഹി സാ
 കരഞ്ജേ താം നമസ്യന്തി തസ്മാത് പുത്രാർഥിനോ നരാഃ
 35 ഇമേ ത് അഷ്ടാദശാന്യേ വൈ ഗ്രഹാ മാംസമധ്യ പ്രിയഃ
 ദിപഞ്ചരാത്രം തിഷ്ണന്തി സതതം സൃതികാ ഗൃഹേ
 36 കദ്രുഃ സൂക്ഷ്മവപുർ ഭൂത്യാ ഗർഭിണീം പ്രവിശേദ് യദാ
 ഭൂക്തേ സാ തത്ര തം ഗർഭം സാ തു നാഗം പ്രസൂയതേ
 37 ഗന്ധർവാണാം തു യാ മാതാ സാ ഗർഭം ഗൃഹ്യ ഗച്ഛതി
 തതോ വിലീന ഗർഭാ സാ മാനുഷീ ഭൂവി ദൃശ്യതേ
 38 യാ ജനിത്രീ ത് അപ്സരസാം ഗർഭം ആസ്തേ പ്രഗൃഹ്യ സാ
 ഉപവിഷ്ടം തതോ ഗർഭം കഥയന്തി മനീഷിണഃ
 39 ലോഹിതസ്യാദധേഃ കന്യാ ധാത്രീ സ്തന്ദസ്യ സാ സൃതാ
 ലോഹിതായനിർ ഇത്യ് ഏവം കുദംബേ സാ ഹി പൃച്ഛതേ
 40 പുരുഷേഷു യഥാ രദ്രസ് തഥാര്യാ പ്രമദാസ് അപി
 ആര്യാ മാതാ കമാരസ്യ പൃഥക് കാമാർഥം ഇച്ഛതേ
 41 ഏവം ഏതേ കമാരാണാം മയാ പ്രോക്താ മഹാഗ്രഹാഃ
 യാവത് ഷോഡശവർഷാണി അശിവാസ് തേ ശിവാസ് തതഃ
 42 യേ ച മാതുഗണാഃ പ്രോക്താഃ പുരുഷാശ് ചൈവ യേ ഗ്രഹാഃ

സർവേ സ്മുന്ദ്രഹാ നാമ ജേതയാ നിത്യം ശരീരിഭിഃ
 43 തേഷാം പ്രശമനം കാര്യം സ്നാനം ധൃപം അമാഞ്ജനം
 ബലികർമ്മോപഹാരം ച സ്മുന്ദ്രസ്യേജ്യാ വിശേഷതഃ
 44 ഏവം ഏതേ ിർചിതാഃ സർവേ പ്രയച്ഛന്തി ശുഭം നൃണാം
 ആയുർ വിര്യം ച രാജേന്ദ്ര സമൃക് പുജാ നമസ്കൃതാഃ
 45 ഉൗർധ്വം തു ഷോഡശാദ് വർഷാദ് യേ ഭവന്തി ഗ്രഹാ നൃണാം
 താൻ അഹം സമ്പ്രവക്ഷ്യാമി നമസ്കൃത്യ മഹേശ്വരം
 46 യഃ പശ്യതി നരോ ദേവാഡ് ജാഗ്രദ് വാ ശയിതോ ിവി വാ
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം തം തു ദേവ ഗ്രഹം വിദുഃ
 47 ആസീനസ് ച ശയാനസ് ച യഃ പശ്യതി നരഃ പിതൃൻ
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം സ ജേതയസ് തു പിതൃഗ്രഹഃ
 48 അവമന്യതി യഃ സിദ്ധാൻ ക്രുദ്ധാശ് ചാപി ശപന്തി യം
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം ജേതയഃ സിദ്ധഗ്രഹസ് തു സഃ
 49 ഉപാലോതി ച യോ ഗന്ധാൻ രസാംശ് ചാപി പൃഥഗ്വിധാൻ
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം സ ജേതയോ രാക്ഷസോ ഗ്രഹഃ
 50 ഗന്ധർവാശ് ചാപി യം ദിവ്യഃ സംസൃശന്തി നരം ഭൂവി
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം ഗ്രഹോ ഗാന്ധർവ ഏവ സഃ
 51 ആവിശന്തി ച യം യക്ഷാഃ പുരുഷം കാലപര്യയേ
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം ജേതയോ യക്ഷഗ്രഹസ് തു സഃ
 52 അധിരോഹന്തി യം നിത്യം പിശാചാഃ പുരുഷം ക്വ ചിത്
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം പൈശാചം തം ഗ്രഹം വിദുഃ
 53 യസ്യ ദോഷൈഃ പ്രകൃപിതം ചിത്തം മുഹ്യതി ദേഹിനഃ
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം സായനം തസ്യ ശാസ്ത്രതഃ
 54 വൈക്ലവ്യാച് ച ഭയാച് ചൈവ ഗോരാണാം ചാപി ദർശനാത്
 ഉന്മാദ്യതി സ തു ക്ഷിപ്രം സത്തം തസ്യ തു സായനം
 55 കശ് ചിത് ക്രീഡിതു കാമോ വൈ ഭോജുകാമസ് തഥാപരഃ
 അഭികാമസ് തഥൈവാനു ഇത്യ് ഏഷ ത്രിവിധോ ഗ്രഹഃ
 56 യാവത് സപ്തതി വർഷാണി ഭവന്ത്യ് ഏതേ ഗ്രഹാ നൃണാം
 അതഃ പരം ദേഹിനാം തു ഗ്രഹതുല്യോ ഭവേജ് ജരഃ
 57 അപ്രകീർണേന്ദ്രിയം ദാന്തം ശുചിം നിത്യം അതന്ദ്രിതം
 ആസ്തികം ശ്രദധാനം ച വർജയന്തി സദാ ഗ്രഹാഃ
 58 ഇത്യ് ഏഷ തേ ഗ്രഹോദ്ദേശോ മാനുഷാണാം പ്രകീർതിതഃ

ന സ്പൃശന്തി ഗൃഹാ ഭക്താൻ നരാൻ ദേവം മഹേശ്വരം

അധ്യായം 220

1 [മാർക്]

യദാ സ്തന്ദന മാതൃണാം ഏവം ഏതത് പ്രിയം കൃതം
അഥൈനം അബ്രവീത് സ്വാഹാ മമ പുത്രസ് ത്വം ഔരസഃ

2 ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ത്വയാ ദത്താം പ്രീതിം പരമദുർലഭാം
താം അബ്രവീത് തതഃ സ്തന്ദഃ പ്രീതിം ഇച്ഛസി കീദൃശീം

3 [സ്വാഹാ]

ദക്ഷസ്യാഹം പ്രിയാ കന്യാ സ്വാഹാ നാമ മഹാജ്ജ
ബാല്യാത് പ്രഭൃതി നിത്യം ച ജാതകാമാ ഹതാശനേ

4 ന ച മാം കാമിനീം പുത്രസമ്യഗ് ജാനാതി പാവകഃ
ഇച്ഛാമി ശാശ്വതം വാസം വസ്തു പുത്ര സഹാഗ്നിനാ

5 [സ്തന്ദ]

ഹവ്യം കവ്യം ച യത് കിം ചിദ് ദ്വിജാ മന്ത്രപുരസ്താം
ഹോഷ്യത്യ് അഗൗ സദാ ദേവി സ്വാഹേത്യ് ഉക്ത്വാ സമുദ്യതം

6 അദ്യ പ്രഭൃതി ദാസ്യന്തി സുവൃത്താഃ സത്പഥേ സ്ഥിതഃ
ഏവം അഗ്നിസ് ത്വയാ സാർധം സദാ വത്സ്യതി ശോഭനേ

7 [മാർക്]

ഏവം ഉക്താ തതഃ സ്വാഹാ ഇഷ്ടാ സ്തന്ദന പുജിതാ
പാവകേന സമായുക്താ ഭർത്രാ സ്തന്ദം അപൂജയത്

8 തതോ ബ്രഹ്മാ മഹാസേനം പ്രജാപതിർ അഥാബ്രവീത്
അഭിഗച്ഛ മഹാദേവം പിതരം ത്രിപുരാർദ്രനം

9 തദ്രേണാഗ്നിം സമാവിശ്യ സ്വാഹാം ആവിശ്യ ചോമയാ
ഹിതാർഥം സർവലോകാനാം ജാതസ് ത്വം അപരാജിതഃ

10 ഉമാ യോന്യാം ച തദ്രേണ ശുക്രം സിക്തം മഹാത്മനാ
ആസ്തേ ഗിരൗ നിപതിതം മിഞ്ജികാ മിഞ്ജികം യതഃ

11 സംഭ്രൂതം ലോഹിതോദേ ഇ ശോക്ര ശേഷം അവാപതത്
സൂര്യരശ്മിഷു ചാപ്യ് അന്യദ് അന്യച് ചൈവാപതദ് ഭൂവി

12 ത ഏതേ വിവിധാകാരാ ഗണാ ജേന്തയാ മനീഷിഭിഃ
തവ പാരിഷദാ ഘോരാ യ ഏതേ പിശിതാശനഃ

13 ഏവം അസ്ത് ഇതി ചാപ്യ് ഉക്ത്വാ മഹാസേനോ മഹേശ്വരം
അപൂജയദ് അമേയാത്മാ പിതരം പിതൃവത്സലഃ

14 അർകപുഷ്പൈസ് തു തേ പഞ്ച ഗണാഃ പുജ്യാ ധനാർഥിഭി

വ്യാധിപ്രശമനാർഥം ച തേഷാം പൂജാം സമാചരേത്
 15 മിഞ്ജികാ മിഞ്ജികം ചൈവ മിഥുനം ത്രു സംഭവം
 നമഃ കാര്യം സദൈവേഹ ബാലാനാം ഹിതം ഇച്ഛതാ
 16 സ്ത്രീയോ മാന്യമാംസാദാ വൃദ്ധികാ നാമ നാമതഃ
 വൃക്ഷേഷു ജാതാസ് താ ദേവ്യോ നമഃ കാര്യഃ പ്രജാർഥിഭിഃ
 17 ഏവം ഏതേ പിശാചാനാം അസംഖ്യേയാ ഗണാഃ സ്മൃതാഃ
 ഘണ്ടായഃ സപതാകായഃ ശൃണു മേ സംഭവം നൃപ
 18 ഐരാവതസ്യ ഘണ്ടേ ദ്വേ വൈജയന്ത്യാവ് ഇതി ശ്രുതേ
 ഗുഹസ്യ തേ സ്വയം ദത്തേ ശക്രേണാനായു ധീമതാ
 19 ഏകാ തത്ര വിശാഖസ്യ ഘണ്ടാ സ്തന്ദസ്യ ചാപരാ
 പതാകാ കാർത്തികേയസ്യ വിശാഖസ്യ ച ലോഹിതാ
 20 യാനി ക്രീഡനകാന്യ് അസ്യ ദേവൈർ ദത്താനി വൈ തദാ
 തൈർ ഏവ രമതേ ദേവോ മഹാസേനോ മഹാബലഃ
 21 സ സംവൃതഃ പിശാചാനാം ഗണൈർ ദേവഗണൈസ് തഥാ
 ശുശ്രുഭേ കാഞ്ചനേ ശൈലേ ദീപ്യമാനഃ ശ്രീയാ വൃതഃ
 22 തേന വീരേണ ശുശ്രുഭേ സ ശൈലഃ ശുഭകാനനഃ
 ആദിത്യേണേവാംശ്രമതാ മന്ദരശ് ചാരുകന്ദരഃ
 23 സന്താനകവനൈഃ ഹൃദ്യൈഃ കരവീര വനൈർ അപി
 പാരിജാത വനൈശ് ചൈവ ജപാ ശോകവനൈസ് തഥാ
 24 കദംബതരുഷണ്ഡൈശ് ച ദിവൈർ മൃഗഗണൈർ അപി
 ദിവൈഃ പക്ഷിഗണൈശ് ചൈവ ശുശ്രുഭേ ശ്വേതപർവതഃ
 25 തത്ര ദേവഗണാഃ സർവേ സർവേ ചൈവ മഹർഷയഃ
 മേഘന്ദ്ര്യ രവാശ് ചൈവ ക്ഷുണ്ണോദധി സമസ്വനാഃ
 26 തത്ര ദിവ്യാശ് ച ഗന്ധർവാ നൃത്യന്ത്യ് അപ്സരസസ് തഥാ
 ഹൃഷ്ടാനാം തത്ര ഭൂതാനാം ശ്രുതേന നിനദോ മഹാൻ
 27 ഏവം സേത്രം ജഗത് സർവം ശ്വേതപർവതസംസ്ഥിതം
 പ്രഹൃഷ്ടം പ്രേക്ഷതേ സ്തന്ദം ന ച ഗ്ലായതി ദർശനാത്

അധ്യായം 221

1 [മാർക്]

യദാഭിഷിക്തോ ഭഗവാൻ സേനാപത്യേന പാവകിഃ
 തദാ സന്ദ്രസ്മിതഃ ശ്രീമാൻ ഹൃഷ്ടോ ഭദ്ര വടം ഹരഃ
 രഥേനാദിത്യവർണേണ പാർവത്യോ സഹിതഃ പ്രഭുഃ
 2 സഹസ്രം തസ്യ സിംഹാനാം തസ്മിൻ യുക്തം രഥോത്തമേ
 ഉത്പപാത ദിവം ശുഭ്രം കാലേനാഭിപ്രചോദിതഃ
 3 തേ പിബന്ത ഇവാകാശം ത്രാസയന്തശ് ചരാചരൻ
 സിംഹാ നഭസ്യ് അഗച്ഛന്ത നദന്തശ് ചാരു കേസരാഃ
 4 തസ്മിൻ രഥേ പശുപതിഃ സ്ഥിതോ ഭാത്യ് ഉമയാ സഹ
 വിദ്യുതാ സഹിതഃ സൂര്യഃ സേന്ദ്രചാപേ ഘനേ യഥാ
 5 അഗ്രതസ് തസ്യ ഭഗവാൻ ധനേശോ ഗുഹ്യകൈഃ സഹ
 ആസ്ഥായ രുചിരം യാതി പുഷ്പകം നരവാഹനഃ
 6 ഐരാവതം സമാസ്ഥായ ശക്രശ് ചാപി സുരൈഃ സഹ
 പുഷ്പതോ ിനയയൗ യാന്തം വരദം വൃഷഭധ്വജം
 7 ജംഭൈകർ യക്ഷരക്ഷോഭിഃ സ്രഗിഭിഃ സമലങ്കൃതഃ
 യാത്യ് അമോഘോ മഹായക്ഷോ ദക്ഷിണം പക്ഷം ആസ്ഥിതഃ
 8 തസ്യ ദക്ഷിണതോ ദേവാ മരുതശ് ചിത്രയോധിനഃ
 ഗച്ഛന്തി വസുഭിഃ സാർധം രുദ്രൈശ് ച സഹ സംഗതാഃ
 9 യമശ് ച മൃത്യുനാ സാർധം സർവതഃ പരിവാരിതഃ
 ഘോരൈർ വ്യാധിശ്ചൈതർ യാതി ഘോരരൂപവപുസ് തഥാ
 10 യമസ്യ പുഷ്പതശ് ചൈവ ഘോരസ് ത്രിശിഖരഃ ശിതഃ
 വിജയോ നാമ രദ്രസ്യ യാതി ശൂലഃ സ്വലങ്കൃതഃ
 11 തം ഉഗ്രപാശോ വരുണോ ഭഗവാൻ സലിലേശ്വരഃ
 പരിവാര്യ ശന്നൈർ യാതി യാദോഭിർ വിവിധൈർ വൃതഃ
 12 പുഷ്പതോ വിജയസ്യോപി യാതി രദ്രസ്യ പട്ടിശഃ
 ഗദാമുസലശക്ത്യാദ്യൈർ വൃതഃ പ്രഹരണോത്തമൈഃ
 13 പട്ടിശം ത് അന്വഗാദ് രാജംശ് ഛത്രം രൗദ്രം മഹാപ്രഭം
 കമണ്ഡലുശ് ചാപ്യ് അന്ത തം മഹർഷിഗണസംവൃതഃ
 14 തസ്യ ദക്ഷിണതോ ഭാതി ദണ്ഡോ ഗച്ഛന്ത് ശ്രീയാ വൃതഃ
 ദൃഗ്ഗംഗിരോഭിഃ സഹിതോ ദേവൈശ് ചാപ്യ് അഭിപൂജിതഃ
 15 ഏഷാം ഇ പുഷ്പതോ രദ്രോ വിമലേ സ്യന്തേ സ്ഥിതഃ
 യാതി സംഹർഷയൻ സർവാംസ് തേജസാ ത്രിദിവൗകസഃ

16 ജ്ഞയശ് ചൈവ ദേവാശ് ച ഗന്ധർവാ ഭുജഗാസ് തഥാ
നദ്യോ നദാ ദ്രമാശ് ചൈവ തഥൈവാപ്ലരസാം ഗണാഃ
17 നക്ഷത്രാണി ഗ്രഹാശ് ചൈവ ദേവാനാം ശിശവശ് ച യേ
സ്ത്രിയശ് ച വിവിധാകാരാ യാന്തി ഭദ്രസ്യ പൃഷ്ഠതഃ
സൃജന്ത്യഃ പൃഷ്ഠവർഷാണി ചാരുരൂപാ വരാംഗനാഃ
18 പർജന്യശ് ചാപ്യ് അനയയൗ നമസ്കൃത്യ പിനാകിനം
ഛത്രം തു പാണ്ഡുരം സോമസ് തസ്യ മുർധന്യ് അധാരയത്
ചാമരേ ചാപി വായുശ് ച ഗൃഹീത്യാഗ്നിശ് ച വിഷ്ണിതൗ
19 ശക്രശ് ച പൃഷ്ഠതസ് തസ്യ യാന്തി രാജഞ് ശ്രീയാ വൃതഃ
സഹ രാജർഷിഭിഃ സർവൈഃ സ്തുവാനോ വൃഷകേതനം
20 ഗൗരീ വിദ്യാഥ ഗാന്ധാരി കേശിനീ മിത്ര സാഹ്യയാ
സാവിത്ര്യാ സഹ സർവാസ് താഃ പാർവത്യാ യാന്തി പൃഷ്ഠതഃ
21 തത്ര വിദ്യാ ഗണാഃ സർവേ യേ കേ ചിത് കവിഭിഃ കൃതാഃ
യസ്യ കർവന്തി വചനം സേന്ദ്രാ ദേവാശ് ചമുദ്ഭവേ
22 സ ഗൃഹീത്യാ പതാകാം തു യാത്യ് അഗ്രേ രാക്ഷസോ ഗ്രഹഃ
വ്യാപൃതസ് തു ശ്ശശാനേ യോ നിത്യം ഭദ്രസ്യ വൈ സഖാ
പിംഗലോ നാമ യക്ഷേന്ദ്രോ ലോകസ്യാനന്ദ ദായകഃ
23 ഏഭിഃ സ സഹിതസ് തത്ര യയൗ ദേവോ യഥാസുഖം
അഗ്രതഃ പൃഷ്ഠതശ് ചൈവ ന ഹി തസ്യ ഗതിർ ധ്രുവാ
24 ഭദ്രം സത് കർമ്മഭിർ മർത്യോഃ പൃജയന്തീഹ ദൈവതം
ശിവം ഇത്യ് ഏവ യം പ്രാഹുർ ഇൗശം ഭദ്രം പിനാകിനം
ഭാവൈസ് തു വിവിധാകാരൈഃ പൃജയന്തി മഹേശ്വരം
25 ദേവ സേനാപതിസ് ത്വ് ഏവം ദേവ സേനാഭിർ ആവൃതഃ
അനുഗൃഹ്ണതി ദേവേശം ബ്രഹ്മണ്യഃ കൃത്തികാ സുതഃ
26 അഥാബ്രവീൻ മഹാസേനം മഹാദേവോ ബൃഹദ്രഥഃ
സപ്തമം മാരുത സ്കന്ധം രക്ഷനിത്യം അതദ്രിതഃ
27 [സ്കന്ദ]
സപ്തമം മാരുത സ്കന്ധം പാലയിഷ്യാമ്യ് അഹം പ്രഭോ
യദ് അന്യദ് അപി മേ കാര്യം ദേവ തദ് വദ മാചിരം
28 [ഭദ്ര]
കാര്യേഷ് അഹം ത്വയാ പുത്ര സന്ദ്രഷ്ടവ്യഃ സദൈവ ഹി
ദർശനാൻ മമ ഭക്ത്യാ ച ശ്രേയോ പരം അവാപ്സ്യസി
29 [മാർക്]

ഇത്യ് ഉക്ത്യാ വിസസർജ്ജനം പരിഷ്ചജ്യ മഹേഷ്വരഃ
 വിസർജ്ജിതേ തതഃ സ്തന്ദ്രേ ബഭ്രുവൗത്പാതികം മഹത്
 സഹസൈവ മഹാരാജ ദേവാൻ സർവാൻ പ്രമോഹയത്
 30 ജജ്യാല ഖം സനക്ഷത്രം പ്രമുഖം ഭൂവനം ഭൃശം
 ചചാല വ്യനദച് ചോർവീ തമോ ഭൃതം ജഗത് പ്രഭോ
 31 തതസ് തദ് ദാരുണം ദൃഷ്ട്യാ ക്ഷുഭിതഃ ശങ്കരസ് തദാ
 ഉമാ ചൈവ മഹാഭാഗാ ദേവാശ് ച സമഹർഷയഃ
 32 തതസ് തേഷു പ്രമുഢേഷു പർവതാംബുദ സംനിഭം
 നാനാപ്രഹരണം ഘോരം അദൃശ്യത മഹദ് ബലം
 33 തദ് ധി ഘോരം അസംഖ്യേയം ഗർജച് ച വിവിധാ ഗിരഃ
 അഭ്യദ്രവദ് രണേ ദേവാൻ ഭഗവന്തം ച ശങ്കരം
 34 തൈർ വിസൃഷ്ടാന്യ് അനീകേഷു ബാണജാലാന്യ് അനേകശഃ
 പർവതാശ് ച ശതാപ്ലഗ്ശ് ച പ്രാസാശ് ച പരിഘാ ഗദഃ
 35 നിപതദ്ഭിശ് ച തൈർ ഘോരൈർ ദേവാനീകം മഹായുധൈഃ
 ക്ഷണേന വ്യദ്രവത് സർവം വിമുഖം ചാപ്യ് അദൃശ്യത
 36 നിക്രന്തയോധനാഗാശ്ചം കൃത്തായുധ മഹാരഥം
 ദാനവൈർ അർദിതം സൈന്യം ദേവാനാം വിമുഖം ബഭ്രു
 37 അസുരൈർ വധ്യമാനം തത് പാവകൈർ ഇവ കാനനം
 അപതദ് ഭൃഗ്ധ ഭൃയിഷ്ടം മഹാദ്രുമ വനം യഥാ
 38 തേ വിഭിന്നശിരോ ദേഹാഃ പ്രച്യവന്തേ ദിവൗകസഃ
 ന നാഥം അധ്യഗച്ഛന്ത വധ്യമാനാ മഹാരണേ
 39 അഥ തദ് വിദൃതം സൈന്യം ദൃഷ്ട്യാ ദേവഃ പുരന്ദരഃ
 ആശ്യാസയന് ഉവാചേദം ബലവദ് ദാനവാർദിതം
 40 ഭയം ത്യജത ഭദ്രം വഃ ശൂരാഃ ശസ്ത്രാണി ഗൃഹ്ണത
 കരുധം വിക്രമേ ബുദ്ധിം മാ വഃ കാ ചിദ് വ്യഥാ ഭവേത്
 41 ജയതൈനാൻ സുദുർവൃത്താൻ ദാനവാൻ ഘോരദർശനാൻ
 അഭിദ്രവത ഭദ്രം വോ മയാ സഹ മഹാസുരാൻ
 42 ശക്രസ്യ വചനം ശ്രുത്യാ സമാശ്വസ്താ ദിവൗകസഃ
 ദാനവാൻ പ്രത്യയ്യന്ത ശക്രം കൃത്യാ വ്യപാശ്രയം
 43 തതസ് തേ ത്രിദശാഃ സർവേ മരുതശ് ച മഹാബലാഃ
 പ്രത്യദ്യയുർ മഹാവേഗാഃ സാധ്യാശ് ച വസുഭിഃ സഹ
 44 തൈർ വിസൃഷ്ടാന്യ് അനീകേഷു ക്രുദ്ധൈഃ ശസ്ത്രാണി സംയുഗേ
 ശരാശ് ച ദൈത്യ കാഢേഷു പിബന്തി സ്താസ്മഗ് ഉജ്ജ്വലം

45 തേഷാം ദേഹാൻ വിനിർഭിദ്യ ശരാസ് തേ നിശിതാസ് തദാ
 നിഷ്ക്രന്തോ അദൃശ്യന്ത നഗേഭ്യ ഇവ പന്നഗാഃ
 46 താനി ദൈത്യ ശരീരാണി നിർഭിന്നാനി സ്ത സായകൈഃ
 അപതൻ ഭൂതലേ രാജംഗ് ഛിന്നാഭ്രാണീവ സർവഗഃ
 47 തതസ് തദ് ദാനവം സൈന്യം സർവൈർ ദേവഗണൈർ യുധി
 ത്രാസിതം വിവിധൈർ ബാണൈഃ കൃതം ചൈവ പരാങ്മുഖം
 48 അഥോത്ക്രഷ്ടം തദാ ഹൃഷ്ടൈഃ സർവൈർ ദേവൈർ ഉദായുധൈഃ
 സഹതാനി ച തുര്യാണി തദാ സർവാണ്യ് അനേകശഃ
 49 ഏവം അന്യോന്യസംയുക്തം യുദ്ധം ആസീത് സുദാരുണം
 ദേവാനാം ദാനവാനാം ച മാംസശോണിതകർമ്മം
 50 അനയോ ദേവലോകസ്യ സഹസൈവ വ്യദൃശ്യത
 തഥാ ഹി ദാനവാ ഘോരാ വിനിഘ്നന്തി ദിവൗകസഃ
 51 തതസ് തുര്യപ്രണാദഗ്ച് ച ഭേരീണാം ച മഹാസ്വനാഃ
 ബഭ്രുവുർ ദാനവേന്ദ്രാണാം സിംഹനാദാഗ്ച് ച ദാരുണാഃ
 52 അഥ ദൈത്യ ബലാദ് ഘോരാൻ നിഷ്ക്രപാത മഹാബലഃ
 ദാനവോ മഹിഷോ നാമ പ്രഗൃഹ്യ വിപുലം ഗിരിം
 53 തേ തം ഘനൈർ ഇവാദിത്യം ദൃഷ്ട്വാ സമ്പരിവാരീതം
 സമുദ്യതഗിരിം രാജൻ വ്യഗ്രവന്ത ദിവൗകസഃ
 54 അഥാഭിദ്രുത്യ മഹിഷോ ദേവാംഗ് ചിക്ഷേപ തം ഗിരിം
 പതതാ തേന ഗിരിണാ ദേവസൈന്യസ്യ പാർഥിവ
 ഭീമരൂപേണ നിഹതം അയുതം പ്രാപതദ് ഭൂവി
 55 അഥ തൈർ ദാനവൈഃ സാർധം മഹിഷസ് ത്രാസയൻ സുരാൻ
 അഭ്യഗ്രവദ് രണേ തുർണം സിംഹഃ ക്ഷുദ്രമുഗാൻ ഇവ
 56 തം ആപതന്തം മഹിഷം ദൃഷ്ട്വാ സേന്ദ്രാ ദിവൗകസഃ
 വ്യഗ്രവന്ത രണേ ഭീതാ വിശീർണായുധ കേതനാഃ
 57 തതഃ സ മഹിഷഃ ക്രുദ്ധസ് തുർണം അഗ്ര റഥം യയൗ
 അഭിദ്രുത്യ ച ജഗ്രാഹ അഗ്രസ്യ റഥകൂബരം
 58 യദാ അഗ്ര റഥം ക്രുദ്ധോ മഹിഷഃ സഹസാ ഗതഃ
 രേസള രോദസീ ഗാഢം മുമുഹൂഗ്ച് ച മഹർഷയഃ
 59 വ്യനദംഗ്ച് ച മഹാകായാ ദൈത്യോ ജലധരോപമാഃ
 ആസീച്ച് ച നിശ്ചിതം തേഷാം ജീതം അസ്താഭിർ ഇത്യ് ഉത
 60 തഥാ ഭൂതേ തു ഭഗവാൻ നാവധീൻ മഹിഷം രണേ
 സസ്താര ച തദാ സ്തന്ദം മൃത്യും തസ്യ ദുരാത്മനഃ

61 മഹിഷോ fപി രഥം ദൃഷ്ട്യാ രൗദ്രം ഭദ്രസ്യ നാനദത്
ദേവാൻ സന്ത്രാസയംഗ് ചാപി ദൈത്യാംഗ് ചാപി പ്രഹർഷയൻ
62 തതസ് തസ്മിൻ ഭയേ ഘോരേ ദേവാനാം സമുപസ്ഥിതേ
ആജഗമ മഹാസേനഃ ക്രോധാത് സൂര്യ ഇവ ജലൻ
63 ലോഹിതാംബര സംവീതോ ലോഹിതസ്രഗ്നി ഭൂഷണഃ
ലോഹിതാസ്യോ മഹാബാഹുർ ഹിരണ്യകവചഃ പ്രഭുഃ
64 രഥം ആദിത്യസങ്കാശം ആസ്ഥിതഃ കനകപ്രഭം
തം ദൃഷ്ട്യാ ദൈത്യ സേനാ സാ വ്യഭവത് സഹസാ രണേ
65 സ ചാപി താം പ്രജലിതാം മഹിഷസ്യ വിദാരിണീം
മുമോച ശക്തിം രാജേന്ദ്ര മഹാസേനോ മഹാബലഃ
66 സാ മുക്താഭ്യഹനച് ഛരത്തിർ മഹിഷസ്യ ശിരോമഹത്
പപാത ഭിന്നേ ശിരസി മഹിഷസ് ത്യക്തജീവിതഃ
67 ക്ഷിപ്താക്ഷിപ്താ ഇ സാ ശക്തിർ ഹത്യാ ശത്രുൻ സഹസ്രഗഃ
സ്തന്ദ ഹസ്തം അനുപ്രാപ്താ ദൃശ്യതേ ദേവദാനവൈഃ
68 പ്രായോ ശരൈർ വിനിഹതാ മഹാസേനേന ധീമതാ
ശേഷാ ദൈത്യ ഗണാ ഘോരാ ഭീതാസ് ത്രസ്താ ദൂരാസദൈഃ
സ്തന്ദസ്യ പാർഷ്വദൈർ ഹത്യാ ഭക്ഷിതാഃ ശതസംഘശഃ
69 ദാനവാൻ ഭക്ഷയന്തസ് തേ പ്രപിബന്തഗ് ച ശോണിതം
ക്ഷണാൻ നിർദാനവം സർവം അകാർഷ്യർ ഭൃഗഹർഷിതാഃ
70 തമാംസീവ യഥാ സൂര്യോ വൃക്ഷാൻ അഗ്നിർ ഘനാൻ ഖഗഃ
തഥാ സ്തന്ദോ fജയച് ഛരത്രൻ സ്വേന വീര്യേണ കീർതിമാൻ
71 സമ്പൂജ്യമാനസ് ത്രിദശൈർ അഭിവാദ്യ മഹേശ്വരം
ശുശ്രുഭേ കൃത്തികാ പുത്രഃ പ്രകീർണാംശൂർ ഇവാംശുമാൻ
72 നഷ്ടശത്രുർ യദാ സ്തന്ദഃ പ്രയാതഗ് ച മഹേശ്വരം
അഥാബ്രവീൻ മഹാസേനം പരിഷ്വജ്യ പുരന്ദരഃ
73 ബ്രഹ്മദത്തവരഃ സ്തന്ദ ത്വയായം മഹിഷോ ഹതഃ
ദേവാസ് തൃണമയാ യസ്യ ബഭ്രുവൂർ ജയതാം വര
സോ fയം ത്വയാ മഹാബാഹോ ശമിതോ ദേവകണ്ടകഃ
74 ശതം മഹിഷതുല്യാനാം ദാനവാനാം ത്വയാ രണേ
നിഹതം ദേവശത്രുണാം ധൈർ വയം പൂർവതാപിതാഃ
75 താവകൈർ ഭക്ഷിതാഗ് ചാന്യേ ദാനവാഃ ശതസംഘശഃ
അജേയസ് ത്വം രണേ fരീണാം ഉമാപതിർ ഇവ പ്രഭുഃ
76 ഏതത് തേ പ്രഥമം ദേവഖ്യാതം കർമ ഭവിഷ്യതി

ത്രിഷു ലോകേഷു കീർത്തിശ്ച തവാക്ഷയ്യാ ഭവിഷ്യതി
 വശഗാശ്ച ഭവിഷ്യന്തി സുരാസ് തവ സുരാത്മജ
 77 മഹാസേനേത്യ ഏവം ഉക്ത്വാ നിവൃത്തഃ സഹ ദൈവതൈഃ
 അനുജ്ഞാതോ ഭഗവതാ ത്യംബകേന ശചീപതിഃ
 78 ഗതോ ഭദ്ര വടം രുദ്രോ നിവൃത്താശ്ച ദിവൗകസഃ
 ഉക്താശ്ച ദേവാ രുദ്രേണ സ്കന്ദം പശ്യത മാം ഇവ
 79 സ ഹത്യാ ദാനവ ഗണാൻ പൂജ്യമാനോ മഹർഷിഭിഃ
 ഏകാഹ്ണൈവാജയത് സർവം ത്രൈലോക്യം വഹ്നിനന്ദനഃ
 80 സ്കന്ദസ്യ യ ഇദം ജന്മ പാതേ സുസമാഹിതഃ
 സ പുഷ്ടിം ഇഹ സമ്പ്രാപ്യ സ്കന്ദ സാലോക്യതാം ഇയാത്

അധ്യായം 222

1 [വൈ]

ഉപാസീനേഷു വിപ്രേഷു പാണ്ഡവേഷു മഹാത്മസു
 ദ്രൗപദീ സത്യഭാമാ ച വിവിശാതേ തദാ സമം
 ജാഹസ്യമാനേ സുപ്രീതേ സുഖം തത്ര നിഷീദതുഃ
 2 ചിരസ്യ ദൃഷ്ട്യാ രാജേന്ദ്ര തേ ിന്യോന്യസ്യ പ്രിയംവദേ
 കഥയാം ആസതുശ് ചൈത്രാം കഥാം കരു യദുക്ഷിതാം
 3 അഥാബ്രവീത് സത്യഭാമാ കൃഷ്ണസ്യ മഹിഷീ പ്രിയാ
 സാരാജിതീ യാജ്ഞസേനീം രഹസീദം സുമധ്യമാ
 4 കേന ദ്രൗപദീ വൃത്തേന പാണ്ഡവാൻ ഉപതിഷ്ഠസി
 ലോകപാലോപമാൻ വീരാൻ യുനഃ പരമസംമതാൻ
 കഥം ച വശഗാസ് തുഭ്യം ന കപ്യന്തി ച തേ ശുഭേ
 5 തവ വശ്യാഹി സതതം പാണ്ഡവാഃ പ്രിയദർശനേ
 മൂഖപ്രേക്ഷാശ് ച തേ സർവേ തത്ത്വം ഏതദ് ബ്രവീഹി മേ
 6 വ്രതചര്യം തപോ വാപി സ്നാനമന്ത്രൗഷധാനി വാ
 വിദ്യാ വീര്യം മൂലവീര്യം ജപഹോമസ് തഥാഗദാഃ
 7 മമ ആചക്ഷു പാണ്ഡാലി യശസ്യം ഭഗ വേദനം
 യേന കൃഷ്ണേ ഭവേൻ നിത്യം മമ കൃഷ്ണോ വശാനഗഃ
 8 ഏവം ഉക്ത്വാ സത്യഭാമാ വിരരാമ യശസിനീ
 പതിവ്രതാ മഹാഭാഗാ ദ്രൗപദീ പ്രത്യവാച താം
 9 അസത് സ്ത്രീണാം സമാചാരം സത്യേ മാം അനുപ്ലുസി
 അസദ് ആചരിതേ മാർഗേ കഥം സ്യാദ് അനകീർതനം
 10 അനുപ്രശ്നഃ സംശയോ വാ നൈതത് ത്വയ് ഉപപദ്യതേ
 തഥാ ഹ്യ് ഉപേതാ ബുദ്ധ്യാ ത്വം കൃഷ്ണസ്യ മഹിഷീ പ്രിയാ
 11 യദൈവ ഭർതാ ജാനീയാൻ മന്ത്രമൂലപരാം സ്ത്രീയാം
 ഉദിജേത തദൈവാസ്യാഃ സർവാദ് വേശ്മ ഗതാദ് ഇവ
 12 ഉദിഗസ്യ കുതഃ ശാന്തിർ അശാന്തസ്യ കുതഃ സുഖം
 ന ജാതു വശഗോ ഭർതാ സ്ത്രീയാഃ സ്യാൻ മന്ത്രകാരണാത്
 13 അമിത്രപ്രഹിതാംശ് ചാപി ഗദാൻ പരമദാരണാൻ
 മൂലപ്രവാദൈർ ഹി വിഷം പ്രയച്ഛന്തി ജീലാംസവഃ
 14 ജീഹ്വയാ യാനി പുരുഷസ് ത്വചാ വാപ്യ് ഉപസേവതേ
 തത്ര ചൂർണാനി ദത്താനി ഹന്യൂഃ ക്ഷിപ്രം അസംശയം
 15 ജലോദര സമായുക്താഃ ശിവിത്രിണഃ പലിതാസ് തഥാ

അപമാനം കൃതാഃ സ്ത്രീഭിർ ജഡാസബധിരാസ് തഥാ
 16 പാപാനുഗാസ്തു പാപാസ് താഃ പതീൻ ഉപസൃജന്ത്യ് ഉത
 ന ജാതു വിപ്രിയം ഭർതൃഃ സ്ത്രീയാ കാര്യാം കഥം ചന
 17 വർതാമ്യ് അഹം തു യാം വൃത്തിം പാണ്ഡവേഷു മഹാത്മസു
 താം സർവാം ശൃണ മേ സത്യാം സത്യഭാമേ യശസിനി
 18 അഹങ്കാരം വിഹായാഹം കാമക്രോധൗ ച സർവദാ
 സദാരാൻ പാണ്ഡവാൻ നിത്യം പ്രയതോപചരാമ്യ് അഹം
 19 പ്രണയം പ്രതിസംഗൃഹ്യ നിധായാത്മാനം ആത്മനി
 ശൃശൃഷ്വർ നിരഭീമാനാ പതീനാം ചിത്തരക്ഷണി
 20 ദുർവ്യാഹൃതാച് ഛങ്കമാനാ ദുഃഖിതാ ദുരവേഷിതാത്
 ദുരാസിതാദ് ദുർവ്രജിതാദ് ഇംഗിതായ്യാസിതാദ് അപി
 21 സൂര്യവൈശ്യാനര നിഭാൻ സോമകൽപാൻ മഹാരഥാൻ
 സേവേ ചക്ഷുർഹണഃ പാർഥാൻ ഉഗ്രതേജഃ പ്രതാപിനഃ
 22 ദേവോ മനുഷ്യോ ഗന്ധർവോ യുവാ ചാപി സ്വലക്രതഃ
 ദ്രവ്യവാൻ അഭിരൂപോ വാ ന മേ ിന്യഃ പുരുഷോ മതഃ
 23 നാഭൃക്കവതി നാസ്താതേ നാസംവിഷ്ടേ ച ഭർതരി
 ന സംവിശാമി നാശ്നാമി സദാ കർമ്മ കരേഷ് അപി
 24 ക്ഷേത്രാദ് വനാദ് വാ ഗ്രാമാദ് വാ ഭർതാരം ഗൃഹം ആഗതം
 പ്രത്യുതഥായാദിനന്ദാമി ആസനേനോദകേന ച
 25 പ്രമൃഷ്ട ഭാണയാ മൃഷ്ടാനാ കാലേ ഭോജനദായിനി
 സംയതാ ഗൃഹ്യാന്യാ ച സുസംമൃഷ്ട നിവേശനാ
 26 അതിരസ്മുത സംഭാഷാ ദുഃസ്ത്രീയോ നാനസേവതീ
 അനുകൂലവതീ നിത്യം ഭവാമ്യ് അനലസാ സദാ
 27 അനർമേ ചാപി ഹസനം ദ്വാരി സ്ഥാനം അഭീക്ഷ്ണശഃ
 അവസ്തുരേ ചിരസ്ഥാനം നിഷ്ലഭേഷു ച വർജയേ
 28 അതിഹാസാതിരോഷൗ ച ക്രോധസ്ഥാനം ച വർജയേ
 നിരതാഹം സദാ സത്യേ ഭർതൃണാം ഉപസേനവേ
 സർവഥാ ഭർതൃരഹിതം ന മമേഷും കഥം ചന
 29 യദാ പ്രവസതേ ഭർതാ കടുംബാർഥേന കേന ചിത്
 സുമനോവർണകാപേതാ ഭവാമി വ്രതചാരിണി
 30 യച് ച ഭർതാ ന പിബതി യച് ച ഭർതാ ന ഖാദതി
 യച് ച നാശ്നാതി മേ ഭർതാ സർവം തദ് വർജയാമ്യ് അഹം
 31 യഥോപദേശം നിയതാ വർതമാനാ വരാംഗനേ

സ്വലങ്കൃതാ സുപ്രയതാ ഭർതുഃ പ്രിയഹിതേ രതാ
 32 യേ ച ധർമ്മാഃ ക്ഷുഭ്ബേഷു ശ്വശ്രോ മേ കഥിതാഃ പുരാ
 ഭിക്ഷാ ബലിശ്രാധം ഇതി സ്ഥാലി പാകാശ് ച പർവസു
 മാനുഷാനാം മാനസൽകാരാ യേ ചാന്യേ വിദിതാ മയാ
 33 താൻ സർവാൻ അനുവർതാമി ദിവാരാത്രം അതന്ദ്രിതാ
 വിനയാൻ നിയമാംശ് ചാപി സദാ സർവാത്മനാ ശ്രിതാ
 34 മൃദുൻ സതഃ സത്യശീലാൻ സത്യധർമ്മാനുപാലിനഃ
 ആശീവിഷാൻ ഇവ ക്രുദ്ധാൻ പതീൻ പരിചരാമ്യ് അഹം
 35 പത്യാശ്രയോ ഹി മേ ധർമ്മോ മതഃ സ്ത്രീണാം സനാതനഃ
 സ ദേവഃ സാഗതിർ നാനുശ്യാ തസ്യ കാ വിപ്രിയം ചരേത്
 36 അഹം പതീൻ നാതിശയേ നാത്യശ്ലേ നാതിഭ്രഷയേ
 നാപി പരിവദേ ശ്വശ്രൂം സർവദാ പരിയന്ത്രിതാ
 37 അവധാനേന സുഭഗേ നിത്യോത്ഥാനതയൈവ ച
 ഭർതാരോ വശഗാ മഹ്യം ഗുരുശ്രുഷണേന ച
 38 നിത്യം ആര്യം അഹം കന്തിം വീരസും സത്യവാദിനീം
 സ്വയം പരിചരാമ്യ് ഏകാ സ്നാനാച് ഛാദനഭോജനൈഃ
 39 നൈതാം അതിശയേ ജാതു വസ്തുഭ്രഷണ ഭോജനൈഃ
 നാപി പരിവദേ ചാഹം താം പൃഥാം പൃഥിവീസഥാം
 40 അഷ്ടാവ് അഗ്രേ ബ്രാഹ്മണാനാം സഹസ്രാണി സ്തൂ നിത്യദാ
 ഭൃജതേ രക്തപാത്രീഷു യുധിഷ്ഠിര നിവേശനേ
 41 അഷ്ടാശീതി സഹസ്രാണി സ്നാതകാ ഗൃഹമേധിനഃ
 ത്രിംശദ് ദാസീക ഏകൈകോ യാൻ ബിഭർതി യുധിഷ്ഠിരഃ
 42 ദശാനുനീ സഹസ്രാണി യേഷാം അന്നം സുസംസ്കൃതം
 ഹ്രിയതേ രക്തപാത്രീഭിർ യതീനാം ഊർധ്വരേതസാം
 43 താൻ സർവാൻ അഗ്രഹാരേണ ബ്രാഹ്മണാൻ ബ്രഹ്മവാദിനഃ
 യഥാർഹം പൂജയാമി സ്തൂ പാനാച് ഛാദനഭോജനൈഃ
 44 ശതം ദാസീ സഹസ്രാണി കൗന്തേയസ്യ മഹാത്മനഃ
 കംബുകേയൂര ധാരിണ്യോ നിഷ്ഠകണ്യോ സ്വലങ്കൃതാഃ
 45 മഹാർഹമാല്യാഭരണാഃ സുവർണാശ് ചന്ദനോക്ഷിതാഃ
 മണീൻ ഹേമച ബിഭൃത്യോ നൃത്യഗീതവിശാരദാഃ
 46 താസാം നാമ ച രൂപം ച ഭോജനാച് ഛാദനാനി ച
 സർവാസാം ഏവ വേദാഹം കർമ്മ ചൈവ കൃതാകൃതം
 47 ശതം ദാസീ സഹസ്രാണി കന്തിപുത്രസ്യ ധീമതഃ

പാത്രീ ഹസ്താ ദിവാരാത്രം അതിമീൻ ഭോജയന്ത്യ് ഉത
 48 ശതം അശ്വസഹസ്രാണി ദശനാഗായുതാനി ച
 യുധിഷ്ഠിരസ്യാനയാത്രം ഇരൂപ്രസ്ഥ നിവാസിനഃ
 49 ഏതദ് ആസീത് തദാ രാജേണാ യൻ മഹീം പര്യപാലയത്
 യേഷാം സംഖ്യാ വിധിം ചൈവ പ്രദിശാമി ശ്രണോമി ച
 50 അന്തഃപുരാണാം സർവേഷാം ഭൂത്യാനാം ചൈവ സർവശഃ
 ആ ഗോപാലാവിപാലേഭ്യഃ സർവം വേദ കൃതാകൃതം
 51 സർവം രാജന്തഃ സമുദയം ആയം ച വ്യയം ഏവ ച
 ഏകാഹം വേദ്മി കല്യാണി പാണ്ഡവാനാം യശസ്വിനാം
 52 മയി സർവം സമാസജ്യ ക്ഷുഭം ഭരതർഷഭാഃ
 ഉപാസന രതാഃ സർവേ ഘടന്തേ സ്മ ശുഭാനനേ
 53 തം അഹം ഭാരം ആസക്തം അനായുഷ്യം ദുരാത്ഥഭിഃ
 സുഖം സർവം പരിത്യജ്യ രാത്ര്യഹാനി ഘടാമി വൈ
 54 അധൃഷ്യം വരണസ്യേവ നിധിപൂർണം ഇവോദധിം
 ഏകാഹം വേദ്മി കോശം വൈ പതീനാം ധർമചാരിണാം
 55 അനിശായാം നിശായാം ച സഹായാഃ ക്ഷുത്പിപാസയോഃ
 ആരാധയന്ത്യാഃ കൗരവ്യാംസ് തുല്യാ രാത്രീർ അഹോ ച മേ
 56 പ്രഥമം പ്രതിബുധ്യാമി ചരമം സംവിശാമി ച
 നിത്യകാലം അഹം സത്യേ ഏതത് സംവനനം മമ
 57 ഏതജ് ജാനാമ്യ് അഹം കർതും ഭർതൃസംവനനം മഹത്
 അസത് സ്ത്രീണാം സമാചാരം നാഹം കുര്യാം ന കാമയേ
 58 തച് ശൂത്രാ ധർമസഹിതം വ്യാഹൃതം കൃഷ്ണയാ തദാ
 ഉവാച സത്യാ സതക്രത്യ പാണ്ഡാലീം ധർമചാരിണീം
 59 അഭിപന്നാസ്മി പാണ്ഡാലി യാജ്ഞസേനി ക്ഷമസ്വ മേ
 കാമകാരഃ സഖീനാം ഹി സോപഹാസം പ്രഭാഷിതും

അധ്യായം 223

1 [൫൮]

ഇമം തു തേ മാർഗം അപേതദോഷം; വക്ഷ്യാമി ചിത്തഗ്രഹണായ ഭർതൃഃ
 യസ്മിൻ യഥാവത് സഖിവർതമാനാ; ഭർതാരം ആച്ഛേത്യസി കാമിനീഭ്യഃ
 2 നൈതാദൃശം ദൈവതം അസ്തി സത്യേ; സർവേഷു ലോകേഷു സദൈവത്യേഷു
 യഥാ പതിസ് തസ്യ ഹി സർവകാമാ; ലഭ്യഃ പ്രസാദേ കപിതൽ ച ഹന്യാത്
 3 തസ്മാദ് അപത്യം വിവിധാശ് ച ഭോഗഃ; ശ്യാസനാന്യ് അദ്ഭുതദർശനാനി
 വസ്തുണി മാല്യാനി തഥൈവ ഗന്ധഃ; സ്വർഗശ് ച ലോകോ വിഷമാ ച കീർതിഃ
 4 സുഖം സുഖേനേഹ ന ജാതു ലഭ്യഃ; ദുഃഖേന സാധി ലഭതേ സുഖാനി
 സാ കൃഷ്ണം ആരാധയ സൗഹൃദേന; പ്രേമ്ണാ ച നിത്യം പ്രതികർമണാ ച
 5 തഥാശനൈശ് ചാരുദിർ അഗ്ര്യമാലൈർ; ദാക്ഷിണ്യയോഗൈർ വിവിധൈശ്
 ച ഗന്ധൈഃ

അസ്യഃ പ്രിയോ fസ്മിതി യഥാ വിദിതാ; ത്യാം ഏവ സംശ്ലിഷ്യതി സർവഭാ
 വൈഃ

6 ശ്രത്വാ സ്വരം ദ്വാദശതസ്യ ഭർതൃഃ; പ്രത്യുമിതാ തിഷ്ഠ ഗൃഹസ്യ മധ്യേ
 ദൃഷ്ട്വാ പ്രവിഷ്ടം ത്വരിതാസനേന; പാദ്യേന ചൈവ പ്രതിപൂഷയ ത്യാം
 7 സന്ദ്രേഷിതായാം അഥ ചൈവ ദാസ്യഃ; ഉത്ഥായ സർവം സ്വയം ഏവ കര്യാഃ
 ജാനാതു കൃഷ്ണസ് തവ ഭാവം ഏതഃ; സർവാത്മനാ മാം ഭജതീതി സത്യേ
 8 ത്വത്സംനിയേ യത് കഥയേത് പതിസ് തേ; യദ്യ് അപ്യ് അഗൃഹ്യം പരിരക്ഷി
 തവ്യം

കാ ചിത് സപത്നീ തവ വാസുദേവഃ; പ്രത്യാദിശേത് തേന ഭവേദ് വിരാഗഃ
 9 പ്രിയാംശ് ച രക്താംശ് ച ഹിതാംശ് ച ഭർതൃസ്; താൻ ഭോജയേഥാ വിവി
 ധൈർ ഉപായൈഃ

ദ്വേഷൈർ അപക്ഷേർ അഹിതൈശ് ച തസ്യ; ദിദ്യസ്വ നിത്യം കഹകോദ്ധ
 തൈശ് ച

10 മദം പ്രമാദം പുരുഷേഷു ഹിത്യാ; സംയച്ഛ ഭാവം പ്രതിഗൃഹ്യ മൗനം
 പ്രദൃഗ്ന സാംബാവ് അപി തേ കമാരഃ; നോപാസീതവ്യൗ രഹിതേ കദാ ചിത്

11 മഹാകലിനാദിർ അപാപികാഭിഃ; സ്ത്രീഭിഃ സതീഭിസ് തവ സഖ്യം അസ്തു
 ചണ്ഡാശ് ച ശൗണ്ഡാശ് ച മഹാശനാശ് ച; ചൗരാശ് ച ദുഷ്ടാശ് ചപലാശ് ച
 വർജ്യാഃ

12 ഏതദ് യശസ്യം ഭഗ വേദനം ച; സ്വർഗ്യം തഥാ ശത്രുനിബർഹണം ച
 മഹാർഹമാല്യാഭരണാംഗരാഗഃ; ഭർതാരം ആരാധയ പുണ്യഗന്ധാ

അധ്യായം 224

1 [വൈ]

മാർകണ്ഡേയാധിഭിർ വിപ്രൈഃ പാണ്ഡവൈശ് ച മഹാത്മഭിഃ
കഥാഭിർ അനുകൂലാഭിഃ സഹാസിത്യാ ജനാർദനഃ
2 തതസ് തൈഃ സംവിദം കൃത്യാ യഥാവൻ മധുസൂദനഃ
ആരുരുക്ഷു രഥം സത്യം ആഹ്വയാം ആസ കേശവഃ
3 സത്യഭാമാ തതസ് തത്ര സ്വജിത്യാ ദ്രുപദാത്മജാം
ഉവാച വചനം ഹൃദ്യം യഥാ ഭാവസമാഹിതം
4 കൃഷ്ണേ മാ ഭൂത് തവോത്കണ്ഠാ മാ വ്യഥാ മാ പ്രജാഗരഃ
ഭർതൃഭിർ ദേവസങ്കാശൈർ ജിതാം പ്രാപ്സ്യസി മേദിനീം
5 ന ഹ്യ ഏവം ശീലസമ്പന്നാ നൈവം പൂജിത ലക്ഷണാഃ
പ്രാപ്തവന്തി ചിരം ക്ലേശം യഥാ ത്വം അസിതേഷണേ
6 അവശ്യം ച ത്വയാ ഭൂമിർ ഇയം നിഹതകണ്ടകാ
ഭർതൃഭിഃ സഹ ഭോക്തവ്യാ നിർദ്വന്ദ്വേതി ശ്രുതം മയാ
7 ധാർതരാഷ്ട്ര വധം കൃത്യാ വൗരാണി പ്രതിയാത്യ ച
യുധിഷ്ഠിരഥഥാം പൃഥിവീം ദ്രഷ്ട്വാസി ദ്രുപദാത്മജേ
8 യാസ് താഃ പ്രബ്രാജമാനാം ത്വാം പ്രാഹസൻ ദർപമോഹിതാഃ
താഃ ക്ഷിപ്രം ഹതസങ്കൽപാ ദ്രക്ഷ്യസി ത്വാം കരു സ്ത്രീയഃ
9 തവ ദുഃഖോപപന്നായാ ധൈർ ആചരിതം അപ്രിയം
വിദ്ധി സന്ദ്രസ്ഥിതാൻ സർവാംസ് താൻ കൃഷ്ണേ യമസാദനം
10 പുത്രസ് തേ പ്രതിവിന്ധ്യശ് ച സുത സോമസ് തഥാ വിഭൂഃ
ശ്രുതകർമാർജ്ജുനിശ് ചൈവ ശതാനീകശ് ച നാകലിഃ
സഹദേവാച് ച യോ ജാതഃ ശ്രുതസേനസ് തവാത്മജഃ
11 സർവേ കശലിനോ വിരാഃ കൃതാസ്ത്വാശ് ച സുതാസ് തവ
അഭിമന്യൂർ ഇവ പ്രീതാ ദ്വാരവത്യാം രതാ ഭൃശം
12 ത്വാം ഇവൈഷാം സുദ്രോച പ്രീത്യാ സർവാത്മനാ സ്ഥിതാ
പ്രീയതേ ഭാവനിർദ്വന്ദ്വാ തേഭ്യശ് ച വിഗതജ്വരാ
13 ഭേഭേ സർവാത്മനാ ചൈവ പ്രദ്യുത ജനനീ തഥാ
ഭാനപ്രഭൃതിഭിശ് ചൈനാൻ വിശിനഷ്ടി ച കേശവഃ
14 ഭോജനാച് ഛരാദനേ ചൈഷാം നിത്യം മേ ശ്വശൂരഃ സ്ഥിതഃ
രാമപ്രഭൃതയഃ സർവേ ഭജന്ത്യ് അന്ധകവൃഷ്ണയഃ
ഇല്യോ ഹി പ്രണയസ് തേഷാം പ്രദ്യുതസ്യ ച ഭാമിനി
15 ഏവമാദി പ്രിയം പ്രീത്യാ ഹൃദ്യം ഉക്ത്വാ മനോഽനശം

ഗമനായ മനോ ചക്രേ വാസുദേവ രഥം പ്രതി

16 താം കൃഷ്ണാം കൃഷ്ണ മഹിഷീ ചകാരാഭിപ്രദക്ഷിണം

ആരുരോഹ രഥം ശൗരേഃ സത്യഭാമാ ച ഭാമിനീ

17 സ്കയിത്വാ തു യദുശ്രേഷ്ഠോ ദ്രുപദീം പരിസാന്ത്യ ച

ഉപാവർത്യ തതഃ ശീശ്ലൈർ ഹയൈഃ പ്രായാത് പരന്തപഃ

അധ്യായം 225

1 [ജനം]

ഏവം വനേ വർത്തമാനാ നരാഗ്രയാ; ശീതോഷ്ണവാതാതപ കർശിതാംഗാഃ
സരസ് തദ് ആസാദ്യ വനം ച പുണ്യം; തതഃ പരം കിം അകർവന്ത പാർഥാഃ

2 [വൈ]

സരസ് തദ് ആസാദ്യ ഇ പാണ്ഡുപുത്രാ; ജനം സമുത്സൃജ്യ വിധായ ചൈഷാം
വനാനി രമ്യം അഥ പർവതാംഗം ച; നദീ പ്രദേശാംഗം ച തദാ വിചേതഃ

3 തഥാ വനേ താൻ വസതഃ പ്രവീരാൻ; സ്വാധ്യായവന്തം ച തപോധനാംഗം ച
അദ്വൈതേ വേദ വിദഃ പുരാണാസഃ; താൻ പൂജയാം ആസുർ അഥോ നരാഗ്രയാഃ

4 തതഃ കദാ ചിത് കശലഃ കഥാസു; വിപ്രോ ഭൃഗുശ്ചൈവ ഭൂവി കൗരവേയാൻ
സ തൈഃ സമേത്യാഥ യദൃച്ഛയൈവ; വൈചിത്രവീര്യം നൃപം അദ്വൈതം

5 അഥോപവിഷ്ടഃ പ്രതിസതക്രമം ച; വൃദ്ധേന രാജ്ഞാ കരുണാമേന
പ്രചോദിതഃ സൻ കഥയാം ബഭൂവ; ധർമ്മാനിലേന്ദ്ര പ്രഭവാൻ യമൗ ച

6 കൃശാംഗം ച വാതാതപകർശിതാംഗാൻ; ദുഃഖസ്യ ചോഗ്രസ്യ മുഖേ പ്രപന്നാൻ
താം ചാപ്യ അനാഥാം ഇവ വീര നാഥാം; കൃഷ്ണാം പരിക്ലേശ ഗണേന യുക്താം

7 തതഃ കഥാം തസ്യ നിശമ്യ രാജാ; വൈചിത്രവീര്യഃ കൃപയാദിതപഃ
വനേ സ്ഥിതാൻ പാർഥിവ പുത്രപൗത്രാന്തഃ; ശ്രുത്വാ തദാ ദുഃഖനദീം പ്രപന്നാൻ

8 പ്രോവാച ദൈത്യോദിഹതാന്തർ ആത്മാ; നിഃശ്വാസബാസ്പോപഹതഃ സ
പാർഥാൻ

വാചം കഥം ചിത് സ്ഥിരതാം ഉപേത്യ; തത് സർവം ആത്മപ്രഭവം വിചിന്ത്യ
9 കഥം ന സത്യഃ ശുചിർ ആര്യ വൃത്തോ; ജ്യേഷ്ഠഃ സുതാനാം മമ ധർമ്മരാജഃ
അജാതശത്രുഃ പൃഥ്വിതലസഥഃ; ശേതേ പുരാ രാക്ഷസ കൂടശായി

10 പ്രബോദ്യതേ മാഗധ സുത പുശൈർ; നിത്യം സ്മുവദ്ഭിഃ സ്വയം ഇന്ദ്രകൽപഃ
പതന്ത്രിസംഘൈഃ സ ജഘന്ത്യരാത്രേ; പ്രബോധ്യതേ നൃനം ഇഥാ തലസഥഃ

11 കഥം ന വാതാതപകർശിതാംഗോ; വൃകോദരഃ കോപപരിപ്ലതാംഗഃ
ശേതേ പൃഥ്വിയാം അതഥോചിതാംഗഃ; കൃഷ്ണാ സമക്ഷം വസുധാതലസഥഃ

12 തഥാർജുനഃ സുകമാരോ മനസി; വശേ സ്ഥിതോ ധർമ്മസുതസ്യ രാജ്ഞഃ
വിദൂയമാനൈർ ഇവ സർഗ ഗാത്രൈർ; ധ്രുവം ന ശേതേ വസതീർ അമർഷാത്

13 യമൗ ച കൃഷ്ണം ച യുധിഷ്ഠിരം ച; ഭീമം ച ദൃഷ്ട്വാ സുഖവിപ്രയുക്താൻ
വിനിഃശ്വാസൻ സർപ ഇവോഗ്രതേജാ; ധ്രുവം ന ശേതേ വസതീർ അമർഷാത്

14 തഥാ യമൗ ചാപ്യ അസുഖൗ സുഖാർഹൗ; സമൃദ്ധരൂപാവ് അമരൗ ദിവീവ
പ്രജാഗരസഥൗ ധ്രുവം അപ്രശാന്തൗ; ധർമ്മേണ സത്യേന ച വാദ്യമാണൗ

15 സമീരണേനാപി സമോ ബലേന; സമീരണസൈവ സുതോ ബലീയാൻ

സ ധർമ്മപാശേന സിതോഗ്ര തേജഃ; ധ്രുവം വിനിഃശ്വസ്യ സഹത്യ് അമർഷം
16 സ ചാപി ഭ്രൂമു പരിവർത്തമാനോ; വധം സുതാനാം മമ കാങ്ക്ഷമാണഃ
സത്യേന ധർമ്മേണ ച വാര്യമാണഃ; കാലം പ്രതീക്ഷത്യ് അധികോ രണേ
fനൈഃ

17 അജാതശത്രൗ ഇ ജിതേ നികൃത്യഃ; ദുഃശാസനോ യത് പരഷ്ഠാഞ്ച
ത്

താനി പ്രവിഷ്ഠാനി വൃകോദരാംഗം; ദഹന്തി മർമാഗ്നിർ ഇവേന്ധനാനി

18 ന പാപകം ധ്യാസ്യതി ധർമ്മപുത്രോ; ധനഞ്ജയശ് ചാപ്യ് അനവർത്തതേ തം
അരണ്യവാസേന വിവർധതേ ഇ; ഭീമസ്യ കോപോ fഗ്നിർ ഇവാനലേന

19 സ തേന കോപേന വിദീര്യമാണഃ; കരം കരേണാഭിനിഹീഡ്യ വീരഃ
വിനിഃശ്വസത്യ് ഉഷ്ണം അതീവ ഘോരം; ദഹന് ഇവേമാൻ മമ പുത്രപൗത്രാൻ

20 ഗാണധീവന്യാ ച വൃകോദരശ് ച; സംരംഭിണാവ് അന്തകകാലകൽപൗ
ന ശേഷയേതാം യുധി ശത്രുസേനാം; ശരാൻ കിരന്താവ് അശനിപ്രകാശാൻ

21 ദുര്യോധനഃ ശകനിഃ സൃതപുത്രോ; ദുഃശാസനശ് ചാപി സുമന്ദചേതഃ
മധു പ്രപശ്യന്തി ന ഇ പ്രപാതഃ; വൃകോദരം ചൈവ ധനഞ്ജയം ച

22 ശുഭാശുഭം പുരുഷഃ കർമ്മകൃത്യാ; പ്രതീക്ഷതേ തസ്യ ഫലം സ്മ കർതാ
സ തേന യുജ്യത്യ് അവശഃ ഫലേന; മോക്ഷഃ കഥം സ്യാത് പുരുഷസ്യ തസ്മാത്

23 ക്ഷേത്രേ സുകൃഷ്ണേ ഹ്യ് ഉപിതേ ച ബീജേ; ദേവേ ച വർഷത്യ് ജ്വതുകാലയു
ക്തം

ന സ്യാത് ഫലം തസ്യ കതഃ പ്രസിദ്ധിർ; അന്യത്ര ദൈവാദ് ഇതി ചിന്തയാമി

24 കൃതം മതാക്ഷേണ യഥാ ന സാധു സാധു; പ്രവൃത്തേന ച പാണ്ഡവേന
മയാ ച ദുഷ്കൃത വശാനഗേന; യഥാ കരൂണാം അയം അന്തകാലഃ

25 ധ്രുവം പ്രവാസ്യത്യ് അസമീരിതോ fപി; ധ്രുവം പ്രജാസ്യത്യ് ഉത ഗർഭിണി
യാ

ധ്രുവം ദിനാദൗ രജനീ പ്രണാശസഃ; തഥാ ക്ഷപാദൗ ച ദിനപ്രണാശഃ

26 ക്രിയേത കസ്മാൻ ന പരേ ച കരൂർ; വിത്തം ന ദദ്യൂഃ പുരുഷഃ കഥം ചിത്
പ്രാപ്യാർഥം കാലം ച ഭവേദ് അനർഥഃ; കഥം ന തത് സ്യാദ് ഇതി തത് കതഃ
സ്യാത്

27 കഥം ന ഭിദ്യേത ന ച സ്രവേത; ന ച പ്രസിച്ഛേദ് ഇതി രക്ഷിതവ്യം
അരക്ഷ്യമാണഃ ശതയാ വിശീര്യേദ്; ധ്രുവം ന നാശോ fസ്തി കൃതസ്യ ലോകേ

28 ഗതോ ഹ്യ് അരണ്യാദ് അപി ശക്ര ലോകം; ധനഞ്ജയഃ പശ്യത വീര്യം
അസ്യ

അസ്ത്മാണി ദിവ്യാനി ചതുർവിധാനി; ജ്ഞാത്യാ പുനർ ലോകം ഇമം പ്രപന്നഃ

29 സ്വർഗം ഹി ഗത്യാ സശരീര ഏവ; കോ മാനുഷഃ പുനർ ആഗതും ഇച്ഛേത്
 അന്യത്ര കാലോപഹതാൻ അനേകാൻ; സമീക്ഷമാണസ് തു കരൂൻ മുഖൂർഷാൻ
 30 ധനർ ഗ്രാഹശ് ചാർജ്ജനഃ സവ്യസാചീ; ധനശ് ച തദ് ഗാണധിവാ ലോകസാ
 രം

അസ്താണി ദിവ്യാനി ച താനി തസ്യ; ത്രയസ്യ തേജോ പ്രസഹേത കോ ന
 31 നിശമ്യ തദ് വചനം പാർഥിവസ്യ; ദുര്യോധനോ രഹിതേ സൗഖലശ് ച
 അബോധയത് കർണം ഉപേത്യ സർവം; സ ചാപ്യ് അഹൃഷ്ടോ ഭവദ് അൽപ
 ചേതാഃ

പ്രസാധകർ

അല്ലിളക്നം

